

EDDY WERLEMAN
...patriot...

105E JAARGANG — NO.: 46 ZATERDAG 27 FEBRUARI 1988

AMIGOE

Preke

We love you, Wijnie

Nieuws in vogelvlucht

JERUZALEM — Israëlische soldaten hebben vandaag een Palestijnse betoger doodgeschoten en 7 anderen gewond. Dat gebeurde in het vluchtelingenkamp Arrub. In de plaats Halhul werd een 17-jarige Palestijnse betoger doodgeschoten.

*****

MANILA — In de toeristenplaats Pasanjan ten zuiden van Manila zijn vandag zeker 22 buitenlanders (Amerikanen, Britten, Belgen, Canadezen, Nederlanders, Westduitsers, Spanjaarden en een Japanner) opgepakt op beschuldiging van kindermisbruik. Zij bevonden zich in bed met jonge Filipijnse jongens, aldus de politie.

*****

NICOSIA — Een Boeing 727 van Talkya Airlines in Istanbul is vandaag neergestort bij de top van de bijna 1000 meter hoge berg Bufavento. Er bevonden zich geen passagiers aan boord, maar wel 15 bemanningsleden.

*****

DEN HAAG — Een delegatie Surinaamse indianen heeft vrijdag in een petitie bij de Surinaamse zaakgelastige in Den Haag aangedrongen op opheffing van de noodtoestand in dit land en normalisering van de levensomstandigheden. Daana werd minister van Ontwikkelings- samenwerking Bukman gevraagd voor een eerlijker verdeling van de Nederlandse humanitaire hulp aan Suriname zorg te dragen.

*****

MOSKOU — Twee SU kosmonauten hebben vrijdag het permanente ruimtestation Mir verlaten voor hun eerste ruimtewandeling. Zij hebben een nieuw zonnepaneel gemonteerd. Het tweetal klaarde het karwei binnen enkele uren. Zij maakten voorts filmopnamen van de Sojoez TM-4 die hen in december naar de Mir bracht. Technici aan de grond kunnen zo de staat van de Sojoez bekijken. De Sojoez moet het tweetal tzt naar de aarde terugbrengen.

*****

JOHANNESBURG — Dominee Boesak, een van de oprichters van het Verenigd Democratisch Front UDF heeft vrijdag aangekondigd dat het UDF de nieuwe verbods- bepalingen zal negeren. President Botha zei dat de maatregelen nodig waren om de "onderdrukkking van een communistische dictatuur te voorkomen". Gevangenen die vastzaten worden mondjesmaat vrijgelaten maar meteen weer beperkt in hun vrijheid. Veelal krijgen zij 's nachts huisarrest en mogen ze geen politiek bedrijven noch interviews geven.

*****

BELGRADO — De eerste bijeenkomst van ministers van Buitenlandse Zaken van de zes landen in de Balkan heeft nagenoeg niets opgeleverd. Toch was de bijeenkomst een prestatie omdat de landen sinds 1976 niet meer aan één tafel gezeten hebben.

*****

JOHANNEBSURG — Bij ZA luchtaanvallen op het zuiden van Angola zijn het afgelopen weekeind zeker 93 Swapo- strijders gedood, zo heeft een ZA legerwoordvoerder vrijdag verklaard. Beschuldigingen uit Angola dat honderden burgers zijn omgekomen deed hij af als "opzettelijke propaganda".

*****

BRUSSEL — Het striplustige Italiaanse parlementslid Staller 'La Cicciolina' is in de nacht van vrijdag op zaterdag opgepakt. De agenten arresteerden haar na een voorstelling. Niet omdat zij teveel van haar charmes toonde, maar omdat zij te dicht bij het publiek kwam en dat is in België verboden. Zij klom namelijk naakt op een tafel en kroop eronder door.

*****

WASHINGTON — De VS invoer van Iraanse olie is het afgelopen jaar verdrievoudigd ondanks het in oktober 1987 afgekondigde olie- embargo. Dat blijkt uit cijfers van een consumenten- organisatie in de VS.

*****

NEW YORK — De Algemene Vergadering van de VN zou van New York naar Europa kunnen worden verplaatst indien de VS regering blijft bij zijn besluit de missie van de PLO bij de VN te sluiten. Dit hebben functionarissen vrijdag verklaard.

*****

GENEVE — Israël heeft tijdens de 44e zitting van de VN- mensenrechten- commissie en beroep gedaan op de internationale gemeenschap ervoor te zorgen dat de oorlogs- misdadiger Brunner "eindelijk" berecht wordt. De vroegere medewerker van Eichmann woont al 28 jaar in Syrië, dat hem 'beschermt'. Brunner wordt verantwoordelijk gehouden voor de dood van 130.000 joden.

*****

GROOTSCHEEPSE ONRUST TIJDENS VREDESMISSIE SHULTZ

Opschudding na tv- beelden armenbrekende Israëliers

VS minister Shultz nu naar Jordanië

JERUZALEM — Het bezoek van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, George Shultz, aan Israël is vrijdag gepaard gegaan met grote onrust in de bezette gebieden. Vier Palestijnen werden gedood en vele tientallen liepen verwondingen op tijdens gevechten met het Israëlische leger. Shultz voert vandaag besprekingen in Jordanië en Syrië over zijn jongste vredesplan voor het Midden- Oosten. Hij keert vanavond al weer terug naar Israël.

In Israël maar vooral daarbuiten is grote beroering ontstaan over televisiebeelden van Israëlische soldaten die met stenen de armen van gevangen genomen Palestijnen braken. Het incident speelde zich af bij Nablus op de bezette Westoever.

Jordanië staat minder vijandig dan Syrië tegenover het nieuwe Amerikaanse vredes- initiatief, maar beide landen twijfelen er net als Egypte en de Palestijnse Bevrijdings- organisatie PLO aan of het plan tegemoet komt aan de Arabische eisen. De Amerikaanse bewindsman vliegt zondag naar Cairo voor overleg met president Hosni Mubarak. Dinsdag zal hij in Londen de Jordaanse koning Husayn treffen, die daar verblijft voor een kaakoperatie.

TEGENSLAG

Shultz kreeg een tegenslag te verwerken toen 15 vooraanstaande Palestijnen vrijdagavond niet kwamen opdagen voor **een gesprek met hem in een hotel** in Oost- Jeruzalem waarvoor zij waren uitgenodigd. Onder die groep waren de journalist Hanna Siniora en burgemeester Elias Freij van Bethlehem. Een teleurgestelde Shultz riep de Palestijnen op deel te nemen aan onderhandelingen met Israël. Dat is essentieel voor het slagen van het vredesproces.

Maar de verdeeldheid binnen de Israêlische coalitie- regering leidde ertoe dat Shultz vrijdag aparte gesprekken had met premier Yitzhak Shamir en minister van Buitenlandse Zaken Shimon Peres. Shamir wilde in tegenstelling tot Peres geen afstand doen van de in 1967 door Israël bezette westelijke Jordaanoever en de Gaza- strook en is bovendien tegenstander van een door Peres gepropageerde internationale vredes- conferentie over het Midden Oosten. Shamir verklaarde dat Israël niet onder de druk van de Palestijnse opstand zou bezwijken en geen concessies aan de Arabische wereld zou doen.

GEEN BEDREIGING

Peres zei na zijn onderhoud met Shultz daarentegen dat de Amerikaanse bewindsman op zijn rondreis bruikbare voorstellen had meegenomen. Een hoge defensie- woordvoerder verklaarde na een onderhoud van Shultz met de minister van Defensie Yitzhak Rabin dat de autoriteiten best konden leven met de huidige onrust, omdat deze nog geen bedrieging vormde voor de nationale veiligheid. "Wij hebben nog veel maatregelen tot onze beschikking, in het bijzonder op het economische vlak. Wij kunnen een aanzienlijk zwaardere last op de bevolking leggen".

Shultz wil beperkt zelfbestuur voor de Palestijnen in de bezette gebieden zolang er geen definitieve Arabisch- Israëlische vredesregeling is. Hij vindt dat er haast moet worden gezet achter de onderhandelingen waarvoor als basis de VN- resoluties 242 en 338 moeten dienen. Deze voorzien in een terugtrekking van Israël uit de bezette gebieden in ruil voor erkenning van Israëls bestaansrecht binnen veilige grenzen door de Arabische landen.

ONRUST

Het bezoek van Shultz aan Israël is gepaard gegaan met grote onrust in de bezette gebieden. Vier Palestijnen werden gedood en vele tientallen liepen verwondingen op tijdens gevechten met het Israëlische leger. Hiermee liep het onofficiele dodental van de al weken durende rellen op tot 72. De nieuwe golf van geweld, waartoe was opgeroepen door "het Verenigde Nationale leiderschap van de opstand" barstte los na afloop van het islamitische vrijdagsgebed.

ARMEN GEBROKEN

Een film die donderdag door een cameraman van het Amerikaanse tv- station CBS was opgenomen was vrijdag in Europa en de VS op de televisie te zien. De beelden toonden Israëlische militairen die met stenen de armen van gevangen genomen Palestijnen braken. De soldaten zouden er veertig minuten over hebben gedaan om de armen van hun gevangenen te breken. De Israëlische commandant op de Westoever verklaarde geschokt te zijn door de beelden. De vier militairen waren met behulp van de cameraman van CBS in Nablus opgespoord en gearresteerd. Hun commandant is van zijn functie ontheven. De schuldigen moeten zich binnenkort voor een militair tribunaal verantwoorden, zo heeft de Israëlische ambassade in Londen bekendgemaakt.

De Israëlische ambassadeur in Den Haag, Zev Sufott, verklaarde in een uitzending op de Nederlandse televisie, dat het feit dat de autoriteiten meteen met de Amerikaan in een helikopter naar het bewuste kamp waren gevlogen om de schuldigen aan te wijzen zodat zij konden worden aangehouden duidelijk aantoont dat het gaat om "ontsporingen, waarop wij zodra wij er van horen reageren door de schuldigen op te pakken."

Rozendal;

'KLM open voor mijn kritiek'

WILLEMSTAD — De Antilliaanse minister van Verkeer en Vervoer, Frank Rozendal, is zeer verheugd over het nieuws, dat de KLM van Martinair — voorlopig — één DC- 10 gaat huren om de stoelen- capaciteit op de route naar de Nederlandse Antillen en Aruba te vergroten.

"Dat is fantastisch nieuws", zo reageerde de minister op het bericht, dat gisteren uitvoerig in de Amigoe werd gepubliceerd.

De minister voegde eraan toe: "Zo ziet u maar, dat de KLM toch open staat voor de kritiek, die ik vorige maand heb geuit. Echt fantastisch nieuws".

Argentijnse rechter president internationaal Hof van Justitie

DEN HAAG — Het internationale Hof van Justitie in Den Haag heeft de Argentijnse rechter Jose Maria Ruda gekozen tot president. De Senegalese rechter Keba Mbaye werd herkozen als vice- president. Het mandaat loopt tot 1991. Ook hun termijn als rechter loopt in dat jaar af. Dit heeft het Hof bekendgemaakt.

Jose Maria Ruda, die al vanaf 6 februari 1973 lid is van het Hof, werd in Buenos Aires geboren op 9 augustus 1924. Keba Mbaye, die vice- president werd toen vorig jaar de Franse rechter Guy Ladreit de Lacharrière overleed, is sinds 6 februari lid van het internationale Hof van Justitie. Mbaye werd vier dagen eerder dan zijn Argentijnse collega geboren in Kaolack in Senegal.

WENEN — Het Trojaanse paard, dat tegenstanders van de Oostenrijkse president Waldheim iedere zondagmiddag om drie uur laten opdraven voor de St Stephansdom in Wenen. De bedoeling is dat wanneer Waldheim nog niet is afgetreden op 11 maart, de herdenking van de Anschluss, het paard voor de Hofburg wordt geplaatst, het paleis van de Oostenrijkse president.

Antillen leggen eisen deviezen op tafel

WILLEMSTAD — De Antilliaanse minister van Verkeer en Vervoer, Frank Rozendal, heeft tijdens het overleg met een Surinaamse delegatie, een aantal voorstellen gedaan om te komen tot een garantie- verklaring van Surinaamse zijde, dat de gelden van de ALM — indien deze maatschappij op Suriname gaat vliegen — overgemaakt zullen worden.

De Surinaamse delegatie neemt de voorstellen 'mee naar huis' voor verder overleg met de Surinaamse minister van Financiën en met de Centrale Bank van Suriname. Rozendal verwacht, dat binnen veertien dagen de besprekingen kunnen worden voortgezet. "Dat zal vermoedelijk in Paramaribo gebeuren", aldus vanmorgen Rozendal tegenover de Amigoe.

Hij zei, dat het overleg, dat gedurende de laatste dagen op Curaçao plaats vond, meer ging over de deviezen dan over de luchtvaart. "Er is nog niets concreets uitgekomen, maar de Surinamers weten nu tenminste wat wij willen."

Rozendal zei, dat het bezoek van de Surinaamse delegatie ook een tweede doel had: het herstellen en verstevigen van de handelsbetrekkingen tussen Suriname en de Nederlandse Antillen. "Maar dat is een aangelegenheid van Economische Zaken. Daar wordt verder gepraat", zo zei Rozendal.

De Surinaamse delegatie vertrekt morgen naar Miami. Vandaar wordt naar Paramaribo gevlogen.

Noodtoestand Galapagos-eilanden

QUITO — Op de Galapagos-eilanden is de noodtoestand afgekondigd nadat er een nijpend tekort aan brandstof en voedsel ontstaan was. Oorzaak hiervan is dat schepen, die de tot Ecuador behorende eilanden bevoorraden, in moeilijkheden geraakt waren. Dit heeft het ministerie van Voorlichting in Quito meegedeeld.

De eilanden, die beroemd zijn om de schoonheid van flora en fauna waaraan de bioloog Charles Darwin een bewijs meende te kunnen ontlenen voor zijn theorie van natuurlijke selectie, liggen op circa 1.000 uit de kust voor Ecuador.

"De Galapagos- eilanden moeten het zonder basisvoedsel en brandstof stellen als gevolg van schade aan de boten die het contact tussen de archipel en het vasteland onderhouden", staat in een verklaring van het ministerie.

Gouverneur Carmen Rivadeneira van de Galapagos- eilanden heeft de noodtoestand uitgeroepen en er bij president Leon Febres Cordero van Ecuador op aangedrongen een schip met voedsel en brandstof te sturen.

Cuba en Nicaragua steunen Noriega

Afgezette president Delvalle roept op tot algemene staking

PANAMA- STAD — De afgezette Panamese president, Eric Arturo Delvalle, heeft vrijdag een campagne van burgerlijke ongehoorzaamheid onder zijn leiding aangekondigd om vanaf maandag het land "plat te leggen". Hij wil zo protesteren tegen generaal Manuel Antonio Noriega, de sterke man van Panama, die zich niets aantrekt van het door de president gelaste ontslag. Delvalle riep de bevolking op te hamsteren. De president weet zich gesteund door de grootste werkgevers- organisatie die heeft opgeroepen tot een algemene staking.

De nadrukkelijke steun die de VS hebben uitgesproken aan Delvalle is niet overal in Latijns-Amerika in goede aarde gevallen. Venezuela, Argentinië en El Salvador schaarden zich ook achter de aan de kant geschoven president. Maar de Costaricaanse leider, Oscar Arias, sprak alleen zijn zorg uit over de verscherping van de crisis in Panama, zonder partij te kiezen. Cuba en Nicaragua namen het zelfs op voor Noriega, uit protest tegen de Amerikaanse "bemoeizucht" in Panama.

De Nicaraguaanse president, Daniel Ortega, beschuldigde Washington ervan achter het ontslag van Noriega te zitten omdat hij zou hebben geweigerd deel te nemen aan een voorgenomen militaire invasie in Nicaragua.

PLANNEN

Op zijn beurt kwam de voorzitter van de Latijnsamerikaanse commissie van de Socialistische Internationale met een vierpuntenplan om de crisis in Panama te bezweren. Het plan van Jose Pena Francisco Gomez voorziet in intrekking van de twee aanklachten wegens drugshandel die begin deze maand in de VS tegen Noriega zijn ingediend en vorming van een coalitieregering waarin de regerende Democratische Revolutionaire Partij en vertegenwoordigers van de oppositie zitten. Verder wil hij dat het leger zich uit de politiek terugtrekt en zich onder het gezag stelt van de burgerlijke autoriteiten en als laatste is hij voor het organiseren van verkiezingen onder leiding van een onafhankelijke kiescommissie.

De permanente raad van de organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), bijeen in Washington bleef vrijdag een antwoord op de Panamese crisis schuldig. Het probleem is vooral dat Panama met twee ambassadeurs in de raad vertegenwoordigd is. De zittende man, Roberto Leyton, schaarde zich na de gebeurtenissen in zijn land aan de kant van Noriega, waarop Delvalle ijlings Lawrenc Chewning Fabrega in zijn plaats benoemde. Chewning was de tweede man van de Panamese OAS- delegatie, totdat hij onlangs ontslag nam om zich te distantieren van Noriega.

GEROYEERD

Panama werd verder vrijdag geroyeerd als lid van de "Groep van Acht" landen die een vredesoplossing voor Midden- Amerika nastreven. Het mag er weer bij als de democratie in het land is verzekerd, zo staat in een verklaring van de ministers van Buitenlandse Zaken die in Cartagena bijeen waren.

Ook de Nationale Burgerkruistocht, een samenwerkings- verband van meer dan 100 groeperingen die al ruim een halfjaar campagne voert tegen Noriega, deed een oproep om vanaf maandag het land plat te leggen. De algemene staking moet net zo lang duren totdat Noriega cs ten val is gebracht. Op een persconferentie adviseerden leiders van de beweging de bevolking niet deel te nemen aan demonstraties maar gewoon thuis te blijven.

Het bedrijfsleven wil al vandaag actie voeren tegen het optreden van Noriega. De Panamese Kamer van Koophandel en het samenwerkende particuliere bedrijfsleven sloten zich aan bij 's lands grootste werkgevers-organisatie die de aangesloten bedrijven heeft opgeroepen vandaag de deuren gesloten te houden uit solidariteit met president Delvalle.

Drie doden bij demonstraties

SANTO DOMINGO — Bij gewelddadige demonstraties in de Dominikaanse Republiek voor verbetering van de sociaal- economische situatie zijn drie mensen omgekomen.

De doden vielen bij een betoging in Azua, een stad op 100 km zuidelijk van Santo Domingo. Ook in andere delen van de republiek werd betoogd. Demonstranten eisen verlaging van de kosten van levensonderhoud, betere verdeling van landbouwgronden en diverse andere sociale maatregelen.

MENSEN

In Playa Linda Beach Resort vierde het echtpaar ANTONIE en PIETERNELLA PATIST uit Leidschendam, Nederland, hun veertig- jarige bruiloft. Tijdens een gezellige champagnetoast overhandigde resident- manager, Gladys Henriquez, het veertig jarige bruidspaar een plakkaat ter herinnering aan deze huwelijks- mijlpaal.

*****

Marion Crawford, die in 1933 GOUVERNANTE werd van prinses Elizabeth, de latere koningin van Groot- Brittannië en in 1950 schrijfster van een bestseller die haar bij het hof in ongenade deed vallen, is op 78-jarige leeftijd in Aberdeen in Schotland vergeten overleden. Marion Crawford, die door 'Lilibet' (Elizabeth) 'Crawfie' werd genoemd, was zeventien jaar in dienst van de koninklijke familie. In 1947 nam zij haar ontslag om met een bankier te kunnen trouwen. Drie jaar later publiceerde de voormalige 'nanny' in strijd met de afspraak dat personeel van het hof niet uit de school klapt, het boek Little princesses, de eerste koninklijke kroniek van Groot- Brittannië. Het werd een bestseller, niet in het minst door het ongenoegen van het hof.

*****

Bij de Aruba Ports Authority (APA) vond de huldiging plaats van de senior loods en waarnemend Havenmeester, COCHI GAVIDIA, die het feit herdacht dat hij 25 jaar geleden na zijn studies aan de Hogere Zeevaartschool in Scheveningen in dienst van de overheid trad. Bij de huldiging waren naast zijn vrouw ook aanwezig minister Bermudez, APA- directeur Milton Henriquez, Havenmeester Win Martinus en Daniel Senvinger, die enige dagen geladen zijn zevende lustrum herdacht.

*****

MEXICO — De regering van Mexico wil onderhandelingen gaan voeren met diverse landen om wegens drugsdelicten veroordeelde buitenlanders naar hun eigen land terug te sturen. Het gaat om 400 personen, waarvan het merendeel uit Colombia komt.

"Het verdient altijd aanbeveling om een veroordeelde zijn straf in eigen land uit te laten zitten, omdat hij dan contact kan houden met zijn familie", aldus het hoofd gevangeniswezen van de stad Mexico, Santiago Salinas Magana.

De uitzetting zou betekenen dat het aantal gevangenenen in het district Mexico- stad met 25 procent zal afnemen.

Aids in Mexico

MEXICO — In het jaar 1991 zullen twee miljoen Mexicanen besmet zijn met het Aids- virus. De bestrijding van de ziekte moet de hoogste prioriteit krijgen, aldus de autoriteiten.

Dokter Jaime Sepulveda Amor, directeur generaal van de afdeling epidemieen van het ministerie van Volksgezondheid, vertelde dat op dit moment onder mannen tussen de 25 en 40 jaar er twee tot drie per 1000 inwoners geinfecteerd zijn. In het hele land bedraagt het aantal dragers van het aids- virus tussen de 40.000 en 80.000. Amor gaf aan dat het aantal slachtoffers dat een beroep zal moeten doen op de gezondheids- voorzieningen van de staat de komende vier jaar zal stijgen van 1.000 in 1987 tot 25.000.

Tattoo Museum

AMSTERDAM — Amsterdam is vanaf maandag een "museum" rijker: het Tattoo Museum, een initiatief van de Nederlandse Tattoo stichting, opent zijn deuren aan de Oudezijds Voorburgwal in het centrum.

"Museum" is volgens voorzitter Henk Schiffmacher van de stichting eigenlijk een groot woord. Het is meer een "galerie-achtige" permanente expositie over de geschiedenis van het tatoeëren als volkskunst. Niet alleen de hedendaagse, moderne tatoeage komt aan bod, maar ook de traditionele vormen, waarvan een aantal reeds is uitgestorven. Het Amsterdamse Tatto Museum is het tweede ter wereld weet Schiffmacher. In San Francisco aan de Amerikaanse westkust is er ook een.

Tatoeëren is de laatste jaren tamelijk populair geworden. Hoeveel Nederlanders er rond lopen met een of meer tatoeages weet Schiffmacher echter zelfs niet bij benadering. Het aantal tatoeëerders is in elk geval flink gestegen, van zes enkele jaren geleden tot 250-300 thans.

Schiffmacher: Tatoeëerders zijn bij wijze van spreken nu ook te vinden op zolders en in schuren op het platteland. Of ze allemaal even goed zijn, waagt hij te betwijfelen. Tijdens de door hem georganiseerde, zeer druk bezochte tattoo conventies in het Amsterdamse Paradiso in 1984 en in 1987 werd duidelijk gewaarschuwd tegen slechte tatoeages, ook vanwege Aids.

Het Tattoo Museum draait net als genoemde conventies zonder enige subsidie. De expositie omvat onder andere 51 foto's en verder apparaten, tekeningen en stukjes getatoeëerde huid. Zeelui en motorrijders hebben niet het patent op tatoeages, aldus Schiffmacher: Het gaat om een eeuwenoude traditie met wortels in Afrika, Azië en de eilanden in de Stille Zuidzee.

Grootste cheque

LONDEN — Het Britse telecommunicatie- concern Brith Telecom heeft het Guiness book of records gehaald. Donderdag leverde het concern namelijk per cheque zijn vennootschaps- belasting over het afgelopen boekjaar in — een bedrag van 667 miljoen pond sterling (2,24 miljard gulden). Een dergelijk bedrag is in Groot- Brittannie nog nooit per cheque betaald. Het voorgaande record staat op naam van British Petroleum (BP), dat in 1982 per cheque 604 miljoen pond (tegen de huidige koers 2,03 miljard gulden) betaalde, ook aan vennootschaps- belasting.

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST

27 februari 1988 vanaf 08.00 uur t/m 29 februari 1988 om 07.00 uur.

Dokter Braakman, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 625822/625800 toestel 143. (dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST

26 februari 1988 vanaf 17.00 uur t/m 29 februari 1988 om 07.00 uur

Dokter Pablo, Spreekkamer: Schonegevelstraat, Santa Maria, tel.: 83048; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 77664 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Lucasius)

DERDE DISTRICT BANDA ABAO

26 februari 1988 vanaf 17.00 uur t/m 29 februari 1988 om 07.00 uur.

Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605 / 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 625822/625800 toestel 143. (dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.

De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Wever, tel.: 87181, pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

*****

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Scharlooweg 110, tel.: 612040; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Joe, tel.: 87550, pageboy 027-345.

*****

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00 / 14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA ISLA (tel.: 663895): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag en zondag van 10.00-11.00 uur. Voor spoedgevallen na kantooruren gelieve zich te begeven naar de Verbandkamer.

BOTICA'S (weekeindedienst)

zaterdag

Otrobanda

de Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.

Punda

del Pueblo, Sha Caprileskade 7-A, tel.: 612444/612555.

zondag

Otrobanda

Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46B, tel.: 89676/89808.

Punda

Popular, hoek Madurostraat / Columbusstraat, tel.: 611269/612376.

*****

VERLOF BEGRAFENIS

27 februari: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.

28 februari: E.F. de Camps, Mahumaweg 35.

*****

DIVERSEN

ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING

Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.

iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**

Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.

Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.

Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

TONEEL: 20.30 uur van 'Birinia den Come Back No. II' van toneelgroep Arteproba o.l.v. Anthony Jamanika (met optreden van Grupo ORKA en El Uniko) - Centro Pro Arte.

*****

ZONDAG

DIVERSEN

POMPSTATIONS **(openingstijden van 08.00-15.30 uur:**

Craz - De Ruyterkade, Isa - Saliña, Gasora - Sorsaca. Van der Dijs - Rio Canario, Canword - Gasparito, Curoil - Colon, Galmeijer - Cerrito, Curoil - Sta. Rosa, Jansen - Sta. Maria, Mauricio - Sta. Helena.

TOERISTENSCHIP: 14.00-24.00 uur «Fairwind» - vert. SELMA.

TONEEL: 20.30 uur van 'Birinia den Come Back No. II' van toneelgroep Arteproba o.l.v. Anthony Jamanika (met optreden van Arneli su Orkesta en El Vensedor) - Centro Pro Arte.

*****

MAANDAG

DIVERSEN

TOERISTENSCHEPEN

09.00-20.00uur «Carla Costa»;

08.00-22.00 uur «Rotterdam» - vert. SELMA.

*****

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.).

BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.

BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.

BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.

CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.

GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.

JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.

HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.

JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).

KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.

MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.

OTROBANDA:

(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur

(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.

PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.

SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.

SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.

SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 20.00 uur.

SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.

SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.

STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.

SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.

TERA KORA: zon.: 18.00 uur.

WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.

HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.

WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.

ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN

VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN

FORTKERK: 09.30 uur ds H.B. v/d Steen; 19.00 uur ds N.L. Smith.

EBENEZER CHURCH: 09.30 uur mw. J. Smith.

EMMAKERK: 09.30 uur ds N.L. Smith.

*****

GEREFORMEERDE KERK

(Seru Fortuna 208A)

10.00 uur ds J. Glas.

(Cubaweg 100, Buena Vista)

08.30 uur ds O.W. Bouwsma.

(Arowakenweg 28, Groot Kwartier)

08.30 uur ds J. Glas.

17.00 uur ds J.J. Schreuder.

(Marakaweg 1, Montaña/Sta. Rosa)

10.00 uur ds J.J. Schreuder.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH

(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)

zaterdagavond

19.00 uur zangdienst;

20.00 uur fundraising jeugdgroep.

zondagmorgen

09.30 uur preekdienst.

(Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)

zondagmorgen

09.30 uur toerustingsdag.

*****

BIOSCOPEN

GOLDEN DRIVE-IN

zaterdag

21.00 uur *The Running Man* [with Arnold Schwarzenegger] (*f*.5,- p.p.);

24.00 uur *Robocop* (18 jr., *f*.5,- p.p.).

zondag

21.00 uur *The Running Man* [with Arnold Schwarzenegger] (*f*.5,- p.p.).

*****

TELECURAÇAO

ZATERDAG: 16.30 Olympische Winerspelen 1988 in Calgary (Canada); 17.30 Telefiesta ku Tante Irma i Tante Shirley; 18.30 Studiosport; 19.30 PR-programma; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Carrousel ku Gonzalo Cuales; 21.30 Estreno; 22.00 Wega di Number; 22.10 vervolg Estreno; 23.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.10 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number; 18.00 Telepatria ku Chin Behilia: «Servisio den pakus»; 19.00 Alf; 19.30 Live at City Hall (jazz); 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete Dia; 21.00 Dynasty; 22.00 Solid Gold with Dionne Warwick: «Ladies of the eigthies»; 23.00 Sluiting.

(wijzigingen voorbehouden)

*****

MONTEVIDEO — Een loper die 50.000 dollar vervoerde van een wisselkantoor, is in de Uruguayaanse hoofdstad Montevideo door twee gewapende mannen overvallen.

De twee mannen reden in een wagen met een Argentijns nummerbord. Zij reden de wagen van de geldloper klem. Daarop werden de twee begeleiders van de geldloper overmeesterd en ontwapend en het geld meegenomen.

De gehele operatie heeft nog geen minuut geduurd, aldus de politie, die daarom vermoedt dat het om een goed voorbereide overval gaat.

AMIGOE Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Hanneke van Kouwen (wnd. hoofdredactrice)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Monique van Meerwijk, Yvonne van Es, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 873859 (Franse kant).
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: **70503, 70504 en 70304.**
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

Buiten Antillen (Nederland):
NA*f*.80,15 per maand (luchtpost) of NA*f*.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en de Klokken

door Marten Toonder

2017 — Nu ontstond er een vreselijke verwarring in het logeervertrek. Terwijl de oude klokker temidden van vonken en sterretjes de vlucht nam, trachtte iedereen dekking te zoeken.

"Een tijdbom!" riep Tom Poes. "Kruip onder het bed!"

"Een b-bom!" piepte heer Ollie. "Help! Kan de klokker de tijd niet even stilzetten?"

"Dat gaat niet!" riep de grijsaard al rennend. "De tijd moet zijn loop hebben...."

Wat hij verder had willen zeggen, zullen we nooit weten, want op dat moment ontplofte de bom met een knal, die de ruiten deed barsten en die de kamer in een blauwe smook hulde.

Buiten kwamen nu de beide schurken Hieper en Super in actie. Zij hieven hun wijsvingers in het maanlicht omhoog en glimlachten ongunstig.

"Ontploft!" stelde Super tevreden vast. "Nu kunnen we rustig die oude klok naar buiten dragen".

HENRY ® By Dick Hodgins

HENRY'S RHYMES FOR OUR TIMES

An actor I could never be

I'm confused enough...

...as to who is me!

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

WHAT TIME IS IT, SNOOKY?

I WISH EVERYONE WOULD STOP ASKING ME THAT

MY NECK IS KILLING ME!

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

BEETLE IS THE IDEAL FROGMAN

HE'D RATHER SINK THAN SWIM

REDEYE ® By Gordon Bess

YOU HAVEN'T THANKED MY SISTER FOR THE SHIRT SHE GAVE YOU AT CHRISTMAS!

SIT DOWN RIGHT NOW AND WRITE HER A NOTE!

SHOULD "PUTRID-COLOR" BE HYPHENATED?

Caribisch filmfestival '88 nieuwe eenheidsuiting op cultureel gebied

WILLEMSTAD — Voor het eerst in haar bestaan organiseert de Images Caraïbes een groots filmfestival voor alle eilanden in het Caribisch gebied. Van 17 tot 24 juni 1988 zal op Martinique 'Le Festival d'Images Caraïbes' gehouden worden. Filmmakers uit de regio kunnen hun produktie voorleggen aan een deskundige jury die uit de inzendingen de beste films kiest. Daarnaast zullen er symposia, discussie- meetings en vele filmvertoningen zijn.

De cinematografie is niet alleen een Kunst met een grote K, maar ook een industrie. Het wordt derhalve tijd dat de eilanden in het Caribisch gebied beginnen te participeren in deze vorm van bedrijvigheid. De regio is tenslotte een belangrijk economisch gebied met 45 miljoen inwoners.

Een tweede argument waarom het goed zou zijn dat het Caribisch gebied letterlijk meer 'in the picture' komt, is dat nu het einde van deze eeuw nadert er zoveel omwentelingen op het gebied van de communicatie zijn, dat, wil het beeld van de Cariben helder blijven, dat het beste gepresenteerd kan worden in een samenbundeling van de vele indrukken. Iets simpeler gezegd: laten we als Caribische eilanden via een filmfestival eensgezind naar buiten treden.

Tijdens dit eerste filmfestival van d'Images Caraïbes zal alles draaien om educatie, vermaak en het genieten van kunst. Belangrijkste evenement is het filmgala waarin vijftien korte films die in de afgelopen drie jaar zijn gemaakt, vertoond worden en een beoordeling krijgen van een terzake deskundige jury. Caribische filmers kunnen nog inschrijven voor deze competitie. Zowel documentaires als films met een fictieve inhoud mogen ingezonden worden. De jury zal drie awards uitreiken: voor het beste screenplay, de beste impressie en de beste filmmuziek.

Video staat als tweede onderdeel op het programma. Verhalen, documentaires, clips en reclamespots mogen daarvoor ingezonden worden. In een Video Clips' Night zullen in aanwezigheid van de uitvoerende artiesten clips op een panoramascherm vertoond worden.

Vijftien lange films die alle iets te maken hebben met het Caribisch gebied komen in een programma- onderdeel dat de naam Terugblik draagt uit het filmblik. Daaronder zijn de acht beste films van Caribische makelij en zeven visies van filmmakers van buiten het gebied op de Caribische realiteit.

Speciale aandacht krijgt een door de organisatie nog niet genoemde Latino- Caribische schrijver wiens werk verfilmd is. Behalve dit eerbewijs is er ook plaats ingeruimd voor een hommage aan de Afrikaanse cinema.

Tussen al deze voorstellingen is er muzikaal vermaak op diverse plekken op het festivalterrein en zal er een foto- en schilderijen- tentoonstelling zijn.

Belangwekkend zijn de aangekondigde symposia.

Thema's als creativiteit, cinematografische produktie en verspreiding daarvan in het Caribisch gebied, komen aan de orde. En natuurlijk zijn er ook bijeenkomsten waarop filmers, regisseurs, acteurs en anderen kunnen discussiëren over onderwerpen als het boek en de verfilming daarvan, zwarte acteurs in de film en de Noord- Zuid-relaties en hun inwerking op de beeldvorming via het witte doek.

Gezien het aanbod belooft het festival een groots gebeuren te worden. Verwacht wordt dat de volgende landen acte de présence geven: Cuba, Santo Domingo, Jamaica, Haiti, Puerto Rico, St Kitts, Nevis, Guadeloupe, Dominica, Martinique, St Lucia, Barbados, Trinidad, Venezuela, Frans Guyana, Guyana, Colombia en — natuurlijk — Curaçao.

Het eerste Festival d'Images Caraïbes is toegankelijk voor alle filmmakers van de Caribische eilanden. Zij die werk willen inzenden kunnen contact opnemen met de organisatoren van de happening: Images Caraïbes, 77 Route de la Folie, 97200 Fort-de-France, Martinique. Snel informatie inwinnen is ook mogelijk via telefoonnummer 19 (596) 615196, of via het telexnummer 912 413 MR.

Cursussen van Fesska

WILLEMSTAD — Fesska, de katholieke Antilliaanse stichting voor wetenschappelijke studie, heeft voor dit jaar verschillende cursussen georganiseerd. Elke cursus die gemiddeld zes dagen duurt, gaat over onderwerpen die van belang zijn voor onze samenleving.

Op 14 maart zal de eerste cursus gegeven worden over 'afscheiding'. Daarin wordt gesproken over de toekomst van de religie in een wereld van wetenschap en technologie. Cursusleider is prof. dr. E. Henau van de universiteit van Leuven (België) en de theologische faculteit van Heerlen. In april zal door A. Römer de studie 'De ontwikkeling van Curaçao in de twintigste eeuw' herhaald worden. In juni zal prof. Beemer van de Katholieke Universiteit van Nijmegen een dissertatie geven over 'Medische Ethiek'. In september of oktober geeft prof. N. Sprokel van de Universiteit Gregoriana in Rome een cursus over 'De Filosofie van de Geschiedenis'. In principe zal in april een groep van A.A.I.N.A. onder leiding van dr. Rose Marie Allan een korte cursus geven over 'Simadan i Seu'.

WILLEMSTAD — Met ingang van 16 maart zullen als aanvulling op de permanente standaardserie twee postzegels worden uitgegeven, in de waarden 70 cent en 85 cent. De ontwerpen werden verzorgd door Oscar Ravelo.

Voorstelling: zegel van 70 cent: het gebouw van het Bestuurscollege van Saba; zegel 85 cent: het gebouw van het Bestuurscollege van Bonaire.

VOLGENDE WEEK VOOROVERLEG OP CURAÇAO

PvdA wél bereid Curaçao uit dal te helpen

VVD en CDA willen Antillen slechts 150 miljoen gulden extra schenken

WILLEMSTAD — Maandag en dinsdag vindt op Curaçao overleg plaats over aangelegenheden, die verband houden met de sociaal- economische ontwikkeling van de Nederlandse Antillen. Daartoe komt zondagavond een Nederlandse delegatie aan, die onder leiding staat van Engering, een top- functionaris van Buitenlandse Economische Betrekkingen van het departement van Economische Zaken. De bijeenkomst moet gezien worden als een voorbereiding op het overleg dat medio april in Nederland zal plaats vinden, wanneer de Nederlandse Antillen aan Nederland om een verhoging van de begrotingshulp tot 268 miljoen gulden zullen vragen.

Zoals bekend voeren de Antillen een twee- sporen beleid. Enerzijds gaat het om 'equilibrio', het bezuinigen op overheids- uitgaven en het efficiënter beheer van de overheidsinkomsten en anderzijds gaat het om 'adelante', het entameren van projecten om de economische groei op gang te brengen en te bevorderen. Daartoe is een macro-economisch beleidsplan samengesteld.

In dat plan krijgt de ontwikkeling van het toerisme aandacht, worden gedachten ontwikkeld over een verbeterde handelspolitiek en over een meer aangepaste industriële acquisitie, terwijl onder andere ook gesproken wordt over het toepassen van alternatieve energie.

HULP

Nederland heeft indertijd laten weten, dat er wel degelijk gesproken kan worden over meer begrotingshulp, maar dat de Nederlandse Antillen dan wel met een goed plan op tafel zouden moeten komen met een duidelijke aanwijzing in welke richting gezocht wordt om te komen tot een verdere economische ontwikkeling. Daarover zal in Nederland politiek overleg worden gevoerd. De twee dagen durende besprekingen op Curaçao zijn een voorbereiding op dat overleg.

Het Nederlandse ochtendblad De Volkskrant meldde vanmorgen, dat premier Don Martina medio april geen meerderheid zal treffen in de Tweede Kamer, die bereid is hem meéér dan 150 miljoen gulden extra begrotingshulp toe te zeggen. Dat is het maximum- bedrag, aldus het blad: "Een meerderheid van de Kamer vindt dat de Antillen in de eerste plaats zelf moeten zorgen voor het dichten van de gaten in de begroting".

De krant schrijft: "De kans wordt groter dat minister De Koning van Koninkrijkszaken zijn collega Ruding van Financiën straks niet kan vermurwen om voor het Antilliaanse noodgeval de noodzakelijk geachte tientallen miljoenen bij te dragen uit de schatkist".

Voorts wordt gesteld, dat andere bronnen dienen te worden aangeboord. "De begroting van minister Bukman van Ontwikkelings- samenwerking zal daar niet bijhoren, sinds de heisa in 1986 over aanvullende hulp uit die pot voor Aruba". aldus het ochtendblad.

Ook de VVD- er Wiebenga gelooft, dat de mogelijkheid via Financiën van Ruding steeds kleiner wordt. Hij zei tegenover de krant: "De VVD is van de drie grote fracties het meest terughoudend over het verlenen van begrotingshulp aan de Antillen. Als het toch moet, dan hechten we eraan dat de bedragen gevonden worden binnen het ontwikkelings- budget, zoals dat volgens een vaste sleutel jaarlijks aan de Antillen wordt verstrekt".

UITGESLOTEN

De CDA- er Aarts: "Omdat Aruba een paar jaar geleden honderd miljoen begrotingssteun heeft gekregen, is het nu uitgesloten de Antillen soortgelijke extra hulp te weigeren. We moeten als Kamer wel vooraf inzicht krijgen in de berekeningen voor steun- bedragen".

Hij ging tegenover De Volkskrant verder: "Meer dan 150 miljoen over drie jaar kan het echt niet worden. Een deel daarvan moet komen uit de normale ontwikkelingshulp voor de Antillen. Over de rest moet met Ruding worden gepraat. Ik vind niet dat gemakshalve verwezen kan worden naar bijstand uit de pot van minister Bukman".

VEEL MEER

Wijnie Jabaay van de PvdA vertelde aan Amigoe's correspondent Victor Hafkamp: "We zouden veel meer dan die 50 miljoen per jaar — 150 miljoen over drie jaar — moeten kunnen doen. Kijk, Curaçao is verantwoordelijk voor de kleinere eilanden en dat wordt nog wel eens vergeten. Aruba heeft 100m miljoen extra inenens gekregen. Curaçao heeft 166.000 inwoners — meer dan Aruba — plus nog de verantwoordelijkheid voor de kleintjes".

"Ik heb al eerder voor begrotingshulp gepleit. Nederland moet doordenken over de konsekwenties".

"Waarom valt er nu niet te praten over een afbouw van de schulden die alle Derde Wereldlanden nekken en ook Curaçao als een molensteen om de nek hangen?", aldus Jabaay tegenover Hafkamp. Zij vervolgde: "Van de 250 miljoen voor de Antillen en Aruba gaat alleen al zestig miljoen op aan rente en aflossing van schulden. De eilanden hebben allemaal een veel duurdere infra- structuur, omdat het eilanden zijn. Ze hebben allemaal een vliegveld nodig".

ARUBA

"Aruba zit verder met de drugs- problematiek. Er is mij daar gezegd: het komt via de achtertuin binnen. We hebben geen radar om zelf de boel te kunnen controleren. We zouden over lokale radar moeten beschikken. Dat zijn ook van die behoeften, waarin dringend moet worden voorzien", aldus Jabaay.

Ze zei voorts tegenover de Amigoe- correspondent: "Als je aan de Arubanen vraagt, wat die honderd miljoen voor jullie betekent, dan zeggen ze allemaal: Dat was voor ons de 'big punch' om ons uit het dal te helpen. Welaan dan, kan dat dan ook niet voor Curaçao?".

Donderdag brengt Jabaay dit ter sprake in de commissie- vergadering Nederlands- Antilliaanse en Arubaanse Zaken in de Tweede Kamer.

Winkels te Punda zondagmiddag open

WILLEMSTAD — De Kamer van Koophandel en Nijverheid (KvK) verzoekt de toeristen- winkels in de binnenstad op zondagmiddag tussen 14.00 en 18.00 uur open te zijn, ten gerieve van de passagiers en bemanning van het cruiseschip 'Fairwind' van Sitmar Cruises. Voorwaarde is dat het personeel uitsluitend op vrijwillige bassis zal worden ingezet.

In verband met het bezoek van cruiseschip 'Fairwind' heeft de KvK het Departement van Handel, Industrie en Werkgelegenheid gevraagd of de zaken open mogen zijn, terwijl het Departement van Arbeid en Sociale Zaken is benaderd om toestemming te verlenen voor het doen verrichten van overwerk op deze zondagmiddag.

Hoewel het bezoek van de 'Fairwind' wel op het officiële schema staat, wijst de KvK er op dat dit jaar een groter aantal cruiseschepen Curaçao zal bezoeken zonder dat deze bezoeken op de officiële cruisekalender voorkomen.

'Open House' Brievengat

WILLEMSTAD — Zondag heeft landhuis Brievengat weer 'Open House'. Van 10.00 uur 's morgens tot 15.00 uur 's middags kunnen bezoekers het landhuis bezichtigen. Voor de liefhebbers zijn er lokaal vervaardigde handenarbeid- artikelen te koop. Het landhuis serveert op die dag verse koffie en er zijn diverse Indische hapjes verkrijgbaar. Tevens kan men tussen de middag genieten van een echte Curaçaose lunch. Van half twaalf tot één uur is er een optreden van Grupo Folkloriko Antillano en vanaf één uur is er een 'ka'i orgel.

WILLEMSTAD — Onlangs is een cursus voor de opleiding tot commies- verificateur der belastingen van start gegaan. De cursus werd officieel geopend door waarnemend inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen, drs C.L. Soon.

Deze cursus is de hoogste douane- opleiding, die in de Antillen gegeven wordt. Na het behalen van het diploma kan men op een van de douane- secties in een leidinggevende functie geplaatst worden.

Aad Kegel: Curaçao is duikparadijs

Princess Beach Hotel opent in oktober nieuwe duik-shop

WILLEMSTAD — Als alles volgens de plannen van Aad Kegel verloopt, zal de 'watersport- shop' van de Nederlandse duik- instructeur in het Princess Beach Hotel in oktober operationeel worden. Naast het bestaande watersport- centrum van Oswaldo Serberi, zal dan ook de duikshop van Aad Kegel in dit hotel geopend worden. Daarbij zal Kegel de duik- onderneming van Serberi volledig overnemen. Zowel de manager van het Princess Beach Hotel, Frank Maynard, als Kegel ontkennen dat hierbij sprake is van twee concurrerende ondernemingen in hetzelfde hotel. De huidige beheerder van de duikshop blijft aan het Princess Beach Hotel verbonden. In de toekomst zal Serberi zich voornamelijk gaan bezighouden met het organiseren van tochten met de glassbottomboot, snorkelen en visserij.

Kegel: "Serberi heeft in voorgaande besprekingen duidelijk gesteld dat hij niet geïnteresseerd is in de duik- onderneming en dat hij best bereid is de duikfaciliteiten aan mij over te dragen. Ook met Frank Maynard heb ik al duidelijke afspraken gemaakt over mijn aandeel in de watersport- shop. Serberi gaat in de toekomst de bovenwater- activiteiten doen en ik doe het gedeelte onder water".

In 1985 is Kegel voor het eerst naar Curaçao gekomen. Hij ontdekte al snel dat dit eiland een waar duik- paradijs is met een goede infrastructuur. Na zijn terugkeer in Nederland heeft hij contact opgenomen met Willie Neef van het toeristenbureau in de Benelux om nadere informatie over het duiktoerisme op Curaçao in te winnen. In het najaar van 1985 keert Kegel met een groep van 40 duikers naar Curaçao terug om in het Coral Cliff Hotel een cursus voor instructeurs te geven. De reacties van de toeristen- instanties op dit initiatief waren zo gunstig, dat Kegel besloot een notaris in de arm te nemen om te proberen op Curaçao een duik- onderneming te vestigen.

PRESENTATIE

In september vorig jaar heeft de KLM in Amsterdam een presentatie van de toeristische attracties van Curaçao gegeven. De contacten die Kegel toen gelegd heeft, hebben als uiteindelijk resultaat gehad dat er een bespreking tot stand is gekomen tussen Kegel, Serberi, de toenmalige gedeputeerde van toerisme, Reintje Martina, hotelmanager Frank Maynard en Van de Meent. Tijdens die bespreking zijn de afspraken tussen Kegel en het hotel- management tot stand gekomen. Zowel een werk- als vestigings- vergunning zijn volgens Kegel via zijn notaris in oktober reeds geregeld. De benodigde financiën voor zijn duikshop betaalt hij uit eigen zak, zodat hij niet bij een bank hoeft aan te kloppen.

Frank Maynard bevestigt dat alle afspraken in onderling overleg zijn gemaakt. Maynard: "Ik heb brieven van toeristen ontvangen, waarin deze zich niet al te gelukkig uitspreken over de bestaande opzet van de duikshop. Ik denk dat de komst van Aad Kegel het duiktoerisme ten goede zal komen. Kegel heeft niet alleen een betere opleiding, hij heeft een Paddi- diploma, waarmee hij duikers tot en met het instructeurs- diploma kan opleiden. Het duiken is hèt marketing- middel om op de internationale duikmarkt te kunnen opereren. De huidige duik- ondernemingen vertonen tot nu toe een sterke vorm van wildgroei. Alleen de duikshop van het Seaquarium is professioneel van opzet. De overige duikshops op Curaçao hebben geen licentie om instructie- cursussen te geven. Deze duikoperators hebben besloten van hun hobby hun beroep te meken en hebben toen gewoon een winkel opgezet"

BRIEF

Maynard: "Deze situatie moet veranderen. Samen met de Hotel Associatie (CHATA) heb ik inmiddels een brief geschreven naar de gedeputeerde van toerisme, ir. Herman George, waarin staat dat de duikscholen moeten voldoen aan de internationale normen. Anders speel je met het leven van mensen, want de duiksport is niet zonder risico's. Nu is het zo, dat het hotel aansprakelijk is bij eventuele duikongelukken. We zijn niet verzekerd. We kunnen alleen een verzekerings- contract afsluiten, waarbij het hotel zich vrijwaart tegen eventuele ongelukken als we in de duikshop een gekwalificeerde beheerder hebben. Die is er nu niet".

"We kunnen niet blijven modderen. Curaçao komt langzamerhand in het internationale duikcircuit. Iedereen kijkt op dit moment naar ons. De duikwereld verwacht dat wij hetzelfde peil hebben als bijvoorbeeld Bonaire en de Virgin Islands en daaraan moeten wij voldoen, willen wij enigszins op de internationale duikmarkt kunnen meedingen. Mijn verwachting is dan ook dat Kegel ons op dat internationale peil zal brengen. Een definitief contract is nog niet afgesloten, maar de plaats waar zijn onderneming zal komen, staat al vast", aldus Frank Maynard. Oswaldi Serberi was niet bereikbaar om zijn mening over de gebeurtenissen te geven.

WILLEMSTAD -Donderdagmiddag nam de overheid afscheid van een van haar ambtenaren namelijk IVAN DE WINDT, hoofd van het accountantsbureau van het eilandgebied Curaçao, die de private sector induikt en bij Van Dien & Co gaat werken. Vergezeld van zijn echtgenote hoorde De Windt de afscheidstoespraak aan van hoofd van het departement van Financiën, Ivan Kuster. Ook Lucille Wout nam afscheid namens het gouvernement en stond stil bij enige kwaliteiten van de scheidende ambtenaar. Zijn vertrek zou dan wel een verlies voor de overheid zijn, maar zeker niet voor Curaçao als geheel. Ivan de Windt kreeg een kantoorklok in kristal gevat overhandigd.

Educacion pa adulto

Cursus Papiamento

ORANJESTAD — Onder leiding van Mario Dijkhoff gaat Projecto Educacion pa Adulto (PEA) een cursus Papiamentu geven. De eerste les is 2 maart aanstaande 's avonds van half acht tot negen uur in de Nationale bibliotheek.

De lessen worden iedere woensdagavond — in totaal acht keer — gehouden. Tijdens de les wordt alle aandacht besteed aan de basis en theorie van het Papiamentu. PEA pretendeert niet dat zij een beleid ten aanzien van Papiamentu voert, wel wil zij mensen, die daarvoor interesse tonen, in de gelegenheid stellen om Papiamentu in diverse aspecten te leren kennen.

De kosten van de cursus bedragen tien florin. Men kan zich de eerste avond in de Nationale bibliotheek inschrijven of voordien de PEA opbellen (tel.: 31898).

ZAKENVARIA

UIT SPRINGFIELD, Illinois, werd bericht ontvangen, dat La Hoja Funeral Home in Oranjestad voor het vierde achtereenvolgende jaar lid is van de internationale organisatie voor leidende begrafenis- ondernemers. Om lid te kunnen worden heeft La Hoja Funeral Home aan speciale service- voorwaarden moeten kunnen voldoen. Dit vereist 100 procent goedkeuring van het bestuur met de nodige aanbevelingen. De International Order of the Golden Rule werd in 1928 opgericht met het doel om hoge standaards en service bij de begrafenis-ondernemingen te vestigen. Er zijn 1500 leden in de Verenigde Staten, Canada en acht andere landen. "Ieder jaar, dat een van onze leden weer een nieuw jaar als lid kan beginnen", aldus Dale Rollings, executive director, "geeft dit garanties aan de gemeenschap waarin betrekken onderneming optreedt".

Arends gaat Miss-verkiezingen organiseren

ORANJESTAD — Stanley Arends, directeur van het ochtendblad Courant, krijgt waarschijnlijk de franchise voor de verkiezing van Miss Aruba en [illegible]

Zoals bekend werd dit vele jaren door Ronny Brete gedaan, doch deze kan het niet meer doen. Aruba stuurde als gevolg hiervan de afgelopen jaren geen kandidaten meer naar Miss World- en Miss Universe-verkiezingen. Besprekingen tussen Stanley Arends en Ronny Brete hebben geleid tot een franchise- contract waardoor Arends de Miss Aruba- verkiezing gaat verzorgen.

[illegible]

Softballwedstrijden

Coca Cola wint van Santa Cruz

[illegible]

Geslaagden basiskennis boekbonden

[illegible]

ORANJESTAD — Op Aruba verblijft de Nederlandse wielerkampioen Eddy Pol, die plannen heeft om bij de komende Olympische Spelen in Seoul, Zuidkorea, voor Aruba op de fiets uit te gaan komen.

Eddy Pol laat weten dat hij reeds vele jaren het plan had om aan de Olympische Spelen mee te doen. Aangezien Aruba ook lid van het koninkrijk is, wil hij dit onder de naam van Aruba doen. "Hierdoor vertegenwoordig ik een van de jongste en kleinste landen van de wereld", aldus Eddy Pol. Eddy Pol (23) heeft reeds deelgenomen aan wedstrijden in Nieuw-Zeeland, Nederland, België, Italië, Canada en de Verenigde Staten. Eddy vindt, dat nu hij eenmaal op Aruba is de banden met Aruba hechter worden en het een eer zal zijn Aruba bij de Olympische Spelen op dit sportonderdeel te kunnen vertegenwoordigen. "Nu ik weet, dat ik Aruba kan vertegenwoordigen, geeft dit mij nog meer concentratie".

Werleman (PPN)

Patriottisme tonen en Aruba helpen opbouwen

ORANJESTAD — De voorzitter van de politieke partij Partido Patriotico Nobo (PPN), Eddy Werleman, verklaarde dat de PPN met haar minister mr Angel Bermudez onverminderd zal blijven werken aan de vooruitgang van Aruba. Hij haalde een aantal gebeurtenissen aan waaruit dit blijkt.

"Het wordt tijd, dat wij allemaal ons patriotisme tonen en mee helpen aan de opbouw van Aruba", aldus Eddy Werleman, die eraan toevoegde het te betreuren, dat er gefrustreerde politici zijn, die alleen met kritiek kunnen komen, [illegible] alleen maar negatief op Aruba en haar bevolking werkt.

"Hierbij wordt grote schade aan Aruba toegebracht, waaruit wel duidelijk blijkt, dat deze politici niet eerlijk met het volk zijn. Deze politici zijn tegen Aruba en het wordt tijd, dat de kiezers niet meer hun stem op dit soort politici uitbrengen", aldus Werleman.

17 en 18 maart

Activiteiten in buurtcentrum Brazil gaan klokje rond

BRAZIL — In verband met de viering van de Nationale feestdag organiseert het bestuur van Buurtcentrum Brazil op 17 en 18 maart activiteiten, die vierentwintig uur achtereen zullen duren.

Op 17 maart om half acht 's avonds wordt begonnen met een speurtocht gevolgd door dominowedstrijden. Om middernacht wordt de Arubaanse vlag gehesen en het volkslied gespeeld. Daarna volgen kaartspelen, basketball en volleyball. 's Morgens om half zeven volgt een koffiemorgen, waarna het programma wordt voortgezet met een vijf kilometer funrun, jeugdvoetbal, een spel zonder grenzen en tot slot een bingo- drive.

Diegenen, die willen deelnemen, kunnen contact opnemen met Francisco Harms (tel.: [illegible]) of na vijf uur 's middags in het Buurtcentrum Brazil ([illegible]).

Informant bleek dief vechthanen

NOORD — Op aanwijzing van de zoon van de eigenaar van enige vechthanen, die gestolen werden, ging de politie naar een woning te Washington, waar de zoon een van de vechthanen had gezien.

[illegible]

[illegible] Beiden werden voor onderzoek aangehouden.

Zondagmiddag

Jaarvergadering baseballbond

ORANJESTAD — In het Bushiri Beach Hotel wordt aanstaande zondagmiddag de jaarvergadering van de Amateur Baseball Bond Aruba (ABBA) gehouden.

Indien om twee uur geen quorum aanwezig is, dan wordt om half drie een verdaagde algemene ledenvergadering gehouden. Op de agenda staan de verschillende jaarverslagen alsmede de verkiezing van enige bestuursleden.

Aan de beurt van aftreden zijn de voorzitter Illidge en de bestuursleden C. de Freitas en A. Buckley, terwijl er twee vacatures zijn door tussentijds aftreden van E. Colina en J. Croes. Uit de kandidaat- stelling blijkt dat de aftredende voorzitter, Gabriel Illidge, de enige kandidaat voor voorzitter is, terwijl voor bestuurslid kandidaat werden gesteld: Juan Kock, Glenn Laclé en Frank Artsen.

ZAKENVARIA

AANSTAANDE DINSDAGMIDDAG om half zes vindt de officiële opening plaats van de achtste botica op Aruba. De Botica Eagle, is gevestigd in het gebouw nabij de kantoren van de Sociale Verzekeringsbank aan de Eagle. Apotheker is C. Evers.

REGERING VAN ARUBA

BEKENDMAKING STATENVERKIEZING

Het besluit van de voorzitter van het Hoofdstemburo waarbij de heer **Pedro Pablo Kelly** gekozen is verklaard tot lid van de Staten, ligt voor eenieder ter inzage op het Buro Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister aan de Smith Boulevard.

DE VOORZITTER

Aankondiging Echtscheiding

PRO DEO

Bij exploit van de ondergetekende deurwaarder van de 9de februari 1988, waarvan een afschrift is gelaten aan de E.A. Heer / Vrouwe Officier van Justitie die het oorspronkelijke voor GEZIEN heeft getekend, is ten verzoeke van **FERDINAND ALBERT VAN DER POOL**, wonende op Aruba BETEKEND aan **FANNY DE JESUS PEREZ**, zonder bekende woon- of verblijfplaats op Aruba, in de Nederlandse Antillen of elders, de grosse van een vonnis d.d. 7 oktober 1987 gewezen door de E.A. Heer Rechter in het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, waarbij de echtscheiding tussen partijen op de 11de juni 1985 op Aruba met elkander gehuwd, is uitgesproken.

De deurwaarder vnmd.,
MODESTO JUNIOR ODUBER

AANKONDIGING

Bij exploit van de (eerste) 1ste februari 1988 waarvan een afschrift is gelaten aan de E.A. Heer / Vrouwe Officier van Justitie op Aruba, heb ik, **MODESTO JUNIOR ODUBER**, deurwaarder voor burgerlijke zaken bij het Hof van Justitie en bij het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba en wonende op gemeld eiland en kantoorhoudende aan de Jong G. Emanstraat no. 120-A te Oranjestad op Aruba, ten verzoeke van de naamloze vennootschap **CARIBBEAN MERCANTILE BANK N.V.**, gevestigd op Aruba en domicilie kiezende aan de Jong G. Emanstraat no. 72-A ten kantore van de advokaat mr. E.M. Ras, AAN: **MICHEL R. GROSNIER**, zonder bekende woon- of verblijfplaats op Aruba, in de Nederlandse Antillen of elders, BETEKEND, een grosse van een rechterlijk vonnis van woensdag 1 juli 1987, gewezen door de E.A. Heer Rechter in het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba.

De deurwaarder vnmd.,
MODESTO JUNIOR ODUBER

AANKONDIGING

Uit een door mij, deurwaarder voor burgerlijke zaken bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en bij het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, wonende op gemeld eiland en kantoorhoudende aan de Jong G. [illegible]

OPGEROEPEN

[illegible]

(get) De deurwaarder vnmd.,
MODESTO JUNIOR ODUBER

Bij exploit van mij, **NORMAN E. HART**, deurwaarder bij het Gerecht op Aruba, van de 25ste februari 1988 - waarvan een afschrift is gelaten aan de E.A. Heer Officier van Justitie op Aruba, is ten verzoeke van: **HYACINTHO MARIO TROMP**, arbeider, wonende op Aruba;

OPGEROEPEN

GERMANIA ANTONIA SANCHEZ, huisvrouw, zonder bekende woon- of verblijfplaats op Aruba of elders, om op woensdag, 24 augustus 1988, des voormiddags om 08.30 uur ter terechtzitting van het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba ten Raadhuize te Oranjestad te verschijnen, teneinde op de door requirant tegen haar ingestelde vordering te antwoorden.

N.E. HART, deurwaarder

Twee Talen Onderwijs

door NEL CASIMIRI

ER WORDT OP diverse scholen in Nederland op het ogenblik onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van het verwerven van Nederlands door anderstalige kinderen en de invloed daarvan op het onderwijs, naast het Nederlandstalige, in eigen taal en cultuur. Zo is er in Enschede een school waar de Turkse kinderen in het Turks leren lezen en schrijven om van daaruit het Nederlands te leren. Men begon met 60% onderwijs in eigen taal en 40% in het Nederlands en na twee tot drie jaar kwam men tot 40/60% om tenslotte te eindigen met 100% Nederlands- talig onderwijs.

In Leiden deed men eenzelfde experiment met Marokkaanse kinderen. Daar deed zich een onverwacht probleem voor omdat de kinderen thuis allemaal verschillende berbertalen spraken en men op school uitging van het officiële Arabisch. Daar werkte men dus met drie talen.

Bij al die onderzoeken werden methodes ontwikkeld, die gebruikt worden om anderstalige leerlingen het Nederlands aan te leren. Een deel van die methodes zou van belang kunnen zijn voor het onderwijs in de Antillen. Er is in Nederland meer geld beschikbaar voor het ontwikkelen van methodes. Er is wel veel onderzoek gedaan naar eerste en tweede taal onderwijs vooral in het buitenland, maar nu worden de methodes daarvoor ook ontwikkeld voor het Nederlands. Wel viel het me op dat op het symposium niemand sprak over de situatie in de Nederlandse Antillen en dat de methode "Zonnig Nederlands" niet genoemd werd en ook op de leermiddelen-manifestatie niet te zien was.

Zolang we in de Antillen nog niet overgeschakeld zijn naar volledig Papiamentstalig onderwijs en nog kiezen voor Nederlands- talig onderwijs moeten we dat zo goed mogelijk doen en gebruik maken van onderzoek, zowel in Nederland als dat in andere landen.

TUSSEN-FASE

In de meeste landen is tweetaligheid een tussenfase voor migranten tussen eentaligheid in de moedertaal en eentaligheid in de taal van het land van vestiging. Dit is in Nederland het geval, net als in Duitsland, Australië en de Verenigde Staten. In andere landen blijft de tweetaligheid bestaan, zoals in België en Canada.

Enkele van de nieuwe uitgaven over Nederland als tweede taal zijn:

— Het eerste Nederlands. Programma voor jonge buitenlandse kinderen.

— Verder met Nederlands. Een programma voor voortgezette tweede taalverwerving. Beide zijn uitgaven van de Stichting Samen Wonen, Samen Leven.

— Nederlands als tweede taal. Speciaal lesmateriaal voor anderstaligen.

— Op nieuwe leest. Leesmethode Nederlands voor anderstaligen.

— Schrijverij. Schrijfcursus Nederlands voor anderstaligen.

— Studievaardigheden. Cursus Studie- vaardigheden voor anderstaligen. Deze laatste drie boeken zijn uitgaven van Nijhoff die geschreven zijn door Alice van Kalsbeek e.a. Het laatste is een cursus om anderstaligen voor te bereiden op het HBO en het WO.

Bij Wolters- Noordhoff kwam o.a. uit:

— Zestien plus. Een doorstromings- gericht basisprogramma Nederlands als tweede taal voor volwassenen. (E. Duvigneau e.a.)

— Toetsen en teksten. Nederlands voor anderstaligen (L. Beheydt e.a.)

— Nederlands voor anderstaligen in het voortgezet onderwijs (H.M. v. Egmond, e.a.)

— Filter. Teksten voor mensen die Nederlands leren lezen. (K. Galema e.a.).

DEETMAN-SALSBACH

Minister Deetman, de minister van Onderwijs in Nederland, hield in oktober een rede waarin hij zijn bezorgdheid uitsprak over de effectiviteit van het tot dan toe gevoerde beleid in het onderwijs aan culturele minderheden. Een aantal van zijn conclusies heeft Angel Salsbach in zijn rapport "Edukashon den portal di ananan nobenta", waarvoor u i.p.v. culturele minderheden moet lezen: papiaments- talige leerlingen uit lagere sociale milieu's.

Deetman: "1. De doorstroming van culturele minderheden naar HAVO-VWO blijkt achter te blijven bij de doorstroom- cijfers van Nederlandse kinderen. In nog grotere mate geldt dit voor deelname aan HBO en WO.
2. In het Speciaal en Voortgezet Speciaal Onderwijs is het aantal leerlingen van culturele minderheden sterk toegenomen.
3. Voor de meeste leerlingen is het Lager Beroeps- onderwijs eindonderwijs. Doorstroming naar het MBO komt slechts zelden voor". (Salsbach p.38)

Deetman zocht nu naar oplossingen voor de problemen en een ombuiging van het beleid waar nodig. Zo stelt hij:
"De kwaliteit van het onderwijs hangt voor een belangrijk deel samen met de deskundigheid van leerkrachten". (Salsbach p.48)
"De onderwijs- prestaties hangen nauw samen met de hoeveelheid tijd die besteed wordt aan onderwijsvakken zoals taal en rekenen" (door het volgen van lessen in eigen taal en cultuur missen de leerlingen andere lessen.) Deetman stelt voor, zodra het mogelijk is, beide talen als instructietaal te gebruiken voor andere vakken. (Salsbach stelt verlenging van de schooltijden voor).
"De discussie over eindtermen van het Basisonderwijs zal ook voor het onderwijs- voorrangsbeleid een betekenis hebben, omdat voorkomen moet worden dat er lagere onderwijsdoelen worden gesteld om in te spelen op het niveau dat men verwacht te bereiken. Voor het onderwijs- voorrangs- beleid zal ik laten nagaan wat de consequentie is van een verplicht kerncurriculum voor de Basisschool". (Salsbach p.78/79)

Salsbach heeft op verschillende punten de Nederlandse onderwijsminister gevolgd in bezorgdheid en soms in oplossingen, maar hij moet wel in het oog houden dat de situatie op Curaçao op veel punten wezenlijk anders is dan in Nederland. Soms vergeet hij dat, b.v. uitbreiding VWO van zeven naar acht vakken, is er in de Nederlandse Antillen van zes naar zeven vakken.

PRAATSTUK

Twee leraren van de Akademia Pedagogiko R. Severing en M. Ersilia, op Curaçao, hebben een praatstuk opgesteld over de functie van het Nederlands in ons onderwijs, waarbij zij ervan uitgingen dat uit de praktijk was gebleken dat de instructie- taal in ons onderwijs niet naar behoren functioneerde.

Zij concludeerde dat het onderwijs invloeden, direct of indirect, ondergaat van verschillende maatschappelijke verschuivingen, zoals:
— Zoals algemeen aanvaard, liggen de schoolresultaten van bepaalde sociale lagen relatief lager dan verwacht mag worden. Door de algemene en massale deelname aan het onderwijs, ondanks de afwezigheid van leerplicht, hetgeen op zich nastrevenswaard is, zijn de resultaten afgenomen. De prestaties wat betreft het taalonderwijs lopen hieraan parallel. Dit is een verschijnsel dat moeilijk te beïnvloeden is. Het is geen eenvoudige taak om hierop greep te krijgen teneinde de tendens om te buigen. Er moet minstens een generatie overheen gaan, voordat er sprake kan zijn van stabilisering van deze relatieve achteruitgang in schoolprestaties. Wanneer er bij een volgende generatie besproken kan worden van een massa die taalminded is, is er een basis geschapen voor schooltaal- leren. Voorwaar een probleem waar een taalbeleid moeilijk vat op kan krijgen.
— De waardering van het Nederlands taalgebruik en ook voor het spreken van de moedertaal met Nederlandse inslag was niet gering; dit verleende enige status. Criterium- verandering in deze is duidelijk merkbaar. Het tegengestelde is juist het geval.
— Het Nederlands is teruggedrongen tot enkele maatschappelijke domeinen, te weten de ambtenarij, rechtsspraak en school. Wat de ambtenarij betreft, functioneert het Nederlands in het schriftelijk taalgebruik. In de school beperkt het gebruik zich tot slechts het lesgebeuren in de klas. De indruk bestaat dat het Nederlands buiten de klas enkel door van huis uit Nederlands sprekenden en leerkrachten en hoofden van de oudere generatie gebezigd wordt.
— De Curaçaose samenleving was meer op Nederland gericht dan nu het geval is. De tendens is dat de blik meer gericht wordt op de regio. De Nederlandse cultuur- resten verdwijnen gestadig, o.a. door remigratie van Europese Nederlanders. Met het verdwijnen van de cultuurdragers verdwijnt ook de enige bron van natuurlijke uitstraling.
— Er is een duidelijk proces van Antillianisering bezig. In het lager onderwijs heeft dit proces geleid tot een nagenoeg Antilliaanse bezetting. Hetzelfde geldt ook voor de hoofden van school, functionarissen van de schoolbesturen, de beleids- voorbereiders en de politici. Binnen zo'n Antilliaans onderwijsgebeuren met van huis uit Papiamentusprekers wordt de rol van het Nederlands steeds kleiner.
— In de regio wordt voornamelijk Engels en Spaans gesproken. Het Nederlands is Caribisch-vreemd.

TAAL-ATTITUDE

Al deze maatschappelijke veranderingen hebben tot gevolg een verandering van de taalsituatie. Deze is weer van invloed op de taalattitude met het complexe geheel van waarden en normen.

De leerling staat centraal in het onderwijsgebeuren. Van zijn leerbereidheid, motivatie of die nu intrinsiek of extrinsiek bepaald is, hangt veel van het onderwijs- resultaat af. Er is een steeds groter wordend gebrek aan steun in de maatschappij voor de Nederlandse taal. Dat het beheersen van de Nederlandse taal minder relevant is in zijn milieu, op school buiten de lessen in het algemeen, ervaart het kind. In ieder geval is de motivatie voor hem niet voelbaar. De enige druk, die grotendeels extrinsiek is, vormt het behalen van goede school- resultaten. Een goed punt voor Nederlands is voor een kind een nuttig en nastrevens- waardig doel. Het bereiken van dit doel met als gevolg de bijbehorende gevoelens van voldoening blijven helaas maar al te vaak uit.

De leerkracht als lid van dezelfde gemeenschap, ondergaat dezelfde ervaringen als het kind. Hier ontbreekt de waarderingsmotivatie. Slechts de beroepseer drijft naar het optimaal bereikbare binnen de mogelijkheden. Er komt nog bij dat de leerkracht, bewust van het domeinverlies van de instructietaal, bekend met de maatschappelijke situatie en de tendensen waarin het Papiamentu de plaats van het Nederlands zal innemen, met het besef van de drempel voor het Papiamentu-sprekende kind, meer dan het kind de overtuiging mist voor de noodzaak van het Nederlands taalonderwijs. Des te meer zal dit een rol spelen in milieus waar voor veel leerlingen lager onderwijs of hoogstens lager beroepsonderwijs eindonderwijs betekent.

ONBESTEMDHEID

Dit besef speelt bewust of onbewust door in de attitude t.o.v. onderwijs in de Nederlandse taal. Dat deze houding er een is van onbestemdheid en twijfel zal evident zijn. Het Nederlands is nodig, redeneert men, om de meeste vakken te kunnen onderwijzen en om door te studeren. Voorlopig zijn er geen andere mogelijkheden. Tot zover reikt de motivatie en niet verder.

Na deze inventarisatie gaan Severing en Ersilia verder over de leerkrachten en over de methode die momenteel in het Basisonderwijs gebruikt wordt n.l. "Zonnig Nederlands.

Zonnig Nederlands is een methode die ontwikkeld is om het Nederlands als tweede taal aan te leren, speciaal voor de Nederlandse Antillen, dus voor mensen die als eerste taal het Papiamentu spreken. De methode gaat uit van het "onderdompelings- model" (immersion): de leerling wordt vanaf het begin ondergedompeld in de nieuwe taal.

Er zijn ook andere methoden mogelijk, waarover straks meer.

De methode "Zonnig Nederlands", zo concluderen Severing en Ersilia, is in zijn soort nog steeds een goede methode al zou hij na meer dan twintig jaar wel gemoderniseerd moeten worden. Dit vraagt echter een grote investering en het is de vraag of die investering met de huidige veranderingen in de maatschappij en bij het huidige onderwijs- beleid wel verantwoord zijn.

Wel doen zij aan het slot van hun stuk een aantal bevelingen die preventief of remidiërend van aard zijn t.a.v. de huidige taalproblematiek, b.v. een gebruik van de media, het organiseren van nascholings- programma's voor de leerkrachten en het herzien van de methode "Zonnig Nederlands".

DRIE MODELLEN

Als we de wetenschappelijke studies bekijken zijn er drie modellen van 1- en 2-talig onderwijs die voor de Antillen van toepassing kunnen zijn:

1. 1-talig onderwijs in de tweede taal. (T2)

Dit model wordt het onderdompelings- model (immersion) genoemd: de leerling wordt ondergedompeld in de nieuwe taal. Dit model wordt met succes toegepast in situaties waar de aanwezigheid van T-1 (moedertaal) zeer laag geconcentreerd is en waar algemene voorwaarden als motivatie en cognitieve ontwikkeling positief zijn. Als genoemde voorwaarden niet aanwezig zijn, dan dreigt verdrinking (submersion).

Ook in gevallen waar de status van de eigen taal niet of nauwelijks verschilt van de onderwijstaal, zoals in Canada het geval is met betrekking tot het Frans en het Engels, kan dit model met zeer veel succes worden toegepast: van oorsprong Engels sprekende leerlingen krijgen Franse immersion- programma's. Dit model wordt voorts in de meeste Westeuropese immigratie- landen toegepast, zoals in Engeland, Duitsland en Frankrijk. Volgens dit model werkt ook de methode "Zonnig Nederlands".

2. 2-talig overgangs- onderwijs.

Het model wordt ook wel transitie- model genoemd (transition): het aanvangs- onderwijs vindt plaats in de moedertaal (T-1), maar zo spoedig mogelijk wordt de onderwijs- voertaal de tweede taal (T-2). De eerste taal wordt in dit model als middel gebruikt, waarbij verschillende vormen mogelijk zijn: de percentages T-1 en T-2 kunnen verschillen, evenals de perioden van gebruik. In enkele gevallen vindt de instructie geheel plaats in de moedertaal, waarna langzamerhand wordt overgegaan naar de tweede taal.

De eerste taal kan ook gebruikt worden om instructie te verduidelijken, terwijl verwerking van de stof in de tweede taal plaats vindt, de zogeheten beschutte tweede taal verwerving: de formele contacten en instructie vinden plaats in T-2, terwijl de informele contacten in T-1 plaats kunnen vinden. Onderwijs kan simultaan in de twee talen gegeven worden.

Dit model wordt in de Verenigde Staten toegepast en in enkele experimentele gevallen in Nederland.

3. 2-talig handhavings- onderwijs

Het handhavings- model (maintenance) heeft veel overeenkomsten met het vorige model, met dit verschil dat de eerste taal niet slechts middel is ten behoeve van cognitieve ontwikkeling en/of bevordering van de tweede taal, maar de eerste taal wordt beschouwd als zinvol doel op zich en blijft gedurende de hele schooltijd deel uitmaken van het onderwijs, waarbij de percentages van geval tot geval verschillen. Dit model wordt in Friesland en in Zweden toegepast.

RESULTATEN

Lange tijd is het wetenschappelijk onderzoek erop gericht geweest de resultaten te meten van de mate van beheersing van T-2. De laatste tijd is wat meer onderzoek gedaan naar de kennis van T-1. Enkele conclusies waren:
— De motivatie voor T-2 lijkt toe te nemen naarmate belangrijke maatschappelijke instituties (waaronder vooral de school) meer aandacht besteden aan het ontwikkelen en onderhouden van T-1.
— Enkele symptomen van het verdrinkings- gevaar dat dreigt als onderwijs alleen gegeven wordt in T-2 zijn de cumulatieve achterstand van cognitieve ontwikkeling, de sterk verminderende motivatie en identiteitsproblemen.
— Het bereikbare beheersingsniveau van T-2 bij tweetalige kinderen is afhankelijk van het bereikte beheersings- niveau van T-1 op het moment dat het intensief T-2 leren via onderwijs begonnen wordt.
— Onderwijs in de eigen taal kan de sociaal- psychische gesteldheid, de zelfwaardering, bevorderen. Identiteits- problemen verminderen.
— Een grote mate van nadruk op T-1 in het lees- en schrijf- curriculum leidt niet tot het achterblijven van leerresultaten in T-2. In vergelijking met de kinderen in het onderdompelings- model behaalden kinderen in het transitie- model betere leerresultaten in T-1 en min of meer vergelijkbare resultaten in T-2.

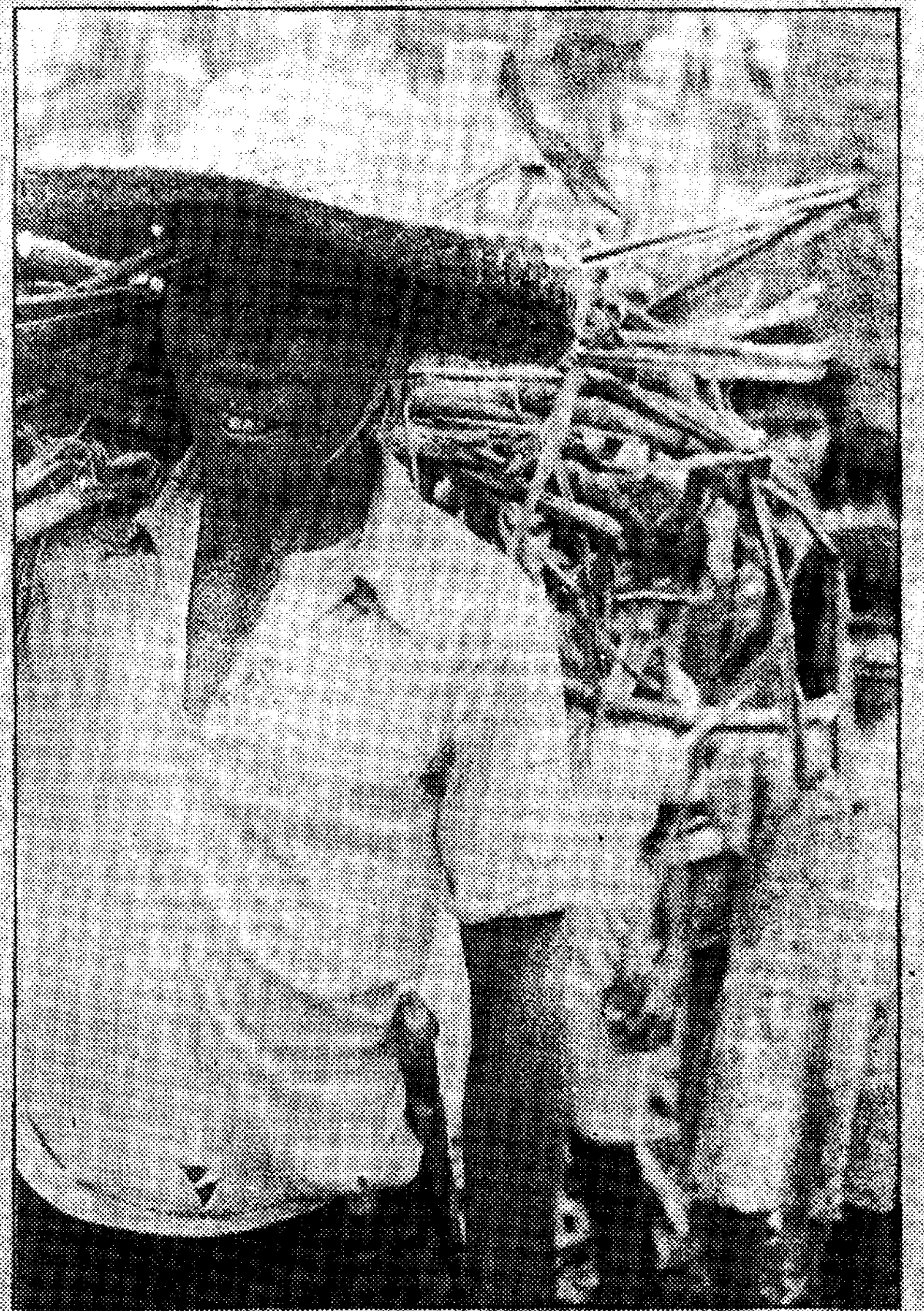
HETTY KOOK

Een onderzoek naar deze onderwijs- modellen van onderwijs in een tweede taal en van tweetalig onderwijs is gedaan in juli 1987 door Hetty Kook. Zij onderzocht daartoe de modellen die gebruikt worden in Engeland, Frankrijk, Duitsland, Nederland, Zweden, de Verenigde Staten, Canada, Friesland, Wales

Vervolg op pag.8

In Nederland werd deze maand een symposium gehouden over Nederlands als tweede taal naar aanleiding van leermiddelen-manifestatie over dat onderwerp. Er zijn in Nederland veel migranten die thuis de ene taal spreken en op school onderwijs volgen in het Nederlands. Daarbij moet men denken aan Turken, Marokkanen, Spanjaarden, Portugezen en Italianen. In Nederland rekent men Antilliaanse en Surinaamse kinderen niet tot die probleemgroepen omdat voor de Nederlandse onderwijzers het Nederlands in de Antillen en in Suriname de officiële voertaal is. Ze trekken de officiële schooltaal door naar de thuistaal. Op de leermiddelen- manifestatie kon ik dan ook met veel moeite één boekje vinden over de cultuur van de Antillen: Philomena Cheng-Hennep, Over Antillianen (van de stichting "Samen wonen, samen leven").

Militairen bewaken het platteland

José Carbaquel: zonder land

Cory Aquino's machteloos kappen in het woud van corruptie

door TON GERRITS

MEVROUW ESTER AMPIL is een voorbeeldig aanhangster van president Cory Aquino. Ver voordat de landhervormingen een heet hangijzer werden in de Filipijnse politiek, heeft ze 65 hectaren van het 165 hectaren tellende familiebezit weggegeven aan landloze boeren. Mevrouw Ampil heeft het beste voor met de armsten der armen in het plaatsje Escalante, in het noorden van het vooral suikerriet producerende eiland Negros. Ondanks het feit dat ze een fervent aanhanger is van Aquino veegt ze haar kritiek niet onder het vloerkleed.

"Toen Negros de wereldpers haalde vanwege de schrijnende armoede stuurden hulp- organisaties ladingen voedsel, medicijnen en kleren. Als de hulp direct bij degenen terecht gekomen zou zijn, die het nodig hadden, dan zou ik daarmee vrede hebben gehad. In plaats daarvan is de hulp blijven steken bij mensen die op cruciale posten zitten.

En dat geldt nu ook voor de regeringshulp. Veel ambtenaren steken het overheidsgeld gewoon in hun zak. Corruptie bestaat nog steeds", aldus mevrouw Ampil.

TEVEEL VAN HET GOEDE

De 42-jarige Filipijnse is een zachtaardige en goedhartige vrouw. Ze heeft uitgesproken ideeën om Negros en tenminste Escalante uit het armoedig bestaan te halen. Tot op zekere hoogte dragen landhervormingen bij tot economische verbetering. Maar niet op de manier, die de regering- Aquino voorstelt, waardoor landeigenaren slechts zeven hectaren van hun bezit mogen behouden. Dat vindt mevrouw Ampil teveel van het goede. De landeigenaren hebben hard voor hun bezit gewerkt, en het is oneerlijk dat bezit zo maar af te pakken. Bovendien is het landhervormings- programma volgens mevrouw Ampil niet de sleutel tot economische vooruitgang.

"De armen hebben contanten nodig. Landarbeiders zijn niet gewend een haciënda te bestieren. Het is veel beter kleine industrieën aan te trekken. Arbeiders verdienen een maandelijks salaris en hebben niet de beslommeringen van een bedrijf", vindt mevrouw Ampil. Hoewel de beloftes van president Corazon Aquino verschillen van de ideeën van Ester Ampil dringen zich treffende vergelijkingen op.

Mevrouw Ampil is niet corrupt en ze heeft haar naasten lief. Kortom ze is een door en door goed mens. De vrouw van Negros heeft ook de sterke hang naar de 'stil maar — wacht maar — alles wordt nieuw'- mentaliteit. Mevrouw Ampil is echter geen president van de Filipijnen. Misschien zou mevrouw Ampil ook blijven steken in goede bedoelingen en bij tijd en wijle speelbal worden van mensen die uit zijn op macht en geld.

STEKEN

In Manila ergert uitgever José Ambrosia zich met de dag meer aan Aquino. Hij heeft het een jaar geleden al voorspeld: "Het ontbreekt haar aan visie, aan doorzettings- kracht. Waarom wachtte ze met de landhervormingen tot het Congres en de Senaat zijn gekozen? Landhervormingen zijn nu uitgesloten. De oude feodale families, de grootgrond- bezitters, hebben handig gebruik gemaakt van de democratische mogelijkheden en controleren de politiek. Aquino kan geen kant op. Ze blijft steken in beloftes, omdat ze visie mist. Bovendien voelt ze dat ze een ereschuld moet nakomen. Ze wil niemand op de tenen trappen en iedereen tegemoet komen. Het volk wil een sterke man, een dictator hoeft per definitie niet slecht te zijn. Dat wordt anders als je een slechte dictator hebt. Zoals Marcos. Maar kijk naar Taiwan, Japan en Zuid-Korea. Die regeringen hebben land kunnen confisqueren voor hun landhervormingen omdat zij niet werden gehinderd door een democratie", zegt de uitgever.

ZUMEL

Corazón Aquino was op papier een dictator vanaf het moment dat zij in maart 1986 het parlement ontbond en per decreet regeerde. Het dictatoriaal regime is in principe geëindigd met de maandag gehouden lokale verkiezingen, de laatste fase van de restauratie van de democratie. Aquino heeft zich bepaald niet ontwikkeld als een dictator. Als een papieren tijger moest ze vooral haar tijd en energie gebruiken om zich te handhaven.

Bijna twee jaar Aquino- regering wordt getekend door een overlevings- politiek. Vijf staatsgrepen, oplaaiend guerrilla- geweld en kabinetsleden die elkaar voortdurend in de haren zaten, maakten het leven voor Aquino niet bepaald gemakkelijk. Bovendien heeft Aquino van Marcos een tot op het bot verdeeld land geërfd. Bijna symbolisch voor de Filipijnse verdeeldheid is de familie Zumel.

Brigadier- generaal Maria José Zumel meldde zich voor het eerst bij Tolentino's operettestaatsgreep in juli 1986 en later bij snode coupplannen, die in een vroeg stadium zijn verijdeld. Zijn broer Antonio Zumel is een van de leidende figuren van het Nationaal Democratisch Front en voelt zich meer thuis bij het communistische wapengekletter. Binnen één familie komen de extreme tegenstellingen bloot te liggen.

De Marcos- erfenis omvatte naast de immense verdeeldheid eveneens een doodzieke economie. Bernardo Villages van het Centrum voor Onderzoek en Communicatie beweert dat de politiek van de Aquino- regering leidde tot 'de bevrijding van de liberale ondernemende krachten, die onder druk zijn geweest door de monopolies en corruptie ten tijde van het Marcos- regime".

MIDDENKLASSE

Bernardo Villages is een enthousiaste aanhanger van Aquino en sluit liever zijn ogen voor de nog steeds voortwoekerende corruptie. Hij heeft tot zover gelijk dat vooral de ondernemende middenklasse baat heeft gehad bij de Marcos- Aquinoruil. In vergelijking met de nadagen van het Marcos- tijdperk produceert de Aquino- regering aanzienlijk betere economische cijfers.

In 1986 mocht Marcos bogen op een economische 'groei' van maar 0,13%. José Concepcion, staats- secretaris voor Handel en Industrie, verspelt weliswaar optimistisch een ambitieuze economische groei van bijna 7% voor de komende jaren, maar een feit is dat 1987 met een 5,5% economische groei een aanzienlijke verbetering is ten opzichte van het jaar waarin Ferdinand Marcos afscheid nam van de Filipijnen.

Hoewel in vergelijking met de Marcos- periode de 'people power'- regering betere economische resultaten boekt, stemmen andere cijfers tot somberheid. De export liep in 1987 terug met bijna 4%, terwijl een groei van meer dan 5% was gepland. Importen stegen met meer dan 20%, terwijl de prognose ruimte liet voor 12%. Buitenlandse investeerders nemen nog een afwachtende houding aan waardoor de investeringen in 1987 niet boven de 250 miljoen gulden kwamen. Tenslotte is de buitenlandse schuld van 57 miljard gulden een nauwelijks te torsen last.

De buitenlandse schuld is gelijk aan 87% van het Bruto Nationaal Produkt, dat wil zeggen de som van alle goederen en diensten. De resultaten van 1987 zijn de beste cijfers in zeven jaar, maar euforie in Manila is nauwelijks merkbaar.

Met deze jongste cijfers van 1987 in de hand klinken de woorden van Bernardo Villages ietwat hoogdravend: "Over tien jaar behoort de Filipijnen tot de groep van Nieuw Geïndustrialiseerde Landen". Vooralsnog heeft het 'zorgenkind van Zuidoost-Azië' 57 miljoen mensen die onder de armoedegrens leven.

UITDAGING

In het vorig jaar geformuleerde vijfjarenplan is bijzondere aandacht geschonken aan het terugdringen van de schrijnende armoede in de Filipijnen. Nu leeft 60% van de bevolking onder de armoedegrens wat zelfs voor Derde Wereld- begrippen een schrikbarend cijfer is. Het vijfjaren- plan wil dat het armoedepercentage in 1992 is teruggebracht tot 40%. Dat plan gaat wel uit van ambitieuze groeicijfers die inmiddels voor 1987 zijn achterhaald.

De grootste uitdaging voor de Aquino- regering is het in de grondwet verankerde en inmiddels hevig bekritiseerde Uitgebreid Agrarisch Hervormingsprogramma. Het hart van dit programma is het voorstel tot land- hervormingen. Grootgrond- bezitters voorspellen een revolutie als die plannen worden ingevoerd, terwijl de boeren- organisaties de voorstellen afdoen als ineffectief. Landeigenaren mogen volgens de plannen van Aquino zeven hectaren behouden en de rest moeten zij verkopen tegen marktprijs aan landloze boeren.

Voor de aankoop van land kunnen de landlozen tegen zachtere voorwaarden lenen bij een fonds. Dit fonds wordt gefinancierd met gelden die voortvloeien uit geconfisqueerde oud-Marcos bezittingen. Aquino's voorstellen liggen nu in het door landeigenaren gedomineerde Congres.

José Carbaquel werkt als landarbeider op een haciënda op het eiland Negros. Hij heeft een schamel inkomen en kan amper zijn familie onderhouden. Hij heeft geen geld om zijn kinderen naar school te sturen en hij kan nauwelijks kleren en voedsel kopen voor zijn familie. Carbaquel: "In het begin dacht ik dat de landhervormingen echt een verbetering zouden zijn. Maar nu wordt veel gepraat en er gebeurt niets. Ik weet zeker dat mijn baas nooit zou instemmen met de plannen. Ik zou heel gelukkig zijn als de voorstellen worden ingevoerd".

Aquino is nu twee jaar aan de macht. Merkt u verschil met de Marcos- periode?

"Nee, onder Marcos waren we arm en we zijn nog steeds arm".

In het afgelopen jaar zijn driemaal verkiezingen gehouden. Gelooft u nog in de democratie zoals die is ingevoerd door president Aquino?

"Kandidaten zijn alleen goed in beloften tijdens de verkiezingscampagne. Daarna worden we gewoon genegeerd. Elke keer als de verkiezingen worden gehouden, moeten we opdraven en stemmen. Maar het maakt niet uit wie wint. We moeten dat accepteren".

Het Nieuwe Volksleger vecht tegen de regering en belooft de mensen werkelijke veranderingen. Vindt u dat het Nieuwe Volksleger de regering moet vormen?

"Nee, ik geloof dat de mensen Aquino volgen en niet het Nieuwe Volksleger".

Waarom?

"Het Nieuwe Volksleger kan nooit de problemen oplossen. Guerrilla's vechten in de bergen en niet op het platteland. We moeten het feit accepteren dat Aquino aan de macht is en daar kan het Nieuwe Volksleger niets aan veranderen".

José Carbaquel heeft een fatalistische kijk op de wereld. Zijn hooggespannen verwachtingen tijdens de machtsovername zijn verworven tot onverschilligheid. Hij doet wat van hem wordt verlangd en gaat driemaal binnen een jaar naar de stembus zonder dat hij daar nog enige waarde aan hecht. Honderd peso houdt hij over aan de verkiezingen als hij zijn stem verkoopt aan de lokale kandidaat voor het burgemeester- schap.

De macht blijft volgens hem in handen van mensen die altijd al de dienst uitmaakten. Mevrouw Epifania Ocenaria spreekt met overslaande stem als zij het heeft over de land- hervormingen. Er zijn nu meer guerrilla's dan onder Marcos, wat volgens haar overtuigend bewijst dat Aquino de communisten steunt.

Iedereen in het dorp vraagt zich af waarom zij nog geen barong heeft ontvangen. De barong is de Filipijnse traditionele klederdracht, die mensen dragen tijdens plechtigheden. Ook tijdens een begrafenis is de overledene gekleed in een witte barong. Het Nieuwe Volksleger, dat sinds 1982 het gebied heeft geïnfiltreerd, stuurt een barong aan landeigenaren die in de ogen van het Nieuwe Volksleger meedogenloos zijn en daarom op de nominatie staan te worden vermoord. Epifania Ocenaria is een karikatuur van een wrede grootgrond- bezitter. De armoede op Negros heeft volgens haar twee oorzaken: "Het volk is lui. Bovendien hebben buitenlandse organisaties het communisme geïntroduceerd in Negros. Het eiland zal altijd arm blijven".

Andere grootgrond- bezitters in het dorp redeneren veel redelijker, maar uiteindelijk is er niet een landeigenaar die mee wil werken aan de landhervormings- plannen. Het Nationaal Democratisch Front (NDF), dat in december 1986 de onderhandelingen namens het Nieuwe Volksleger voerde over het staakt- het- vuren- verdrag, wijst de voorstellen van Aquino eveneens af. Het NDF valt over het voorstel dat land moet worden gekocht. Binnen het Nationaal Democratisch Front speelt zich een strijd af over de vraag of de Aquino- regering al dan niet met de wapens alleen moet worden bestreden.

Martin Pierik, een Nederlandse karmeliet die twaalf jaar op Negros werkt, volgt op de voet de soms bittere debatten. "Aquino geniet een grote populariteit. Of zij die populariteit behoudt, hangt af of zij haar beloften nakomt, die zij in het begin heeft gemaakt. Er zijn aanwijzingen dat zij die beloftes niet realiseert. Het politieke leven, gebaseerd op economische verwachtingen, gaat gewoon door. Die verwachtingen zijn voor een groot deel niet beantwoord door de regering. Deze verwachtingen zullen door andere krachten moeten worden beantwoord".

Is het Nationaal Democratisch Front een alternatief?

"Direct na de overname van Aquino hadden de mensen zeer hoge verwachtingen en stelden hoop in Aquino. Nu die verwachtingen niet worden vervuld, zie je dat veel mensen teruggaan naar het Nationaal Democratisch Front. Het NDF realiseert dat je zaken niet technisch- idealistisch moet aanpakken, maar dicht moet staan bij de verlangens van de mensen. Het is nu de vraag of het Nationaal Democratisch Front zich gaat ontwikkelen als een volkspartij, waarvoor de mensen niet bang hoeven te zijn maar kunnen steunen.

Als dat het geval is dan zou je binnen niet al te lange tijd kunnen zien dat de linkse beweging meer aanhang krijgt". President Aquino vond de maandag gehouden lokale verkiezingen een bewijs voor haar overtuiging dat de Filipino's hun geloof in de democratie niet hebben verloren. Bovendien wezen de kiezers door hun opkomst volgens Aquino radicaal links af. De lokale verkiezingen legden precies bloot wat de Filipijnen heeft gemaakt tot de 'zieke man van Zuidoost- Azië.

Het crony (gunstelingen)- kapitalisme van Marcos was een verfijnde variant van het politiek- economische systeem dat de Filipijnen beheerste voordat de Staat van Beleg werd ingevoerd. Voor Marcos de macht overnam, beheersten feodale families de politiek met het doel hun economische belangen veilig te stellen.

De nieuwe democratie van Cory Aquino lijkt op twee druppels water op dat politiek- economische systeem. De kwestie van dynastie- vorming in de Filipijnse democratie keerde voortdurend terug tijdens de jongste verkiezings- campagne. Zeker voor wat betreft de familie- Aquino. Zes familieleden waaronder Aquino's broer, José Cojuagco en haar oom Francisco Sumulongo hebben politieke sleutel- posities.

De 'Presidential Commission on Good Government (PCGG)' had tot taak de bezittingen van Marcos en zijn crony's te achterhalen en terug te brengen naar de schatkist. Dat geld moet worden gebruikt voor de financiering van het landhervormingsprogramma. De PCGG bedient zich van dezelfde taktieken zoals de crony's deden tijdens het Marcos- bewind. In plaats van de crony's voor de rechter te slepen, zijn zij in 'onderhandelingen' met de schrik vrijgekomen. De Far Eastern Economic Review, een gezaghebbend weekblad, vraagt zich bovendien af wat met het terug- gevorderde geld is gebeurd.

INVLOED

De lokale verkiezingen vormen de laatste fase van het herstel van de democratie. Een democratie die eigen is voor de Filipijnen en voor veel families in de eerste plaats dient om economische belangen in het politieke krachtenveld veilig te stellen. Enige invloed hebben de kiezers wel. De kiezers hebben niet gestemd voor Mila Aquino Albert en Victor Sumulong, een schoonzus en een neef van Aquino die kandidaat waren in de verkiezingen. Dat wordt geïnterpreteerd als een afwijzing van de dynastie- vorming. Tegelijkertijd is de dynastievorming al in een vergevorderd stadium waardoor de 'nieuwe democratie' in principe weinig verschilt van de crony- democratie.

President Aquino heeft veel beloftes gedaan: herstel van de democratie, landhervormingen en sociaal- economische vooruitgang. Aquino houdt echter geen rekening met politieke machten die haar hervormings- plannen willen dwarsbomen en ze is niet de krachtige leider die desondanks de plannen kan doorvoeren. Haar beloften om de armoede terug te dringen zijn gebaseerd op over- optimistische prognoses. Op de lange duur kunnen daarom de nog steeds hooggespannen verwachtingen zich tegen Aquino keren.

INTERNATIONAL POLICE ASSOCIATION

"OOK AL BEN IK voor het eerst op dit eiland, ik voel me hier als een Nederlander onder de Nederlanders. Net als met het voormalige Nederlands-Indië, zijn de banden met de Antillen groot. Via boeken heb ik me georiënteerd over de situatie op Curaçao. Daardoor wist ik wat ik hier zou aantreffen. Ik voel me hier dan ook net zo thuis als in mijn geboorteland".

WOORDEN VAN brigadier Adriaan Kieboom van de gemeentepolitie uit Rhenen (gemeente Arnhem), als hem naar zijn eerste indrukken van Curaçao wordt gevraagd. Brigadier Kieboom is tevens lid van de politie- vereniging 'International Police Association'. In het kader van een vriendschapsweek brachten vierentwintig leden van IPA- sectie Nederland onlangs een bezoek aan Curaçao en aan Venezuela.

DE AMIGOE had een gesprek met algemeen contact- secretaris Henk J. de Mol Moncourt en de voorzitter van de IPA- sectie Nederlandse Antillen, hoofdinspecteur W.R. Kramers.

** Amigoe's Yvonne van Es in gesprek met v.l.n.r. A. Kieboom, J. Sprokkereef, W. Kramers en H. de Mol Moncourt.*

Wij willen de mens achter het politie-uniform leren kennen

door YVONNE VAN ES

ROND DE TAFEL zitten brigadier Kieboom, J. Sprokkereef (gepensioneerd brigade- commandant van de Koninklijke Marechaussee) en Walter R. Kramers (hoofdinspecteur bij de Politie Curaçao). Later voegt zich daar ook Henk J. de Mol Moncourt, brigade- commandant van de Marechaussee in Maastricht, bij. We bevinden ons op de veranda van een weekendhuis aan de Vaersenbaai, ook wel Politiebaai genoemd. Zongebruind en onder het genot van een drankje vertellen de IPA- leden over hun ervaringen.

De Mol Moncourt: "Deze reis was al een jaar van te voren gepland. Het doel van onze reis was om de vriendschapsbanden met politiemensen in de Nederlandse Antillen te verstevigen en ik moet zeggen, dat we zeer gastvrij zijn ontvangen. Het voordeel van zo'n reis is dat je met zoveel politiemensen in contact komt, dat je over en weer wat overneemt. Als je later dan informatie nodig hebt, gaat dat via de informele contacten die we tijdens zo'n IPA- reis leggen, veel sneller.

"Ik ben niet voor het eerst hier. Jaren geleden had ik al het idee om een reis naar de Antillen en Suriname te organiseren. Dat plan werd door de toenmalige staatssecretaris in de ijskast gezet. De huidige staatssecretaris Brokx stelde toen voor om een reis naar de Nederlandse Antillen te combineren met een reis naar Venezuela om 'zieltjes te winnen'. Voorzitter Theo Leenders van de IPA- Nederland heeft Kramers vervolgens benaderd om de IPA- gedachte, namelijk het leggen van vriendschappelijke contacten en het verlenen van wederzijdse hulp tussen politie- ambtenaren in binnen- en buitenland, over te planten in Venezuela."

"Om deze contacten vanuit Curaçao te leggen is veel gemakkelijker. De afstand is veel korter. Het eerste kennismakingsbezoek aan Venezuela is positief verlopen. Nu moeten deze contacten nog geformaliseerd worden met als uiteindelijke doel Venezuela ook lid te maken van de IPA".

WERK

Wat is het verschil tussen het werk van Nederlandse en Antilliaanse politie- mensen?

Kramers: "De politieman in Nederland werkt slechts in één plaats of één gemeente, terwijl politie- agenten hier een grotere taak hebben en zij moeten dienst kunnen doen op elk van de vijf eilanden. In Nederland heb je de Rijkspolitie en de Gemeentepolitie. Op Curaçao heb je alleen het Korps Politie, waarvan de organisatie gebaseerd is op het model van de Gemeentepolitie, waaraan veel varianten van de Rijkspolitie zijn toegevoegd.

De Mol Moncourt legt dit verder uit: "In Nederland heb je eigenlijk drie soorten politie: Gemeentepolitie, Rijkspolitie en de Koninklijke Marechaussee. De Gemeentepolitie werkt uitsluitend in de gemeentes, terwijl de Rijkspolitie haar taak buiten de grenzen van de gemeente uitvoert. De Marechaussee verzorgt onder meer de grensbewaking, de beveiliging van het Koninklijk Huis, de militaire politiedienst en de beveiling van de Nederlandse Bank. Ook ondersteunt de Marechaussee, indien nodig, de politiekorpsen van Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam". En dan lachend: "De Marechaussee kan overal ingezet worden. Eigenlijk is de Marechaussee Nederlands grootste uitzendbureau."

Dan komt het gesprek op de aanwezigheid van Arubanen en Nederlanders in het politiekorps op Curaçao.

Kramers: "Vóór december 1985 hebben verschillende Arubanen bij ons gediend. Tot die tijd was dat niet ongebruikelijk. Maar na 1 januari 1986 moeten Arubanen net als Nederlanders de volledige sollicitatie- procedure ondergaan om bij het politiekorps Curaçao in dienst te komen. Momenteel werkt nog steeds een aantal Arubanen bij ons, maar die zijn als het ware geémigreerd. In de jaren 1981 tot en met 1984 hebben acht Nederlanders na opzegging van hun baan bij het Nederlandse politiekorps bij de Curaçaose politie gewerkt om het korps te versterken. Zij zijn hier naartoe gekomen met bepaalde voorstellingen. De ervaringen van de desbetreffende functionarissen waren echter niet al te best en zij beschuldigden het Curaçaos politiekorps er zelfs van dat toezeggingen die aan hen waren gedaan, niet werden nagekomen. Deze politiemensen zijn toen teleurgesteld naar Nederland teruggegaan".

In oktober 1984 is in het landelijke vakblad van de Nederlandse Politiebond zelfs een waarschuwing geuit tegen een Antilliaans dienstverband van Nederlandse agenten, waarbij gezaghebber Ronald Casseres zich zeer kritisch uitliet over de werving van deze mensen. Casseres was van oordeel dat de werving van de Nederlandse agenten onzorgvuldig was voorbereid. Over de ervaringen van deze politiemensen is in 1985 een 'zwartboek' uitgegeven, wat toentertijd veel ophef in de Nederlandse dagbladen veroorzaakte.

De Mol Moncourt: "Vele Nederlanders onder de IPA- leden hebben hier gediend, zijn hier naartoe gereisd of zijn met een Antilliaanse vrouw getrouwd. In die jaren zal er heus wel iets gebeurd zijn, daar wil ik nu niet over praten. In Nederland worden politiemensen ook wel eens overgeplaatst. Dan kun je eveneens problemen krijgen. Wie is er perfect? Momenteel zijn geen

De Marechaussee is Nederlands grootste uitzend-bureau

Nederlanders meer verbonden aan het Antilliaanse politiekorps, dus die problemen zijn ook van de baan. Wij bezoeken het individuele IPA- lid. Wij willen de mens achter het politie- uniform leren kennen. Dat is het doel van onze reis".

De IPA dus. Wat houdt dat nu precies in?

IPA is een internationaal verbond, waarvan meer dan 81.000 politie- ambtenaren van alle dienst- rangen lid zijn. Het is een beroeps- vereniging, maar beslist geen vakbond. IPA is een trefpunt voor politiemensen uit meer dan 46 landen. Er zijn ongeveer 300.000 politie- beambten lid, inclusief gepensioneerden, terwijl op Aruba en in de Nederlandse Antillen er ongeveer 800 leden zijn. Het overkoepelende orgaan is IPA International, dat per land is onderverdeeld in secties. Het hoofdbestuur van IPA International komt een aantal malen per jaar bij elkaar. Eén van de belangrijkste activiteiten van IPA International is het organiseren van congressen en cursussen. Eens in de vijf jaar wordt er een wereldcongres gehouden.

GIMBORN

De cursussen en seminars worden gehouden in een 'Informations- und Bildungszentrum', dat gevestigd is in het slot Gimborn, gelegen in het Duitse Sauerland. Daar worden allerlei seminars van maximaal een week gehouden over ondermeer jeugdcriminaliteit, drugs en verkeer. De deelstaat Nordrhein- Westfalen subsidieert het onderwijs aan dit slot. Daarnaast moeten de deelnemers ieder een kleine bijdrage betalen. Om het slot te kunnen onderhouden, heeft iedere sectie een kamer in Gimborn geadopteerd, een variant op het time-sharing principe.

Ondanks de vaak grote afstanden en de hoge reiskosten is Kramers er voorstander van dat de IPA- leden op de verschillende continenten regelmatig contact met elkaar hebben. Kramers: "Ik zit al 25 jaar bij de politie. Soms heb je een 'break' nodig, dan moet je er even uit. En zo'n bijeenkomst is ideaal. Dan kun je met collega's uit alle delen van de wererld ervaringen uitwisselen en krijg je zelf ook weer nieuwe ideeën".

Daarnaast geeft de IPA financiële steun aan de leden. De Internationale Sociale Commissie van de IPA helpt leden die op de één of andere wijze in moeilijkheden zijn geraakt. Daarbij wordt elk geval op zich bekeken. De Mol Moncourt noemt als voorbeeld het lid dat een bijzondere been- operatie moest ondergaan, welke alleen in Boston (Verenigde Staten) kan plaatsvinden. In zijn geval heeft de IPA ervoor gezorgd dat de echtgenote de patiënt kon vergezellen door de reiskosten voor haar rekening te nemen. In een ander geval heeft de IPA een volledig verzorgde vakantie voor een overspannen lid in Italié geregeld.

TAAK

Hoewel er in Nederland veel meer politie- ambtenaren zijn, zijn de IPA- leden van mening dat de taak van de politie- ambtenaar in Nederland zwaarder is dan in de Nederlandse Antillen. Kramers: "Ondanks de aangekondigde bezuinings- maatregelen van de overheid heeft het politiekorps op Curaçao dit jaar 45 miljoen gulden erbij gekregen. In Nederland wordt door de staatssecretaris sterk op de uitgaven voor de post politie bezuinigd. De werklast groeit echter gestadig. Politiemensen in Nederland verkeren in een moeilijker situatie dan hier, omdat de Nederlandse overheid harder snoeit".

De Mol Moncourt: "Op 12 december vorig jaar heeft de politie in Nederland zelfs, ondanks een demonstratie- verbod voor politie- ambtenaren, gedemonstreerd tegen de bezuinigingsmaatregelen van de staatssecretaris. Met bussenvol is het korps politie toen naar het Binnenhof in Den Haag gegaan om te protesteren. Deze demonstratie heeft in zoverre effect gehad, dat de bezuinigings- maatregelen niet in één keer worden doorgevoerd. Zij worden nu gefaseerd, verspreid over een langere periode, ingevoerd".

Wat vindt de IPA van de komende bezuinings- maatregelen?

De secretaris: "De IPA is een vereniging, beslist geen vakbond en als zodanig hebben we ons dan ook niet over de voorgenomen bezuinigings- maatregelen van de overheid uitgesproken. Evenmin voeren wij onderhandelingen of behandelen we de rechtspositie van de agenten. De IPA doet alleen aan vermaak. Om deze reden komt in maart een andere groep IPA-leden hier. Door veel te reizen hopen wij onze culturele kennis uit te breiden om daardoor de mentale houding van alle hedendaagse politie- ambtenaren te verbeteren", aldus De Mol Moncourt. Op de valreep van hun vertrek naar Nederland konden de IPA- leden nog net de 'gran marcha' van het Curaçaose carnaval meemaken.

Leden worden gemarteld

Duitse kolonie Chili in beklaagdenbank

BONN — Oud- leden van een Duitse "religieuze kolonie" in Chili hebben maandag tegenover een parlements- commissie in Bonn verklaard dat in "Colonia Dignidad" wordt gemarteld. Meer dan 300 mensen leven in de kolonie onder een schrikbewind onder leiding van Paul Schafer. Zij worden er tegen hun zin vastgehouden en krijgen elektrische schokken en injecties totdat zij zich hebben aangepast, aldus de getuigeverklaringen.

Verleden jaar december probeerde een Westduitse commissie, na berichten over marteling en wantoestanden in de kolonie, ter plekke een onderzoek in te stellen. De kolonie weigerde de commissieleden de toegang en zij moesten onverrichterzake naar de Bondsrepubliek terugkeren.

Het Westduitse ministerie van Buitenlandse zaken stuurde diezelfde maand getuigeverklaringen over het kamp door aan Chili. Het verzocht de regering in Santiago een onderzoek in te stellen naar Schafers activiteiten. De Chileense autoriteiten hebben niet geantwoord op het verzoek.

ONTSNAPT

Een van de getuigen, Wolfgang Kneese, verklaarde voor de parlements- commissie voor de rechten van de mens dat hij in "Colonia Dignidad" herhaaldelijk werd geslagen wanneer hij over zijn rechten begon. Hij kreeg pillen te slikken en er werden hem injecties toegediend om zijn wil te breken. Kneese, die nu in Hamburg woont, slaagde er na twee mislukte pogingen in 1966 in te ontsnappen.

Lotti Packmoor, die in 1985 samen met haar man uit de kolonie vluchtte, vertelde gezien te hebben doe Schafer meisjes van 10 tot 12 jaar in het gezicht sloeg. "Ik zag hem een meisje in het gezicht slaan met zijn hand, steeds weer, tot het bloed uit haar neus kwam". Jongens werden geslagen of kregen elektrische schokken wanneer zij enige tekenen van seksuele opwindingen vertoonden, aldus deze oud- bewoonster.

LEUGENS

Hartmut Hopp, die de kolonie vertegenwoordigde, brandmerkte de getuigeverklaringen als leugens. Het kamp, zo vertelde hij, was in het begin van de jaren 60 opgezet om in de periode van na de oorlog behoeftige kinderen te helpen. Alle leden waren er uit eigen vrije wil. Naar zijn zeggen waren er 232 Duitsers, 13 Chilenen, zeven Oostenrijkers en een Nederlander in de kolonie. Op specifieke vragen wilde Hopp geen antwoord geven.

Hugo Baar, Schafers voormalige plaatsvervanger, ontvluchtte het kamp in 1984. Hij zei tot nu toe tegen de buitenwereld te hebben gelogen over wat er zich afspeelde. Er waren gewapende bewakers, die honden bij zich hadden, camera's en voertuigen met infra- rode nachtkijkers om de "leden" in het kamp en buitenstaanders buiten het kamp te houden, zo zei hij. Binnenkomende en uitgaande post gecensureerd. Getrouwde stellen werden gescheiden gehouden en pasgeboren kinderen werden onmiddellijk van hun ouders gescheiden.

Paus: conflict Oost-West oorzaak onderontwikkeling

VATICAANSTAD — Het conflict tussen Oost en West is volgens paus Johannes Paulus II de belangrijkste oorzaak van de onderontwikkeling van de Derde Wereld. De pogingen van de supermachten ook de ontwikkelings- landen in hun ideologische en militaire conflict te betrekken leiden onvermijdelijk tot verdeeldheid in die landen en tot burgeroorlogen. Ontwikkeling mag geen middel tot een nieuw kolonialisme worden. Ieder volk heeft recht op zijn eigen culturele identiteit en autonomie en hulp mag in geen geval "een voorwendsel zijn om anderen de eigen levensstijl of het eigen geloof of levensbeschouwing af te dwingen", aldus de paus in zijn encycliek 'sollicitudo rei socialis' (de sociale zorg van de kerk), die door het Vaticaan is vrijgegeven.

De paus hekelt zowel het "liberalistische" kapitalisme als het "collectivistische" marxisme. Hij pleit voor een hervorming van het internationale handelsstelsel, waardoor produkten uit de ontwikkelings- landen vaak worden gediscrimineerd, voor afbraak van het protectionisme en voor een betere toegang van de arme landen tot moderne technologieën.

De zevende encycliek van Johannes Paulus II is een vervolg op de encycliek 'populorum progressio' waarin paus Paulus VI in 1967 de verhouding tussen de rijke landen en de Derde Wereld aan de orde stelde. Volgens de huidige paus neigt zowel oost als west tot imperialisme. Hij hekelt het dat het Westen in toenemende mate "egoistisch" het isolement zoekt en dat het oosten geheel voorbijgaat aan zijn verplichting om bij te dragen aan de oplossing van de problemen van de ontwikkelings- landen. Dat is volgens de paus "niet alleen verraad aan de gerechtvaardigde verwachtingen van de mensheid, maar ook een echt verwaarlozen van een morele verplichting".

DERDE WERELD

Ondanks lofwaardige inspanningen ter verbetering van de situatie is de afgelopen twintig jaar de toestand in de ontwikkelings- landen aanzienlijk verslechterd, zo betoogt de paus. In de jaren '60 geloofde men op grond van een te groot optimisme dat met het verstrekken van kapitaal de problemen van de Derde Wereld konden worden opgelost. Maar de schulden die de ontwikkelings- landen hierdoor hebben opgebouwd, zijn tot een rem op de ontwikkeling en soms zelfs tot oorzaak van verscherpte onderontwikkeling geworden.

De paus concludeert daarom: "een louter economische ontwikkeling is niet in staat de mens te bevrijden, maar zal er integendeel op uitlopen dat ze hem nog meer tot slaaf maakt. Een ontwikkeling die niet de culturele, transcendente en godsdienstige dimensies van de mens en de maatschappij omvat, draagt (....) nog minder bij tot de echte bevrijding. De mens is alleen geheel vrij als hij zichzelf is, in het volle bezit van zijn rechten en plichten. Hetzelfde moet men van de gehele maatschappij zeggen".

ZONDEN

Het voornaamste obstakel dat volgens de paus overwonnen moet worden om tot echte bevrijding te komen, zijn de zonde en de zondige structuren welke de zonde invoert naarmate zij zich vermenigvuldigt en uitbreidt. Omdat de kerk ook vertrouwen in de mens heeft, zijn wanhoop, pessimisme en lijdzaamheid niet te rechtvaardigen. Een wereldwijde economische crisis en een onbegrensde oorlog zonder overwinnaars en overwonnenen bedreigen de mensheid in deze tijd. "Wij zijn allen geroepen, ja verplicht het hoofd te bieden aan deze ontstellende uitdaging. De waardigheid van de menselijke persoon staat op het spel", aldus de paus.

Hij doet in dit verband ook een beroep op de leden van andere kerken, maar ook joden en moslims (die in een adem worden genoemd). De ontmoeting van leiders der wereldgods- diensten in oktober 1986 te Assisi heeft duidelijk gemaakt hoezeer de vrede en de noodzakelijke voorwaarde daarvoor, de ontwikkeling van heel de mens en van alle mensen, ook een godsdienstig vraagstuk zijn. In dit Mariajaar legt de paus tenslotte ook de maatschappelijke situaties en de internationale crisis voor aan de allerheiligste Maagd Maria, onze Moeder en Koningin.

Formule 1: hotels van de lopende band

Goedkoopste keten overspoelt West-Europa

door CASPER POSTMAA

TOERISME IS EEN industrie geworden met touroperators, chartervluchten, slaapbussen en appartemententorens met uitzicht over te volle stranden. En waar vroeger hoteliers voortborduurden op het eeuwenoude patroon van de gastvrije herberg, worden hotels nu ontworpen op basis van het rendement en kamerprijs. Tenminste dat geld tot voor kort voor de middenklasse en de duurdere hotels.

De onderkant van de markt werd door de grote jongens van de hotelindustrie nog met rust gelaten. Maar ook daar is de vernieuwing en [illegible] hang naar efficiency doorgebroken.

Het fenomeen budget-hotel deed zijn intrede. Hotels waar gezinnen voor weinig geld zouden kunnen overnachten. De praktijk leerde echter dat dit toch al gauw zo'n 70 gulden per kamer was. Inderdaad goedkoper dat de luxe hotels, maar nog geen concurrentie van het vakantie hotelletje van weleer. De meeste hotelketens waren echter van mening dat met die 70 gulden, soms 60 gulden, de grens toch echt was bereikt. Goedkoper kon een kamer in een nieuwbouwhotel niet worden verhuurd.

ACCOR

Het Franse Accor-concern, een van de grootste hotelbedrijven in de wereld met ketens als Ibis, Novotel, Mercure en Sofitel heeft de handschoen toch opgenomen. Volgens directeur Gerard Pelisson moest het mogelijk zijn een nieuwbouw hotel te ontwikkelen waar een kamer voor drie personen 100 franc (f.35,-) per nacht zou kosten. Bij de presentatie van dat idee droomde hij al van 2000 van die goedkope logies-gelegenheden in Europa.

Zijn uitspraken van toen zijn niet zonder gevolg gebleven. Twee jaar geleden werd in Evry bij Parijs een proefhotel gebouwd en inmiddels zijn er in recordtempo 45 Formule 1-hotels, zoals de nieuwe keten heet, in Frankrijk verrezen. En Accor wil nu de rest van Europa gaan veroveren.

Om het uitgangspunt, 100 franc per nacht te halen, moest Accor de kosten van de bouw en de dienstverlening scherp doen dalen. Want waar bij 1000 gulden die in een [illegible] geinvesteerd, in de regel in de hotelindustrie, [illegible] per nacht [illegible] de Formule-1 kamers [illegible] niet meer dan 35.000 gulden worden geinvesteerd. De bouwkosten zijn vooral omlaag gebracht door standaardisering. Alle hotels hebben hetzelfde ontwerp, terwijl het hele bouw in de fabriek wordt geprefabriceerd. De kamers worden zelfs kant en klaar inclusief meubilair geleverd.

Nu het systeem eenmaal is ontwikkeld komen de hotels bij tientallen de fabriek uitrollen. Toch is het niet dit aspect dat het meest in het oog springt. De hotelgast zal vooral even moeten wennen aan de manier waarop is getracht te bezuinigen op de dienstverlening.

De opzet is dat een beheerdersechtpaar, dat in het hotel woont, de zaak runt. Om die twee mensen zo veel mogelijk werk uit handen te nemen, is voor vergaande automatisering gekozen. De aloude portier bij de ingang is verdwenen en daarvoor in de plaats staat een automaat, die makers verkoopt. Wie de automaat met een pasje heeft betaald, krijgt een rekening met een nummercode erop. Hetzelfde papiertje ontvangen ook de bezoekers die contant betalen. Met de code kan zowel de voordeur van het hotel [illegible] als de kamer worden geopend.

De kamers zelf zijn ingericht met een doelmatige soberheid die nog het meest lijkt op die van een scheepshut, maar de vergelijking met een tweemanscel gaat ook op. Het meubilair hangt aan de muren om het schoonmaken makkelijker te maken. (In een Formule 1 hotel kan een schoonmaker in een uur zes kamers doen, tegen 2½ in een traditioneel hotel.) Er staat een twee persoonsbed (1,40 breed) en daarboven hangt een eenpersoons- bed. Typerend voor de aanpak is dat de kraan gaat lopen als een knop wordt ingedrukt; het [illegible] blijft dan [illegible] lopen.

AUTOWASINDUSTRIE

Het sanitair blijft in de kamer beperkt tot een wastafel. Voor elke vier kamers is er een douche en toilet op de gang. In het eerste Formule 1 hotel in Evry bij Parijs, is er nog gekozen voor een hangende toiletpot waardoor ook hier het schoonmaken werd vergemakkelijkt. Bij nieuwere hotels is men daarop teruggekomen.

De toiletten worden automatisch gereinigd. Na gebruik schuift de pot in de muur en wordt automatisch vervangen door een schoon exemplaar. De douches worden vijfmaal per dag automatisch gereinigd, een ontwikkeling die is overgenomen uit de autowasindustrie.

De verdere dienstverlening is uitermate beperkt. Op de gang staat een automaat voor snacks en 's morgens kan in een kleine [illegible] ontbijt worden genuttigd. Wel is bij elk hotel een goedkoop restaurant in de directe omgeving.

Een oordeel over de Formule 1 is moeilijk te geven. Er zijn duidelijk voor- en nadelen. In Frankrijk is het systeem kennelijk een succes, want maandelijks komen er enkele vestigingen bij. In Evry was het hotel op een dag ver buiten het seizoen 's middags om twee uur al volgeboekt. Uiteraard niet door toeristen, maar af te lezen aan de vele bestelwagens op de parkeerplaats, waren de bezoekers vooral kleine ondernemers en vertegenwoordigers. Een onderzoek van Accor bevestigt dat beeld.

Iets anders is of Formule 1 ook een grote toekomst heeft in de toeristen- industrie. Achtendertig gulden per nacht (de prijs is inmiddels 10 franc gestegen) voor een behoorlijke kamer is zeker goedkoop te noemen, maar het oog wil ook wat. Accor noemt [illegible] opvallend, maar de standaardisering van het ontwerp heeft de vormgeving wel forse beperkingen opgelegd. Omdat de grond waarop de hotels worden gebouwd niet meer dan 100.000 gulden mag kosten, zijn bovendien niet de fraaiste lokaties beschikbaar. Alles bij elkaar levert dat een beeld op, dat niet iedereen meteen associeert met zijn vakantiedromen. Maar goedkoop blijft het.

De groei van Formule 1 is inmiddels niet te stuiten. In België worden binnenkort de eerste hotels geopend. In Nederland is het concern al in onderhandeling met enkele gemeenten, zoals Gouda en Den Haag. Niet iedereen ziet Formule 1 echter gaarne komen.

De Haagse wethouder van economische zaken C. Martini zei in een eerste opwelling toen hij met het fenomeen werd geconfronteerd: "Dat betekent dus minder banen in de dienstverlenende [illegible] ten terug die weinig geld hebben uit te geven. Ik ben er dus tegen".

In principe willen de Fransen voor elke stad van 30.000 inwoners en meer een Formule 1 hotel van de lopende band laten rollen. Als dat wordt bereikt, dan heeft Accor inderdaad, zoals Pelisson indertijd aankondigde, de hotelmarkt drastisch vernieuwd.

Met een code toegang tot de kamer.

Het Formule 1 hotel in Evry.

Een van de kamers.

Vervolg van pag.1

en de Kaapverdische eilanden. Daarna betrok zij in haar onderzoek de situatie van het Nederlandstalige onderwijs in de Nederlandse Antillen. Daarbij maakte zij gebruik van de studie van Paul Vedder "Learning in a second language. A study in Curaçao primary schools. (Curaçao, 1987.)

Paul Vedder [illegible] en M. Ersilia, [illegible] de [illegible] schoolgaande kinderen buiten schooltijd geen of zeer weinig Nederlands horen, praten of lezen en dat een sterke motivatie van de ouders voor eentalig onderwijs voor de leerlingen een wezenlijke voorwaarde is voor het welslagen van het onderwijs.

Uiteindelijk [illegible] Hetty Kook [illegible] een tweede taal of voor tweetalig onderwijs, bepaalt welke onderwijs- resultaten men haalt. Een goede organisatie, [illegible] [illegible] [illegible] in twee talen [illegible]

[illegible]

— burgers die zich in meerdere talen goed kunnen uitdrukken of tot

— burgers die zich in geen der geleerde talen, ook niet in de moedertaal, behoorlijk kunnen uitdrukken.

Tot zover Hetty Kook.

Twee Talen

LEGIO

De Stichting voor Leerplan Ontwikkeling (SLO) heeft op aanvraag van het Nederlands ministerie van Onderwijs en Wetenschappen op 1 januari 1985 een nieuw leerplan- ontwikkelings- project gestart: leerplanontwikkeling voor etnische groepen, intercultureel onderwijs, onderwijs- stimulering: LEGIO. Een van de doelen van LEGIO is het maken van programma's voor Nederlands als tweede taal. In 1987 zijn enkele van die produkten op de markt verschenen.

Ook de grote uitgeverijen van schoolboeken hebben zich op de ontwikkeling van materiaal gestort en ook daarvan zijn de eerste uitgaven verschenen. Nabestudering van deze uitgaven, is het mogelijk te zien wat er aan te gebruiken is voor de Nederlandse Antillen. In Nederland zelf ziet men onze problemen niet, want voor hen is het Nederlands de officiële taal van de Antillen en meer weten de meesten niet; maar het is wel mogelijk met het door hen gefinancierde onderzoek ons voordeel te doen.

Het probleem van ons onderwijs wordt algemeen onderkend, maar de oplossingen liggen niet voor het grijpen.

Ook Salsbach onderkent de problemen en zoekt in zijn nota naar oplossingen. Hij constateert een hele scala van dissatisfacties, punten die sedert 1974 vrijwel ieder jaar door vrijwel elke onderwijs- instelling in vrijwel elk rapport, memorandum of elke nota naar voren werden gebracht, zoals hij schrijft op blz. 77 van zijn nota over het basisonderwijs. Die dissatisfactie heeft betrekking op de leerling, op de leerkracht, het school- programma, de school- organisatie, de ouders, de onderwijs- instanties, kortom op alle betrokkenen. En dit geldt dan voor bijna alle vormen van onderwijs, dus niet alleen voor het basisonderwijs.

VERNIEUWING

Salsbach geeft aan dat er hoognodig een fundamentele vernieuwing moet plaatsvinden in ons basisonderwijs, maar krabbelt meteen terug:

"Deze vernieuwing is echter een aangelegenheid van zeer lange adem. Ondertussen dient al het mogelijke gedaan te worden om de huidige basisschool- generatie een zo goed mogelijke "algemene vorming die door elke staatsburger als onmisbaar wordt beschouwd" te garanderen".

Om de basisschool te optimaliseren zal op lange termijn (wanneer is dat??) de basisschool helemaal gefundamenteel vernieuwd moeten worden, verklaart Salsbach, maar dan zullen er op korte termijn een aantal maatregelen genomen worden, zoals:

— minimum eindtermen voor de basisschool;

— strengere inspectie;

— scholen moeten zelf problematische situaties oplossen;

— invoering buurt- en regioscholen;

— ouders intensiever bij de school betrekken;

— nascholing onderwijzers.

Voorlopig zal er dus voor de basisscholen niet veel veranderen. Alleen het plan om te komen tot regionale samenwerkings- scholen is nieuw, maar ik vraag me af of dat niet juist het probleem van de sociaal- zwakkeren sterker naar voren zal brengen. Daar waar de motivatie om te leren en zeker om te leren in het Nederlands, zal die regionale samenwerking een concentratie van die problemen te zien geven.

Geciteerde publicaties:

A.R. Salsbach, Fundashon den portal di afianan nobento. Un mundo ekilibra. Curaçao, januari, 1988.

Toespraak van de minister van Onderwijs en Wetenschappen, drs. W.J. Deetman, ter gelegenheid van de presentatie voorlichting aan minderheden en premiere film "Gelijkwaardig onderscheid" in Zoetermeer op 15 oktober 1987.

R. Severing en M. Ersilia, De functie van het Nederlands in ons onderwijs, een praatstuk. Curaçao, juni 1987.

Hetty Kook, Een inventarisatie van onderwijs- modellen van onderwijs in een tweede taal en van tweetalig onderwijs. Artikel naar aanleiding van een studiereis in Nederland van 20 mei 1987 tot 4 juli 1987.

Paul Vedder, Learning in a second language. A study in Curaçao primary schools. Curaçao, 1987.

M. Mildenberg, Studiebrieven over Nederlands als tweede taal. Amsterdam, 1987.

President Cyprus geslaagd zakenman

NICOSIA — George Vassiliou, die zondag tot president van de republiek Cyprus gekozen is, was een jaar geleden nog volledig onbekend bij het grote publiek.

De geschoolde econoom en geslaagde zakenman moest — nadat hij in het voorjaar van 1987 besloten had een gooi te doen naar het hoogste ambt in de staat — bekendheid verwerven bij zijn landgenoten.

Hij maakte op de verkiezings- affiches, een uitvergrote 'pasfoto', een zo afstandelijke indruk op de kiezers dat de Cyprioten ervan zeiden: "Met een donkere bril is het net Jaruzelski", een toespeling op de Poolse leider.

Maar de televisie- optredens namen deze indruk snel weg. Vassiliou ontpopte zich als een hartelijk persoon, iemand die veel weet en die ruimschoots tegen zijn rivalen opgewassen is.

George Vassiliou, geboren 1931 in Famagusta, de havenstad aan de oostkust van Cyprus. Daar is zijn vader, Vassos, dokter en zijn moeder tandarts. De ouders waren in 1926 actief bij het oprichten van de communistische partij van Cyprus, de eerste partij op het eiland dat in die tijd een kolonie van Groot-Brittannie was.

In 1946 volgt Vassos Vassiliou zijn politieke inspiratie en sluit hij zich aan bij het communistisch verzet tegen het rechtse bewind in Athene. Het verzet [illegible] stand gevraagd bij te springen.

Terwijl het verzet instort, verlaat Vassiliou, als veel andere strijders en burgers, de vlucht naar een Oosteuropees land boven het terugkeren in de Griekse samenleving. Hij vestigt zich in Hongarije waar zijn vrouw en kinderen zich weldra bij hem voegen.

Van 1948 tot 1962 woont en studeert George Vassiliou in Hongarije, Oostenrijk, Zwitserland en Groot- Brittannie. Op deze manier leert hij behalve zijn moedertaal Grieks, vloeiend Engels, Frans, Duits, Russisch en Hongaars spreken. Qua studie legt hij zich toe op economie, waarbij marketing zijn speciale belangstelling heeft.

Op Cyprus doet het verhaal de ronde dat hij in een Londens hotel borden ging wassen om zijn studie te kunnen betalen. Dit ontkent hij in zoverre tegen dat hij toegeeft dat hij enkele jaren werkstudent geweest is. Zo stond hij in Hongarije aan de lopende band en ging hij in Londen van deur tot deur om te proberen een dure encyclopedie te slijten.

Voorzien van een stevige theoretische en praktische bagage keert hij in 1962 op Cyprus terug. Hij gaat in zaken en richt het bureau voor marketing en research voor het Midden- Oosten (MEMRB) op [illegible] aanbiedt. De zaken gaan erg goed. [illegible] de belangrijkste onderneming [illegible] Midden- oosten en Azië. Zij heeft filialen in [illegible] landen.

In de campagne verweerde Vassiliou zich nauwelijks tegen de kwalificatie dat hij een "miljonair" of een "multimiljonair" is. "Ik ben een zakenman die het gemaakt heeft", gaf hij ruiterlijk toe. Maar hij wil vooral econoom zijn. "Als ik geld had willen maken, had ik tien a twintig keer zo rijk kunnen zijn", waarbij hij er op wijst dat zijn bureau [illegible] landen actief was ten tijde van de 'boom' in 1974.

ZAKENMAN

Wat hem meer interesseert is "het genoegen iets tot stand te brengen", waarbij hij wijst op zijn inspanningen van de laatste drie jaar in de regio opleidings- instituten voor managers en informatica te stichten. "Dat levert weinig op en kost veel geld".

Wat hem evenzeer interesseert zijn moderne schilderijen en antiek aardewerk die hij met een uitgesproken smaak verzamelt in het kantoor van 12 verdiepingen dat hij heeft laten bouwen op een [illegible] Nicosia.

[illegible] ambities [illegible] "de persoonlijke opvatting [illegible] dat de president [illegible] Cyprus iemand dient te zijn [illegible] niet van een politieke partij [illegible]".

Bij de presidents- verkiezingen in 1983 steunde hij de kandidatuur van een [illegible] kandidaat. Zonder veel [illegible]. Maar vijf jaar later ging hij zelf als winnaar over de streep, met de steun in de rug van de communistische partij Akel, de opvolger van de partij die zijn ouders hebben helpen oprichten.

Hoe denkt hij het presidentschap en zijn zakenwereld zijn met elkaar te combineren? "Sinds negen maanden sta ik niet meer aan het hoofd van MEMRB, dat nu een [illegible] ge directie heeft. Mijn aandelen zijn gestort in een fonds dat op naam staat van mijn familie [illegible] de raad van toezicht bepaalt jaarlijks welk deel van de winst naar dat fonds gaat".

Het derde deel van de documentaire is getiteld 'Een slaaf is een kip', terwijl het zesde deel uitgezonden zal worden als 'Uren van de waarheid'. Foto: mrs Linette Brice, voorzitter van de Historical Foundation in gesprek met interviewer David Christian.

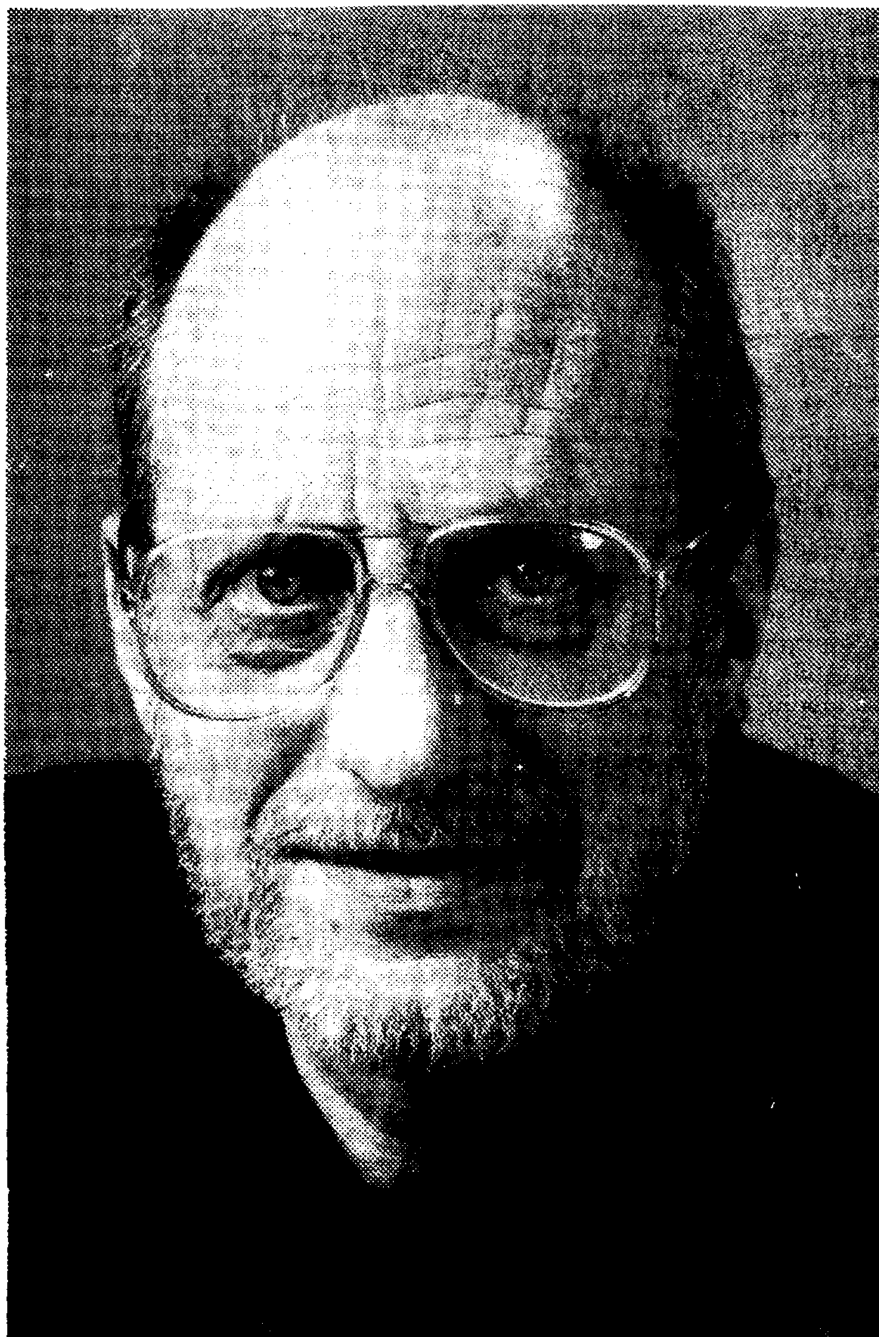

Het vijfde deel: 'Op eigen kracht'. Op Aruba werd gesproken met de 76-jarige Freddie Dirksz, één van de eerste drie werknemers van de Lago olie- raffinaderij.

Het vierde deel van de documentaire: 'Sprekende getuigen'. Op St. Eustatius werd de 85-jarige Charles Arnaud geïnterviewd door David Christian.

DOCUMENTAIRE

Antilliaans Verhaal

door VICTOR HAFKAMP

Kees van Langeraad, verantwoordelijk voor de eind- redactie en eind- regie van de documentaire.

AMSTERDAM — "Ik vond het een heel mooie film. Het waren korte episodes uit zes delen, maar ik ga mijn uiterste best doen ze alle zes compleet op de televisie te volgen. Ik vind het Antilliaans verhaal altijd boeiend om te vertellen, maar ik heb vanmiddag gezien dat het ook op een boeiende wijze verteld kan worden". Dat zei minister drs. Jan de Koning van Nederlands- Antilliaanse en Arubaanse zaken gistermiddag in het RAI- gebouw in Amsterdam, waar een verkorte versie van de zes delen van "Antilliaans verhaal" voor een groot Antilliaans en Arubaans gezelschap werd vertoond.

De zesdelige documentaire over de historie van de eilanden vanaf het ontstaan tot het jaar 1986, waarin Aruba zijn status aparte kreeg, wordt — zoals bekend — vanaf 15 maart in wekelijkse afleveringen gelijktijdig op de Antillen, Aruba en in Nederland op de televisie vertoond. De toeschouwers in de Forumzaal van het RAI- gebouw waren eensgezind enthousiast over dit voorproefje van de documentaire.

FASCINEREND

Volgens minister De Koning zal de serie zeker bijdragen tot een betere verstandhouding tussen Nederland en de Antillen- Aruba. "Ik denk ook dat de bevolking van de eilanden zal zien dat zij toch een gemeenschappelijk Antilliaans verhaal hebben. Ik vind de Antillen een fascinerend gebied. Met grote moeilijkheden, dat zie ik ook wel, vooral op bestuurlijk gebied. Ik ga twee keer per jaar naar de Antillen en ik kom er steeds weer met immens plezier", voegde de minister er nog aantoe.

"Zeer indrukwekkend" vond gevolmachtigd minister voor de Nederlandse Antillen mr. G. Hernandez de compilatie van de televisie- serie. "Emotioneel soms ook. Een ander factor is dat het zeer objectief is weergegeven. De serie is ook zeer verhelderend. We hebben er van genoten. Het is goed dat deze film is gemaakt, omdat hij niet alleen aan buitenlanders maar ook aan Antillianen zelf, vooral de jongeren die de historie van de eilanden niet zo kennen, een schat aan informatie verschaft".

PROMOTIE

Minister Hernandez was vooral geroerd door het zien van de beelden van Curaçao van 30 mei 1969 en die van de toespraken en de begrafenis van Betico Croes. Het was me uit het hart gegrepen". De film is ook een goed stuk promotie voor de Antillen naar de Nederlandse bevolking toe, meent de gevolmachtigde minister.

De Arubaanse gevolmachtigd minister John Merryweather kon wegens een buitenlandse reis niet aanwezig zijn. De honneurs namens Aruba werden waargenomen door mr Ben Wilms, hoofd van de juridische afdeling van het kabinet van de gevolmachtigde minister. "Het is een veelbelovende serie", vindt hij na het zien van de compilatie. "Ik geloof dat de makers elk eiland aan zijn trekken hebben laten komen. Alle aspecten die de eilanden sieren zijn aan de orde geweest.

DOORGELICHT

Niet alleen toeristische en staatkundige aspecten zijn goed naar voren gekomen, ook de bevolking en de geografie zijn goed doorgelicht. Ik geloof dat deze documentaire een aantal data van de eilanden bevat die er tot dusverre nog niet waren. Ik heb er zelf ook het een en ander van opgestoken. Ik denk dat ik na het zien van de totale documentaire zal kunnen zeggen: ik heb er iets bijgeleerd". Er is een stuk vertrouwen gecreëerd door die documentaire, vindt mr Wilms. "De geinterviewden hebben heel duidelijk naar voren gebracht wat belangrijk is in hun eilandgemeenschap. De eilanden zullen ook onderling meer begrip krijgen voor hun problemen in een historisch perspectief". De beelden en uitspraken van wijlen Betico Croes, van Juancho Evertsz, van Isa, van alle oud- gedienden zullen er ook toe bijdragen dat je toch met enige ontroering zit te kijken", meent hij.

Tijdens de feestelijke bijeenkomst in het RAI- gebouw, waar een Antilliaanse band voor de nodige stemming zorgde, werden aan minister De Koning en de beide gevolmachtigde ministers de eerste exemplaren uitgereikt van het boek "Antilliaans verhaal" dat gelijktijdig met de televisiedocumentaire verschijnt. Het werd uitgegeven door de Walburg Pers in Zutphen. De auteurs, Luis Daal (Curaçao) en Ted Schouten (Aruba) bekijken hierin de historie van de Antillen vanuit het standpunt van de eilanden zelf.

Driemaal ander hart

BARCELONA — Alle goede dingen in drieen. Dat is tenminste te hopen voor Fernando Bonifacio die binnen vijf dagen driemaal een ander hart kreeg. Zijn toestand is zwak, maar stabiel, aldus doktoren van het ziekenhuis St Pau in Spanje.

Bonifacio ligt op de afdeling intensive care van het ziekenhuis en volgens een woordvoerder aldaar is zijn conditie redelijk niettegenstaande de zwaarte van de doorstane operaties.

Op 17 februari onderging Bonifacio de eerste hart- transplantatie, maar enkele uren na de operatie hield het hart ermee op. Daarop hebben de artsen een kunsthart ingeplant bij de 43-jarige man. De eerste keer in Spanje dat een dergelijk hart werd ingeplant. Daarna werd het kunsthart weer vervangen door het hart van een man van 36 jaar die de dag ervoor in Alivcante, zo'n 500 km van Barcelona, overleden was.

Bonifacio kreeg tweemaal een hartaanval voor besloten werd over te gaan tot een harttransplantatie.

Duitsers bombardeerden steden nog uren na capitulatie

DEN HAAG — Tot zes uur na de capitulatie van de Nederlandse strijdkrachten aan de Duitsers op 14 mei 1940, hebben 35 Heinkel- en JU-88- bommenwerpers enkele Nederlandse kuststeden bestookt met bommen en mijnen. Zo werd Den Helder gedurende zeventig minuten onder vuur genomen waarbij 28 doden vielen en vele gewonden. Ook de havens van Hoek van Holland en Vlissingen werden nog tot elf uur 's avonds aangevallen. De Nederlandse luchtverdediging heeft die aanvallen op geen enkele manier beantwoord: de wapens waren immers om vijf uur 's middags neergelegd. Het antwoord op de vraag of hier sprake was van falende communicatie of weloverwogen terreurdaden moet echter nog gegeven worden.

Dat staat in het boek "KLU-75, vlucht door de tijd", een boek van de Koninklijke Luchtmacht waarmee zij haar 75-jarig jubileum dit jaar viert. Alle medewerkers van de Koninklijke Luchtmacht krijgen dit boek uitgereikt, waar in ruim 400 pagina's de geschiedenis van de luchtmacht beschreven wordt.

Eindredacteur- samensteller kolonel A.P. de Jong maakt in het hoofdstuk over het bombardement op Rotterdam een einde aan de discussie over de vraag of enkele formaties Duitse bommenwerpers nu wel of niet zijn afgedraaid naar andere doelen toen Duitse grondtroepen rode lichtkogels hadden afgeschoten. Volgens De Jong is nu definitief vastgesteld dat een van de twee aanvliegende formaties inderdaad is weggedraaid om doelen op de Zuidhollandse eilanden aan te vallen. Het blijkt ook de van te voren aan alle bemannings- leden verstrekte opdracht te zijn geweest om bij waarneming van rode lichtkogels die aanduidden dat de stad zich had overgegeven, troepen- bewegingen ten zuiden van Rotterdam aan te vallen. Pijnlijk genoeg voor de Luftwaffe vielen daarbij Heinkels van de "Gruppe Hohne" ook eigen troepen van het 39ste leger aan dat op mars was naar Rotterdam om daar de eigen vastgelopen troepen te ondersteunen.

LUFTHANSA

Het lijvige werk waaraan verscheidene auteurs bijdragen hebben geleverd, is ruim voorzien van foto's waarvan sommigen nu voor het eerst gepubliceerd worden. Dat zijn met name in Duitsland buitgemaakte foto's die onlangs in Amerikaanse archieven zijn ontdekt. Het zijn luchtfoto's van Nederlandse steden, havens en zelfs woonhuizen van hoge militairen die door de Duitsers in de negen maanden dat Nederland neutraal was (september 1939 tot mei 1940) vanuit civiele vliegtuigen werden gemaakt. Al meer dan een jaar voor de Duitse inval in ons land vlogen Junkers- en Heinkel- passagier- vliegtuigen over plaatsen in ons land die voor de Duitse oorlogs- voorbereiding van belang konden zijn. Deze vliegtuigen behoorden tot het commando Rowehl en stonden onder direct bevel van luchtmaarschalk Hermann Goring. De vliegtuigen waren dikwijls beschilderd als lijnvlieg-

Koninklijke Luchtmacht viert 75-jarig bestaan

tuigen van de vliegmaatschappij Lufthansa en waren uitgerust met sterkere motoren waardoor zij menig jachtvliegtuig het nakijken konden geven. De militaire autoriteiten in Nederland hadden wel het nodige wantrouwen tegen de Lufthansa-vluchten, met name als de Junker-JU 52's voortdurend van hun route afweken en soms laag over Nederlandse stellingen vlogen, maar konden daar weinig effectiefs tegenover stellen.

De Koninklijke Luchtmacht heeft besloten haar 75-jarig bestaan op uitgebreide wijze te vieren met als middelpunt de vliegbasis Deelen. Daar zal op 28 juni voor het eerst in de geschiedenis van de luchtmacht een reunie worden gehouden voor alle voormalige en huidige medewerkers van de luchtmacht. Vliegers van stokoude Fokkers en van F-16 straaljagers zullen daar ervaringen kunnen uitwisselen, alhoewel enige nadere uitleg van beide zijden wel gewenst zal zijn. Op het terrein zullen speciale trefpunten worden opgesteld voor groepen uit een bepaalde periode: de vooroorlogse luchtvaartafdeling, de militaire luchtvaart van het KNIL, oud-dienstplichtigen, Luva's etc. Gezien het aantal medewerkers dat de luchtmacht in haar 75-jarig bestaan heeft gekend, wordt een opkomst van vele tienduizenden tot wellicht honderdduizend niet uitgesloten geacht.

De massale reunie gaat vooraf aan de traditionele open dagen van de luchtmacht, die van 29 juni tot 2 juli op Deelen wordt gehouden. Hoogtepunt is zaterdag 2 juli, wanneer een grote show wordt gehouden van ruim 50 moderne en historische vliegtuigen. Bovendien komt er een vliegshow die unieker is dan op "gewone" open dagen. Naast een afspiegeling van het verleden met een reeks historische vliegtuigen komen ook bijzondere moderne toestellen uit Deelen. De demonstratieteams zullen echter toch het hoogtepunt van die dag worden. Niet minder dan drie of vier befaamde buitenlandse teams komen uit Deelen naast de eigen demonstratie- teams van de luchtmacht.

LUCHTDEFILE

Voor het eerst sinds lange tijd zal nu ook weer een luchtdefile worden gehouden. Om maar te zorgen dat werkelijk iedereen dit spektakel kan meemaken, zendt de NOS- televisie deze dag een rechtstreekse reportage uit van Deelen, de langste live- uitzending van de Nederlandse televisie in 1988, zo weet de luchtmacht met genoegen te melden.

Andere hoogtepunten van KLU-75 vormen het militaire luchtvaart- museum Soesterberg waar op 31 maart prins Bernhard een speciale KLU-75-expositie opent. Die dag draagt Fokker een door haar in een serie van een gebouwde Fokker D-21, de standaard- jager van de luchtmacht in 1940, aan het museum. Van de 36 jagers van toen heeft er geen de strijd overleefd, het museum had dus niet de beschikking over een dergelijk toestel. Daarom beloofde Fokker bij het 70-jarig bestaan van de luchtmacht samen met haar een dergelijk toestel te gaan bouwen.

In het museum staan ook de wrakstukken opgesteld van een Glenn Martin, het belangrijkste vliegtuig van de militaire luchtvaart uit het voormalige Nederlands-Indie. De wrakstukken werden eind vorig jaar door de Malaysische luchtmacht uit de jungle van Borneo geborgen en zijn afkomstig van een toestel dat in december 1941 door Japanse jagers werd neergeschoten.

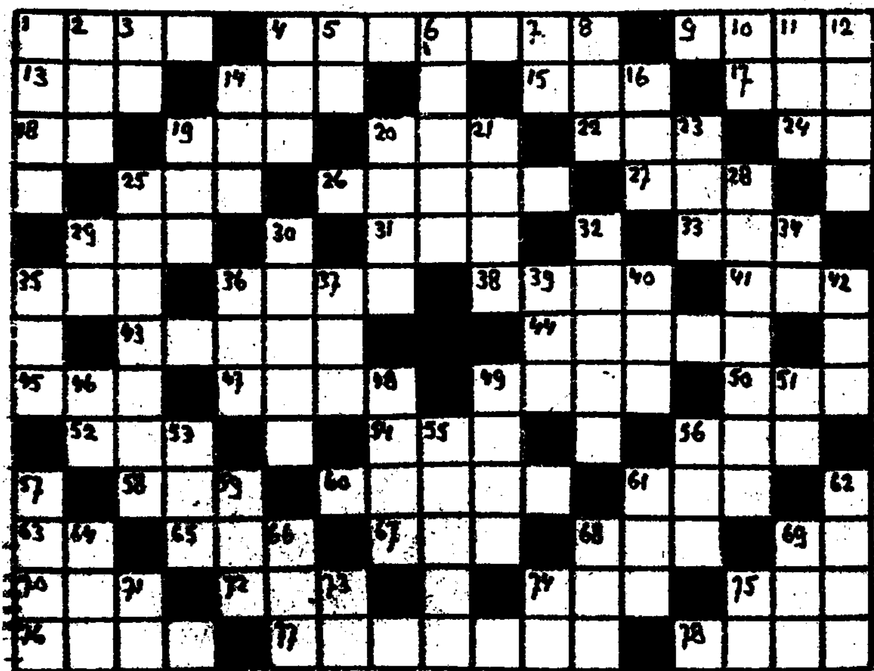
Op de jubileumdag zelf, 1 juli, vindt 's ochtends een herdenking met kranslegging plaats bij het monument voor de gevallenen op de vliegbasis Soesterberg.

FUTURE OF AIRPOWER

Om niet alleen terug te kijken naar het verleden wordt op 13 en 14 oktober in de Ridderzaal in Den Haag het symposium "The future of airpower" gehouden, waaraan bekende luchtvaart-autoriteiten uit de gehele wereld hun medewerking verlenen. Op 23 november wordt dan nog een Nederlandse versie van dit symposium gehouden, bestemd voor enkele honderden luchtmachtmensen die in de komende 25 jaar leidende functies binnen de luchtmacht- organisatie gaan vervullen.

Maar ook op kleinere schaal wordt aandacht geschonken aan 75 jaar luchtmacht. Zo zal de luchtmacht- kapel bij alle KLU-onderdelen in Nederland, Noorwegen en de Bondsrepubliek concerten geven voor familieleden, en zal na een afwezigheid van meer dan twintig jaar het spookpeloton weer optreden. Tijdens de Taptoe 1988 in Breda (17 tot 27 augustus) is het spookpeloton in actie te zien: zonder commando's en vrijwel geluidloos exerceren dienstplichtige militairen feilloos het terrein over. In de jaren zestig is dit spookpeloton verdwenen, maar voor de viering van KLU-75 is besloten dit peloton nog eenmaal te formeren.

Naast het boek KLU-75, vlucht door de tijd, wordt op 9 mei in het militair luchtvaartmuseum Soesterberg het boek "illusies en incidenten, de militaire luchtvaart en de neutraliteitshandhaving tot mei 1940" gepresenteerd. Acht deskundigen hebben vele jaren onderzocht wat er in ons luchtruim is gebeurd in de periode dat Nederland nog neutraal was en de Nederlandse regering zeer bevreesd was Hitler te provoceren als Nederland te veel aandacht zou schenken aan de vele Duitse schendingen van ons luchtruim. Door al deze evenementen is duidelijk dat de luchtmacht zich een gigantische operatie op de hals heeft gehaald om de laatste keer in deze eeuw een jubileum te vieren, voordat op 1 juli 2013 de 100ste verjaardag van de Koninklijke Luchtmacht kan worden gevierd.

HORIZONTAAL: 1. Een stuk haar; 4. Bespottelijk iets; 9. Afval; 13. Streling; 14. Insekt; 15. Koud; 17. Rund; 18. Deel van een wiel; 19. Plantje; 20. Grote bijl; 22. Laagte; 24. Nummer; 25. Hoeveelheid; 26. Bijna loodrecht; 27. Familielid; 29. Godheid; 31. Vreemde munt; 33. Keukengerei; 35. Noorse god; 36. Meer in Rusland; 38. Knolgewas; 41. Snel; 43. Deel van een vinger; 44. Verpakking; 45. Zwaar; 47. Tegen; 49. Indisch vaartuig; 50. Woud; 52. Tennisterm; 54. Boom; 56. Godheid; 58. Plant; 60. Viseter; 61. Watering; 63. Voorzetsel; 65. Voorzetsel; 67. Muzieknoot; 68. Teer; 69. Thans; 70. Hoeveelheid; 72. Insekt; 74. Mat; 75. Maand; 76. Uniek; 77. Merkteken; 78. Kleur.

VERTIKAAL: 1. Zuivelprodukt; 2. Soort; 3. Bolgewas; 4. Bergovergang; 5. Slee; 6. Etui; 7. Persoonlijk voornaamwoord; 8. Deel van een vinger; 10. Klein kind; 11. Elektrisch geladen deeltje; 12. Bladader; 14. Met weinig verstand; 16. Pausennaam; 19. Afgemat; 20. Koraaleiland; 21. Tooi; 23. een stuk haar; 25. Deel van een bloem; 28. Vogel; 29. Spil; 30. Vogel; 32. Ros; 34. Voorzetsel; 35. Vis; 36. Turkse titel; 37. Zangstem; 39. Godheid; 40. Voor; 42. Etter; 46. Rund; 48. Een weinig; 49. Tijdverdrijf; 51. Rund; 53. Fooi; 55. Stoom; 56. Eikeschors; 57. Kleur; 59. Bijbelse figuur; 61. Moed; 62. Gat; 64. Nachtkleding; 66. Paard; 68. Dotje planten; 69. Ontkenning; 71. Muzieknoot; 73. Geheel de uwe; 74. Lidwoord; 75. Persoonlijk voornaamwoord.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

J. van Eykelenburg
Schottegatweg Oost 100
Curaçao

De winnaar(es) kan zijn / haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

Oplossingen moeten ingediend zijn vóóR donderdag 3 maart 1988 tien uur 's morgens en duidelijk op de enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

HORIZONTAAL: 1. plankton; 8. marinier; 15. Aa; 16. niets; 17. snoer; 18. na; 20. let; 21. dor; 23. koel; 26. keileem; 28. mals; 30. emmer; 32. larie; 33. na; 34. iel; 36. Epe; 38. aar; 39. dl; 40. deels; 41. gebak; 42. au; 44. Ida; 45. pro; 47. tra; 48. me; 50. krans; 54. snoek; 56. enig; 57. mondain; 59. tres; 60. Mao; 61. Rok; 63. e.a.; 65. Jorra; 67. Arren; 69. de; 70. innemend; 71. semester.

VERTIKAAL: 1. pakken; 2. la; 3. n.n.; 4. kil; 5. teek; 6. otter; 7. N.S.; 8. ms; 9. ander; 10. room; 11. Ier; 12. nr; 13. en; 14. ransel; 19. Sem; 22. kar; 24. oma; 25. leiding; 27. lap; 28. markant; 29. lid; 31. reeds; 32. laars; 35. Lea; 36. esp; 37. ego; 38. abt; 42. akelei; 43. urn; 46. rad; 48. mee; 49. ekster; 51. ais; 52. toorn; 53. mirre; 55. ork; 57. mare; 58. norm; 60. mom; 62. kee; 64. An; 65. je; 66. ad; 67. as; 68. NS; 69. de.

ER ZIJN VORIG jaar 161,8 miljoen flessen cognac verkocht, een recordaantal en 8,8 procent meer dan in 1986. Aan de VS, de grootste markt, werd negentien procent meer flessen geleverd dan in 1986, maar de grootste groeimarkt waren de Aziatische landen, die met elkaar dertig procent meer flessen afnamen.

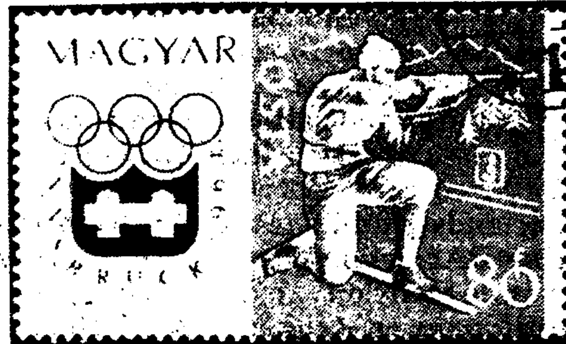
Postzegels

DE SPORTEVENEMENTEN te Calgary in Canada of anders gezegd: de XV-de Olympische Winterspelen naderen het einde. In de Wereld van de Postzegel echter is de pret om dit sportfestijn nog lang niet aan het slotakkoord toe. De vorige week schreef ik, dat ik met de biathlon of de tweekamp bij de Winterspelen geen weg op kon.

Ik ben nu nog niet veel verder, maar het begint toch te gloren. In 1964 gaven de Hongaarse Posterijen ter gelegenheid van de Winterspelen te Innsbruck in

Oostenrijk een serie van acht postzegels uit, waarbij de zegel van 80 filler gewijd was aan de biathlon. Op het zegel is een ski-er knielend aan het schieten. Ik trof een afbeelding van de zegel aan in een filatelistisch tijdschrift. In de begeleidende tekst merkte de schrijver op, dat de desbetreffende zegel minstens één en waarschijnlijk zelfs twee fouten bevatte. Bij de biathlon zou staande geschoten moeten worden en de ski-er op het Hongaarse zegel heeft geen skistokken bij zich.

Uit deze laatste opmerking kan men opmaken, dat de ski-er van dit zegel in Innsbruck zeker niet tot de medaille- winnaars heeft behoord, omdat hij na het schieten onmogelijk vaart kon winnen zonder skistokken. Heeft degene, die zich achter de schuilnaam Desiderius verbergt, gelijk met zijn opmerking over het staande schieten bij de biathlon, dan ligt de schutter op het 50 francszegel van Guinée er ook gloeiend naast ondanks de koude ondergrond. Hij schiet liggend en bij hem zijn skistokken noch ski's aanwezig.

ZEGELS

Wellicht weet een lezer of een lezeres te vertellen hoe het allemaal precies in elkaar steekt. Bij voorbaat dank! Op 19 februari van dit jaar was ook de Duitse Democratische Republiek aan een uitgifte voor Calgary toe. Een serie van vier zegels en één soevenier- velletje zagen het licht. Op de zegel van 5 Pfenning is een schansspringer te zien. De zegel van 10 Pfenning toont een tweetal hardrijders op de schaats.

Op de toeslagzegel van 20 + 10 Pfenning is een vier- persoonsbobslee in aktie en op de zegel van 35 Pfenning krijgt u nogmaals de gelegenheid om uw kennis met betrekking tot de biathlon te testen. De eerste schutter is inderdaad staande aan het schieten, maar ook hij heeft zijn skistokken thuisgelaten. De beide in aantocht zijnde athleten zijn wel van deze materialen voorzien.

De Posterijen van de DDR sluiten deze emissie af met een soevenier- velletje van 1,20 Mark, waarop het één- twee- persoons rodelen is afgebeeld en waarbij men tevens een blik mag werpen op de sportaccommodatie van Calgary. Het ligt voor de hand, dat de Canadese Posterijen met betrekking tot Calgary in de voorste rijen zouden lopen.

Begin 1986 kwam in Canada een zegel van 34 cents op de markt, waarop de Posterijen vooral de buitenlandse verzamelaars duidelijk wensten te maken door middel van een landkaart waar Calgary precies gelegen was. Zoals te doen gebruikelijk is de tekst op dit Canadese zegel zowel in het Frans als in het Engels gesteld.

In hetzelfde jaar 1986 kwamen de Canadese Posterijen nogmaals met twee naar Calgary verwijzende zegels van 34 cents voor de dag. De eerste zegel geeft een spelmoment uit een ijshockey- wedstrijd weer en op de tweede zegel komt de biathlon wederom aan bod. Jammer genoeg heb ik van deze zegel geen foto. Medio 1987 spenderen de Canadese Posterijen nogmaals een tweetal zegels aan de komende gebeurtenissen te Calgary. Op het zegel van 36 cents is een hardrijder op de schaats te zien en op de zegel van 42 cents een twee- persoons bobslee. Het Aziatische Bhoethan greep de Spelen te Calgary ook met beide handen aan om aan deze ver-van-mijn-bed- show nog wat te verdienen.

Zowaar, de Bhoetaanse Posterijen hadden een erg origineel idee. Op een viertal zegels en een soevenier- velletje van respektievelijk 50 ch., 1, 4, 20 en 25 nu beoefenen enkele beroemde figuren uit de tekenfilms van Walt Disney de wintersport. Deze zegels dateren van december 1987.

M. ARVIS

(wordt vervolgd)

Pakkerdjes

H. en T.,
Heerlijk, voor ons, als het maandag is...
Jullie collega's.

Lieve Testudo,
Ik heb op je gewacht, maar je bent niet gekomen. Wat moet ik nu doen; doorgaan met dromen, terwijl jij zoekt naar bomen? Ay, Ay. Emys orbicularis, leer toch zwemmen! Aan mijn mooie witte stranden is het gauw wennen.
Caretta Caretta
honni soit qui mal y pense

Tussen gister en morgen: net de tijd om opnieuw te hopen...
S.

Een tak orchideeën op papier is ook een verrassing

Het opgeven van "Pakkerdjes", die respectievelijk vijf en tien gulden kosten, kan geschieden bij het redactie- secretariaat van de Amigoe. De Amigoe behoudt zich het recht voor de plaatsing van een "Pakkerdje" op basis van zijn inhoud te weigeren.

KIESKEURIG

Horecabedrijf

HET HORECABEDRIJF omvat meer dan alleen maar hotels, bars en cafe's. Fastfood- bedrijven, catering- bedrijven en instellingen als verpleeg- en ziekenhuizen horen er ook toe.

In deze aflevering ditmaal vooral aandacht voor de opleiding tot assistent civiele dienst, zoals die gegeven wordt aan het Kort Middelbaar Beroeps Onderwijs- KMBO.

Op de verschillende eilanden van de Nederlandse Antillen en ook op Aruba worden deze cursussen gegeven. De indeling van de studie zoals die hier gegeven wordt wijkt op punten af van hetgeen hier voor Nederland besproken wordt. In grote lijnen komen de opleidingen echter aardig met elkaar overeen. Wil je meer weten over de hier bestaande mogelijkheden bel dan de afdeling Onderwijs op voor de verschillende telefoonnummers.

De opleiding Horeca aan het KMBO is er vooral op gericht een beroepsniveau te behalen waarbij vaardigheid, kennis en inzicht aanwezig is om als zelfstandig ondernemer in de Horeca te beginnen. De opleiding staat in principe open voor iedereen die minimaal 10 jaar dagonderwijs heeft genoten. Afhankelijk van de vooropleiding duurt de cursus twee of drie jaar.

OPLEIDING

Degene die aan deze cursus begint volgt eerst een basisprogramma. Na dit basis- programma kies je voor de opleiding restaurantkok of restaurantkelner.

De cursus heeft zowel een theoretisch als een praktisch gedeelte. Bij de theoretische vakken wordt onderscheid gemaakt tussen algemene vakken zoals Nederlandse taal, persoonlijke en maatschappelijke vorming en lichamelijke oefening, en vakleer, met vakken als warenkennis, menuleer, keukentheorie, drankenkennis, serveren, installatie- kennis en hygiëne.

Belangrijke onderdelen van de studie vormen de stageperiode in bedrijven en de praktijklessen.

BEROEPSMOGELIJKHEDEN

Gediplomeerden kunnen zoals gezegd, terecht bij allerlei instellingen. Je zelfstandig vestigen als ondernemer behoort ook tot de mogelijkheden, alhoewel een diploma alleen natuurlijk geen enkele garantie biedt dat je daar ook in zult slagen.

Nadat je deze opleiding met succes gevolgd hebt kun je verder studeren aan het Middelbaar Beroeps- onderwijs-MBO, en dan met name aan het Middelbaar Dienstverlenings- en Gezondheids Onderwijs. Aan de afdeling Consumptief- technische diensten (MDGO-CCD) kun je weer twee richtingen onderscheiden. De afdeling consumptieve technieken en de afdeling civiele diensten. In een eerdere aflevering ben ik hier uitvoerig op ingegaan zodat ik hiermee volsta.

Voor verdere inlichtingen over het MDGO-CCD kun je schrijven naar de verschillende scholen in Nederland. Op Curaçao kun je bellen naar de Jacques Ferrandi Huishoudschool, waar deze opleiding gegeven wordt. Tel.: 625953.

Wil je meer inlichtingen over de opleidingen in Nederland schrijf dan aan: Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, Centrale Directie Voorlichting, Postbus 25000, 2700 LZ, Zoetermeer.

[illegible] CASIMIRI

door PAUL WESTRATE

VIRUSSEN BLIJVEN RONDWAREN

NET ALS DE 'besmettelijke virussen' die zij beschrijven, blijven ook de verhalen de ronde doen over verziekte computer- programma's met verwoestende uitwerking op geheugen- bestanden van computer- systemen. Zo'n virus (of 'logische bom' of 'Paard van Troje- programma') is meestal een klein stukje software dat onopgemerkt wordt meegekopieerd bij het overnemen van interessante, grotere computer- programma's. Het vermenigvuldigt zichzelf, en kan zich op een tevoren ingesteld tijdstip — als het ware na een incubatietijd — plotsklaps manifesteren.

Het inbrengen van dit soort 'grapjes' wordt wel uitgehaald door 'n hobbyist met een vreemd gevoel voor humor, een gefrustreerde employé, of een *whiz-kid* die de grenzen van het toelaatbare overschrijdt. Hoe dan ook is de ellende vaak (letterlijk) niet te overzien. Enkele maanden geleden werd de kring van Nederlandse Atari-ST-bezitters opgeschrikt door een virus dat vermoedelijk uit Duitsland afkomstig was. Eindhovense bollebozen schreven een tegengif- programma dat, vooral door gratis verspreiding, snel een eind aan de ellende lijkt te hebben gemaakt.

Eind vorig jaar viel het wereldwijde communicatie- netwerk tussen IBM- vestigingen ten prooi aan een zichzelf vermenigvuldigend programma. Een elektronische kerstkaart verspreidde zich als een soort kettingbrief zo snel, dat de gewone communicatie ernstig werd belemmerd. Maar geheugen- bestanden werden voor zover bekend niet aangetast.

Een echt virus- programma, dat was ontworpen om duizenden computer-bestanden (en daarmee jaren van werk) in één klap op te slokken en uit te wissen, werd ingevoerd in de computer van de Hebreeuwse Universiteit in Jeruzalem. Het virus was geprogrammeerd om op vrijdag 13 mei van dit jaar toe te slaan, aldus Yisrael Radai, een van de hoofd- programmeurs van het computer- centrum van de universiteit. "Het is de meest verwoestende zaak die wij ooit zijn tegengekomen", zei Radai.

Na de ontdekking van het virus hebben de programmeurs van de universiteit tegen- programma's ontwikkeld — 'immune' en 'unvirus' — om het op te sporen en te neutraliseren. Niettemin bestaat er nog steeds gevaar dat computergebruikers pas zullen merken dat hun programma's besmet zijn als het te laat is, namelijk als alle bestanden (de opgeslagen gegevens) zijn verdwenen. Het virus is enige maanden geleden in de computer geplaatst, mogelijk met een politieke achtergrond. Men is het op het spoor gekomen door een zwakte in het programma zelf, door als het ware een symptoom van de ziekte: het kopieerde zichzelf zo vaak, dat het steeds meer geheugenruimte opslokte.

Shai Bushinsky, een zelfstandig computerdeskundige, meent dat dergelijke virussen een nieuwe en gevaarlijke ontwikkeling in de computerwereld zijn, die ook kunnen doordringen in militaire, industriële en communicatie- systemen. "Het kan voor computers betekenen wat AIDS voor seks heeft betekend", meent hij. "De huidige vrije stroom van informatie zal afnemen. Iedereen zal erg voorzichtig worden met wie men in contact komt, en met wie men informatie deelt".

Nu al wordt bij bedrijven en verenigingen van computer- gebruikers kopiëren van gratis verkrijgbare software niet langer gestimuleerd, maar juist afgeraden. Via telefoonlijnen programma's uit zogeheten 'elektronische prikborden' naar pc-bezitters toehalen wordt afgeraden, tenzij de systeembeheerder van zo'n *bulletin board* alle bij hem aangeboden software eerst uitermate zorgvuldig onderzoekt, alvorens deze voor gratis kopiëren verder aan te bieden.

Er is een levendige handel ontstaan in programma's die in staat zijn de meest- gebruikte vormen van virussen op te sporen in (verziekte) software. Maar een van de listen die de virusverspreiders toepassen is juist het verstoppen van hun virus in een programma dat iets anders, nuttigs, *lijkt* te doen, en soms zelfs ook inderdaad doet. Hoe begerenswaardiger het gastheer- programma is of lijkt, des te sneller en vaker wordt het gekopieerd. En daarmee ook het virus..... Dus is het slechts een kwestie van wachten voordat het eerste virus wordt ontdekt in een programma dat zogenaamd juist virussen moet helpen opsporen.

Hoe meer floppies je vergaart uit het 'vrije circuit', des te groter is de kans dat je een virus oploopt.

CHIPS IMITEREN HERSENCELLEN

ER WORDT IN de computerwereld geregeld gesproken over 'kunstmatige intelligentie', veelal afgekort tot AI (van het Engelse 'artificial intelligence'). Voorlopig houdt AI niet meer in dan dat een computer- programma in staat is iets te leren. Nieuwe gegevens kunnen in verband worden gebracht met al eerder opgenomen gegevens en daaruit blijkt het computer- programma conclusies te kunnen trekken. Er zijn veel toepassingen voor AI te bedenken en al in de praktijk in gebruik, maar met echte menselijke intelligentie heeft het nog nauwelijks iets te maken.

De menselijke hersenen zijn zo ingewikkeld dat computers daarbij vergeleken kinderspeelgoed zijn. Toch wil het Japanse bedrijf Fujitsu proberen een stukje van de menselijke hersenen (100.000 hersencellen) na te bootsen met behulp van computer- chips. Nog maar een fractie overigens van de zo'n tien miljard hersencellen die een mens heeft. Toch is het experiment tot nu toe de meest verregaande poging om de werking van de menselijke hersenen na te doen met computers.

Het experiment is bedoeld voor toepassing bij industriële robots, die een zekere mate van kunstmatige intelligentie moeten krijgen, vooral om verschillende vormen van gereedschappen en te bewerken onderdelen te kunnen herkennen en hanteren. Bij de meeste industriële robots kan nu nog slechts gewerkt worden met onderdelen met exacte, tevoren bepaalde afmetingen. Bovendien moeten die in het algemeen in steeds dezelfde positie aan de robot worden gepresenteerd. In de toekomstige robottechniek moeten robots een aantal omschreven handelingen kunnen verrichten op vormen, die binnen bepaalde grenzen mogen afwijken. Cel- imiterende computers zoals Fujitsu op het oog heeft, bieden daarbij misschien de oplossing, die met de techniek van AI nog altijd niet is gevonden.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333.

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 127-743.

Bankrek. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I+II: 20.15, 21.15+24.00 uur *The Running Man* [with Arnold Schwarzenegger] (14 jr.).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur *Someone to watch over me* (14 jr.).

*****

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Santa Cruz, tel.: 28028.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter E. de Cuba, Santa Cruz 56, tel.: 25666.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
Kinderarts: dokter Hart, tel.: 27263/24300 (hospitaal).

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Start here: «The Electric Universe»; 18.30 Those amazing animals; 19.15 Science and Technology (CNN); 19.25 Big Story (CNN); 20.00 It's a living: «The oil show»; 20.30 Life most embarrassing moments; 21.18 CNN international news; 21.45 Death by prescription; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Studiosport; 17.50 Style with Elsa Klensch; 18.10 In search of.....; 18.35 This week in review (CNN); 19.30 Showtime; 20.30 Health Week; 21.00 Quo Vadis; 22.15 CNN international news; 22.45 Remington Steel; 23.30 Sluiting.

MAANDAG: 18.00 Scooby Doo new mysteriues; 18.30 CNN International news; 19.30 The world tomorrow; 20.00 Telenoticias; 20.30 Programma BUVO; 20.45 Dances of the world; 21.00 Downtown; 22.00 Larry King show; 22.50 This week in Japan; 23.30 Sluiting.

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 /18.30-19.30 uur.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

ARUBAANSE KUNSTKRING: 20.00 uur concert Mendelssohn Trio - Cas di Cultura.

TENTOONSTELLING **(tot 3 maart 1988):** van 12.00-20.00 uur gelegenheid tot bezichtiging van expositie 'Hoe zien wij onze bejaarden?' - gebouw All Electric Sales te San Nicolas.

SPORT
BASEBALL **(international):** 20.00 uur Venezolaanse sel. vs Arubaanse sel. - Don Elias Mansur Ballpark.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I+II: 18.00 uur *Pinocchio* (alle leeft.); 20.15+21.15 uur *The Running Man* [with Arnold Schwarzenegger] (14 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Someone to watch over me* (14 jr.).

*****

DIVERSEN
BAN TOPA: 11.00 uur op de Promenade te San Nicolas.

SPORT
BASEBALLBOND **(ABBA):** 14.00 uur jaarlijkse algemene vergadering - Bushiri Beach Hotel.

BASEBALL **(international):** 10.00 uur Venezolaanse sel. vs Arubaanse sel. - Lago Sportpark.

WIELRENNEN: 10.00 uur bikecross- wedstrijden - piste te Piedra Plat.

SOFTBALL **(Chaco Taekwondo Institute):** vanaf 10.00 uur wedstrijden - Kibaimaveld, Tanki Leendert.

VOETBAL **(warm-up- toernooi):** 16.00 uur Dep. Nacional vs Arsenal - Wilhelminastadion.

ATLETIEK: vanaf 05.30 uur veldkampioenschappen 1988 - parkoers te Grapefield, San Nicolas.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 19.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche and zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool in het Jeugdcentrum; 19.00 uur avonddienst.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Schubertstraat 12): 09.30 uur kerkdienst.

*****

Politiebond: geen bezoek ontvangen

Politiewachten niet geschikt om mensen langere tijd vast te houden

ORANJESTAD — "De politie is ten zeerste bezorgd over de situatie in de politiewachten van Oranjestad en San Nicolas. De cellen zijn overvol met gedetineerden en de taak van de politie is niet om gevangenen te bewaken", aldus het bestuur van de Politiebond Aruba (SPA) in een verklaring op de problemen van de overvolle cellen.

"Onze leden", aldus SPA, "zijn zeer bezorgd over het feit, dat er verdachten zijn die meer dan twee maanden in een politiecel worden opgesloten. Normaliter moet het zijn, dat verdachten ten hoogstens tien dagen op de wacht blijven zitten. Hij gaat dan naar huis of als de verdere aanhouding wordt bevolen door de officier of rechter-commissaris, dan moet hij naar het Huis van Bewaring gaan".

"En wat gebeurt er nu, het Huis van Bewaring is overvol, er is totaal geen plaats, maar de politiewacht, die geen Huis van Bewaring is, moet meer cellen bouwen om verdachten onderdak te kunnen verschaffen. De regering heeft bij het Huis van Bewaring wel meer cellen laten bouwen om mensen die hun boete niet betaalden hun straf te kunnen laten uitzitten, terwijl dit grotendeels geen criminelen zijn. Voor die mensen worden wel cellen gebouwd, maar voor de criminelen niet. Het wordt tijd, dat de regering de zaken eens goed bestudeert en ziet wie in het Huis van Bewaring hoort! Een kind van de kleuterklas kan het vertellen", aldus de SPA.

SPANNING

De politie is vooral bezorgd, omdat het hier mensen betreft die al onder een zekere druk verkeren, hetgeen in de cel alleen maar kan verergeren, omdat zij gefrustreerd raken. Na gewezen te hebben wat een verdachte op de politiewacht- cel niet kan krijgen en wel in het Huis van Bewaring met alle gevolgen van dien, wijst de SPA erop, dat door deze situatie zelfs het leven van een politieman gevaar loopt.

De verdachte in de politiecel breekt alles af in zijn cel om daarmee zelfmoord te plegen of een politieman aan te vallen. De SPA beschikt over bewijzen, dat verdachten verklaard hebben dat zij een politieman zullen doden of overmeesteren, alleen maar om in het Huis van Bewaring te kunnen worden opgesloten.

GEEN BEZOEK

De cellen op de politiewacht zijn niet afgeschermd met prikkeldraad zoals in het Huis van Bewaring, zodat iedereen bij de gevangenen kan komen, met alle gevolgen van dien. Zij mogen geen bezoek ontvangen, wat voor de gevangenen door familie wordt gebracht, moet door de politie onderzocht worden, waarbij wel eens mesjes of drugs in de zoom van een kledingstuk worden gevonden. De politie wordt het kwalijk genomen, dat zij alles doorzoeken. Dat hoeft in het Huis van Bewaring niet.

Tenslotte doet de SPA een dringend beroep op de overheid om een oplossing voor deze ongezonde situatie te vinden voordat het kalf verdronken is. "De cellen zijn niet gebouwd om meer dan een persoon te huisvesten. Er zijn cellen waarin zelfs tien mensen zitten", aldus de SPA in een verklaring.

Eerlijke vinder

SAN NICOLAS — Omstreeks half twee in de ochtend vond in de politiewacht San Nicolas een niet alledaagse gebeurtenis plaats.

De man P.W. (31) kwam een portemonnee bij de politie afgeven, waarin zich zesentwintighonderd florin bevond. Hij had de portemonnee uit de broekzak van een chauffeur genomen, die in zijn auto in een van de straten van San Nicolas lag te slapen. De man verklaarde dat iedereen, die voorbij liep de portemonnee met veel geld erin kon zien. Om diefstal of beroving te voorkomen, had hij de portemonnee mee genomen en naar de politie gebracht.

De politie ging met P.W. naar de plaats waar de auto stond en na heel veel moeite lukte het hen de chauffeur wakker te maken. Hij verklaarde, dat de auto niet meer wilde starten en hij daarom was gaan slapen. Hij was klaar wakker toen hij zijn portemonnee terug kreeg. Na controle bleek daar nog al het geld in te zitten. Hij gaf de man P.W. een beloning voor zijn eerlijkheid.

Oprichting financieel centrum

Bislip (ADN): wetsvoorstel nu onofficieel naar Staten sturen

ORANJESTAD — Van politieke zijde — vooral de oppositie — werden de nodige reacties ontvangen op de druk die advocaten en het bedrijfsleven op de regering uitoefenen om nu zonder uitstel de wet te regelen waardoor een financieel centrum op Aruba mogelijk wordt. Dit mede in verband met de situatie in Panamá.

ADN- Statenlid Pedro Bislip kwam met het voorstel, dat de regering nu reeds het ontwerp onofficieel naar de Staten zou kunnen sturen om straks bij de officiële behandeling door de Staten de nodige tijd te winnen. Dit zou volgens het Statenlid onofficieel kunnen geschieden, omdat het reeds naar de Raad van Advies is gezonden.

MEP- leider Nelson Oduber kwam met een tweede reactie op de kwestie van een financieel centrum en wil van premier Eman duidelijkheid wie er dan wel tegen is, dat Aruba een financieel centrum wordt.

De leider van de oranje partij, Benny Nisbet, stelde dat de advocaten en het bedrijfsleven tegenover de regering- Eman duidelijke taal spraken en de regering de nodige spoed met het ontwerp moet betrachten. De PPA is voorstander van een financieel centrum omdat dit werk en inkomsten zal brengen.

In Telenoticias vertelde premier Eman, dat de regering gisteren met experts over het ontwerp sprak. Hij herhaalde nog eens dat in dezen de nodige voorzichtigheid is geboden, het besluit niet met haast mag worden genomen in verband met de situatie in Panamá, "zodat wij dat straks kunnen betreuren wanneer de zaken met het centrum niet de goede richting ingaan". De premier betreurde in dit verband ook de haast van de advocaten en het bedrijfsleven.

Grote belangstelling voor wedstrijden

Na dertig jaar weer beroepsbaseball op Aruba

ORANJESTAD — Met de ontmoeting van Venezolaanse beroeps- baseballers vanavond in het Don Elias Mansur Ballpark en morgenochtend om tien uurin het Lago Sportpark, zal na ruim dertig jaar weer beroepsbaseball op Aruba plaatsvinden.

Er bestaat grote belangstelling voor deze wedstrijden, die gehouden worden ten bate van een eigen stadion voor de Santa Cruz Rockets. Er worden zelfs proeven genomen om na te gaan of hierin een grasmat kan worden aangelegd.

De eerste bal wordt vanavond gegooid door Ruben Philips en morgenochtend door Nel Harms, een van de eerste beroeps- baseballers die Aruba kende. Luis Aparicio lid van de 'Hall of Fame', Andres Galaraga speler van Montreal Expos en David Concepción, speler van Cincinnati Reds, komen naar Aruba om aan spelers van de Little League de nodige lessen te geven. Voorts zijn op Aruba José Alfaro, Tobías Hernñadez, Leonel Hernández die vanavond de strijd zullen aanbinden tegen de sterren van Aruba, versterkt met Franklin Danies, Milton Croes en Nildo Wernet.

De laatste maal, dat beroepsbaseball op Aruba werd gespeeld, was op 7 december 1958 toen in het Wilhelminastadion Rapinos tegen Cabimas speelde, twee teams van Whitesox en Dodgers.

Een jaar in zedenzaak met minderjarige

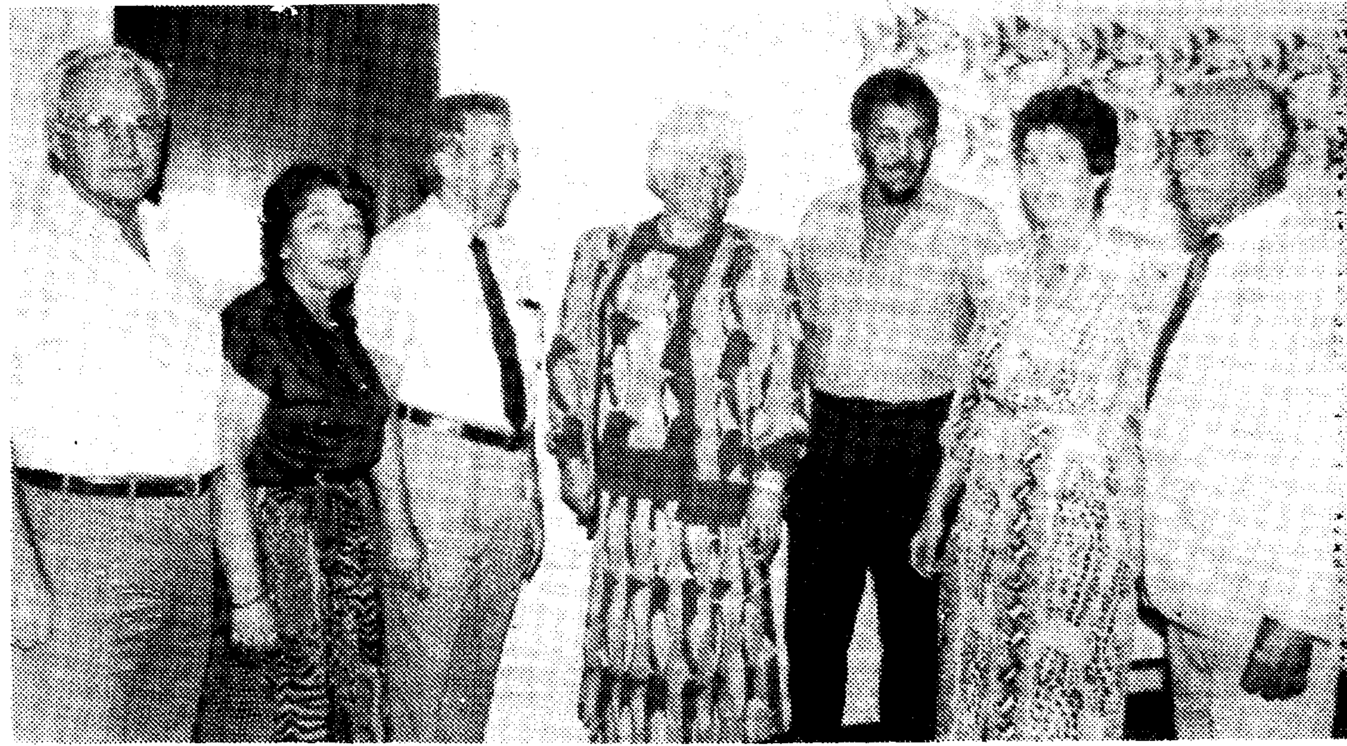
ORANJESTAD — Een jaar gevangenisstraf, waarvan vier maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar luidde gistermorgen het vonnis tegen verdachte H.V. (28).

Twee weken geleden stond hij terecht omdat hij eind vorig jaar ontuchtige handelingen zou hebben gepleegd met een vier- jarig meisje. Hij gaf toe zich hieraan schuldig te hebben gemaakt doch kon geen reden opgeven waarom hij het gedaan had.

De officier eiste twee weken geleden een jaar gevangenisstraf.

TAIPEI — Taiwan heeft nu op die van Japan na de grootste deviezenvoorraad ter wereld. De reserves, het goud uitgezonderd, bedroegen eind vorig jaar 76,75 miljard dollar. Door de toeneming van de reserves is het land de Bondsrepubliek Duitsland voorbijgestreefd. Volgens een medewerker van de Centrale Bank van Taiwan bedroegen de Westduitse reserves eind 1987 76,29 miljard dollar en de Japanse reserves 83,47 miljard dollar

ORANJESTAD — In het kantoor van Cede Aruba vond een korte plechtigheid plaats waarbij de afgetreden directrice van de Nederlandse Commissie Zomerpostzegels, mevrouw H. Westerveld, die een afscheidsbezoek aan Aruba brengt, in het bijzijn van Tirso Sprockel en andere bestuursleden van Cede Aruba, twee stevige schenkingen kon doen. Zowel voorzitter Horacio Oduber van de Stichting Bejaardenzorg als Victor Mathilda namens FALPA mochten ieder een cheque van 35.400 Nederlandse gulden in ontvangst nemen. Voorts werd een bedrag beschikbaar gesteld voor de uitgeverij De Walburg Pers voor de publicatie van het boek 'Aruba, scenes and behind the scenes'.

Schorsing twee douaneambtenaren ongemotiveerd

ORANJESTAD — In de zaak, die twee douane- ambtenaren hadden aangespannen bij de ambtenaren- rechter tegen het land Aruba wees de rechter vonnis. De Amigoe berichtte daarover reeds.

De indruk zou echter gewekt kunnen worden, dat de rechter in zijn vonnis de schorsing ongegrond verklaarde. Bij nalezing van het vonnis blijkt dit niet het geval. De rechter verklaarde de schorsing onvoldoende gemotiveerd en daarom niet geldig.

Terrein wordt bouwrijp gemaakt

Hyatt Regency - project van start

ORANJESTAD — Reeds enige weken wordt op het terrein tussen Playa Linda en het Americana Hotel aan de Palmbeach hard gewerkt om het terrein bouwrijp te maken voor de bouw van het Aruba Hyatt Regency Hotel.

De Amigoe berichtte reeds eerder over het schoonmaken van het terrein van 46.000 vierkante meters waarop het 350 kamers tellende luxueuse hotel gebouwd gaat worden. Zoals bekend een investering van 48 miljoen dollar, voornamelijk Japans kapitaal. Ballast Nedam, dat voor de bouw van dit hotel een aparte 'joint venture' met Hyatt heeft opgericht, treedt op als project- manager en zal ook de uitvoering voor zijn rekening nemen. Behalve de project- coördinatie heeft het aannemings- concern eveneens de samenstelling van het financierings- pakket op zich genomen, hetgeen inmiddels is afgerond.

Op het terrein is men doende met het plaatsen van de afrastering en het bouwrijp maken van het terrein, dat goed moet gebeuren en daarom ook de nodige tijd vergt. Onder leiding van J. van der Haar van Ballast Nedam Aruba — die belast is met de dienstverlening en het financiële pakket — worden de nodige voorbereidingen getroffen, zoals contacten met de regering, overheids- diensten, aantrekking van lokale staf en behuizing van het personeel. Op het bouwterrein staat reeds enige materieel en containers. Met de 'Sierra Express" van de Hapag Lloyd (agent Martijn Trading Company) worden op 10 maart aanstaande weer een groot aantal containers verwacht met bouwmaterialen.

Nieuw bestuur Arubaanse zwembond

ORANJESTAD — Tijdens een gehouden vergadering van de Arubaanse Zwembond (AZB) is het in november jl. gekozen bestuur uitgebreid en werden tevens de functies van het dagelijks bestuur als volgt verdeeld: voorzitter Harry Janssen, vicevoorzitter Gerda Salas- De Groot, secretaris Jim Thuis en penningmeester Nicole Hoevertsz.

Enkele besluiten van het nieuwe bestuur zijn: de zwemmarathon, die op 5 maart aanstaande te Savaneta georganiseerd wordt onder auspiciën van de AZB te laten plaatsvinden, zodat wedstrijd- zwemmers gerechtigd zijn deel te nemen.

Voorts zal de AZB overwegen om enkele jeugdzwemmers af te vaardigen naar de Carifta Games, welke in apeil in Jamaica worden gehouden.

ORANJESTAD — In gezelschap van Tirso Sprockel en mevrouw Diet Booi, directrice van Cede Aruba, bracht de scheidende directrice van de stichting Zomerpostzegels, mevrouw Westerveld- Slager, voordat zij naar Curaçao vertrok, een bezoek aan Instituto di Cultura. Hier kon mevrouw Westerveld zien, dat de subsidie, destijds gegeven voor de opzet van de beeldhouw- opleiding van Maritza Erasmus en de leerbewerkings- cursus onder leiding van Sandra Hurtado, goed besteed werd.

Zaalvoetbal (curs)

Wema - Uni Stars eindigt in gelijk spel

SANTA CRUZ — In de zaalvoetbal- competitie speelden Wema en Unistars met 4-4 gelijk. Bij de rust van de strijd stond Wema met 4-1 voor, maar wist na de rust niet meer te scoren, terwijl Unistars de stand gelijk trok.

De vier doelpunten van Wema werden gemaakt door Ceril Vrolijk, terwijl voor Unistars Eddy Tromp tweemaal en Benjamin Willems en Gabriel Geerman ieder een doelpunt scoorden.

De leider van de eerste divisie, Double Seven, kreeg gisteravond van La Fama met 5-3 zijn tweede nederlaag te incasseren. Bij de rust stond La Fama met 2-1 voor. Rodney de Cuba en Shannon Rollock scoorden ieder tweemaal en Giovanni Giel eenmaal voor La Fama. Voor Double Seven nam Rafael Vanegas twee en Chommy van der Linden een doelpunt voor zijn rekening.

Bereid te onderhandelen

FTA wacht op beslissing directie Concorde hotel

SAN NICOLAS — In het FTA- gebouw heeft het bestuur van de FTA, onder leiding van Anselmo Pontilius, gisteren de nodige uitleg gegeven aan het Concorde- personeel over het rechterlijke vonnis inzake ontslag van veertig man personeel. Zoals bekend moet Concorde voor dinsdagmorgen vier uur de rechter laten weten wat haar plannen in dezen zijn.

De FTA en de werknemers besloten af te wachten wat de Concorde- directie gaat doen. Met nadruk stelde Pontilius, dat de FTA bereid blijft — zoals zij dit altijd is geweest — om overleg te plegen en te onderhandelen. Reeds werd voorgesteld dat de directie het gehele personeel ontslaat, alles betaalt wat er betaald moet worden, en dan tegen lager loon opnieuw begint. De Concorde- directie verbond daaraan de voorwaarden, dat zij dan kan bepalen wie zij wel en wie zij niet in dienst neemt. De FTA is daartegen alsmede tegen het sluiten van individuele contracten met alle gevolgen van dien.

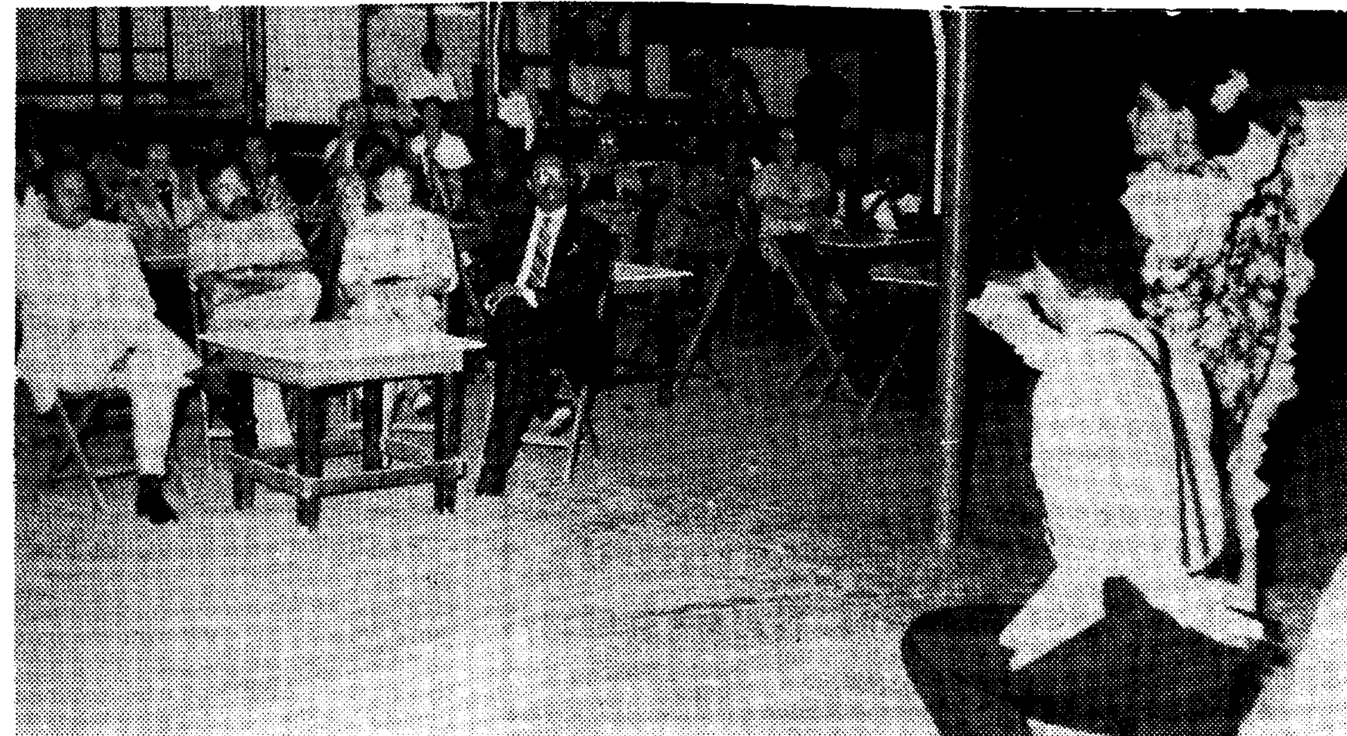
Suzuki funboard

ORANJESTAD — Van de Suzuki- vertegenwoordiger op Aruba, Carib Motors, wordt vernomen dat van 5 tot 8 maart aanstaande aan het Silver Sands Beach te Barbados de 'Suzuki International Funboard Challenge 1988' wordt gehouden.

Dit gebeurt in samenwerking met Simpson Motors, de Suzikiagent ter plaatse. Iedere racer mag een slalom- board en vier zeilen meebrengen, waardoor het vooral op het vakmanschap van de deelnemers aankomt.

Er is 5500 dollar aan prijzen beschikbaar. Inschrijving op Aruba kan geschieden bij Carib Motors, waar ook inschrijf- formulieren met gegevens beschikbaar zijn.

MADIKI — Met veel animo werd door het Buurtcentrum Playa Abao het tweede lustrum gevierd. Minister Watty Vos was hierbij aanwezig. Voorzitster Glenda Cecilia vertelde over de groei en verdere plannen van het buurtcentrum, dat spoedig over een terrein hoopte te kunnen beschikken om een eigen gebouw neer te zetten. Verschillende artiesten traden op en zorgden dat het een geslaagde viering werd. Morgen, zondag, wordt de viering voortgezet met een sportdag op het Eagle- terrein.

5000 SURINAMERS DREIGT UITWIJZING

Drs Hoekman wellicht naar Paramaribo Azimullah vermoedelijk naar Den Haag

-door Victor Hafkamp-

WILLEMSTAD/HILVERSUM — Drs J.B. Hoekman wordt zo goed als zeker de nieuwe Nederlandse ambassadeur in Paramaribo. Zijn benoeming is binnenkort te verwachten. Het ministerie van buitenlandse zaken wilde dat overigens in dit stadium nog niet bevestigen. Drs Hoekman is nu directeur- generaal internationale samenwerking bij het ministerie van buitenlandse zaken. Van 1981 tot 1984 was hij al als ambassadeur in Paramaribo werkzaam. Drs Hoekman heeft sindsdien als rechterhand van de minister van ontwikkelingssamenwerking (eerst drs Eegje Schoo, nu drs Piet Bukman) de nodige kennis opgedaan over de ontwikkelings- problematiek rond Suriname.

Nederland heeft al een jaar geen ambassadeur meer in Suriname. Begin vorig jaar werd mr D.J. van Houte als ambassadeur teruggeroepen. Dat gebeurde onder druk van Paramaribo, omdat Van Houte onthullingen had gedaan over moorden op bosnegers in Oost- Suriname door het leger van Desi Bouterse.

Naar verluid is de politicoloog Evert Azimullah kandidaat-ambassadeur van Suriname voor de post in Den Haag. Azimullah is lid van de Vooruitstrevende Hervormingspartij (VHP) en de biograaf van de VHP- voorman Jaggernath Lachmon. Hij leidt nu het Instituut voor Internationale Betrekkingen aan de Anton de Kom Universiteit in Paramaribo. Als Azimullah inderdaad ambassadeur in Den Haag wordt, zal hij de eerste vertegenwoordiger van de Hindoestaanse bevolkingsgroep op die post zijn. De VHP maakt zich sterk voor het ambassadeurschap in Den Haag gezien het belang van die post bij het komende overleg over de ontwikkelingsrelatie Nederland- Suriname. De post Den Haag was een van de 'zware' posten waarover de zegevierende Front- partijen in Suriname na de verkiezingen van 25 november onderhandelden.

Azimullah geldt volgens kringen in Paramaribo als een trouwe aanhanger van parlementsvoorzitter Lachmon. Eerder circuleerden ook de namen van de VHP- er mr Jan Adhin en NPS-er Walter Lim A Po als kandidaten voor de post Den Haag.

SPECULEREN

In Nederland wordt inmiddels druk gespeculeerd over een spoedig bezoek van de minister van Buitenlandse Zaken, mr Hans van den Broek, aan Suriname. Het wachten in Den Haag is op de regeringsverklaring van de nieuwe burgerregering in Paramaribo. Naar het schijnt, wordt die verklaring vertraagd door een aantal clausules die het burgerkabinet in een directe confrontatie met het militaire bewind zouden dwingen.

Volgens NPS-ers in Nederland zou een van de problemen verband houden met de formulering over een justitieel onderzoek naar individuele schendingen van de mensenrechten. Het andere probleem heeft betrekking op een drastische zuivering van de departementen waar alle Bouterse- gezinde figuren zouden moeten opstappen. Ook wil het kabinet een bestuurlijke reorganisatie met het oog op de verwerking van de geldstromen. Met andere woorden: het wil bewerkstelligen dat die geldstromen, zodra ze op gang komen, buiten de groep van de militairen en hun sympathisanten blijven. Volgens bronnen in Paramaribo hebben de plannen van het kabinet onder leiding van de nieuwe president 'Sew' Shakar al tot strubbelingen geleid met het militaire gezag. NSP- ers in Nederland weten te melden dat de sfeer tussen militairen en burgerregering er niet beter op is geworden. Sommige ministers zouden er op staan dat in de regeringsverklaring een moreel oordeel over de schendingen van de mensenrechten onder het militaire bewind wordt uitgesproken. Een openlijke verwijzing naar wandaden van de militairen is dan practisch onvermijdelijk. Daarmee treft het kabinet onmiddellijk het militaire gezag dat volgens de grondwet nog altijd de grootste machtsfactor in Suriname blijft.

Een wijziging van de grondwet is ook een van de belangrijke punten van discussie. De partijleiders hebben in de campagne voor de verkiezingen van 25 november hun aanhang beloofd binnen afzienbare tijd een wijziging in de grondwet aan te brengen die de macht van de militairen inperkt. Verscheidene ministers zouden zeer terughoudend staan tegenover het provoceren van de militairen met alle eventuele consequenties van dien.

Een ander probleem voor het kabinet is de oplossing van de problemen rond het junglecommando. In interviews met Nederlandse verslaggevers heeft Ronnie Brunswijk al enkele malen gezegd teleurgesteld te zijn in de houding van het burgerkabinet. HIj heeft nog steeds niets gehoord op zijn aanbod te onderhandelen en stelde de regering verantwoordelijk voor de gevolgen, als de ontwikkelingen in Paramaribo niet naar de zin van zijn junglecommando zouden zijn.

WEERSTAND

In kringen van Surinaamse belangen- verenigingen in Nederland en bij enkele politieke partijen is grote weerstand tegen het plan van de Nederlandse staatssecretaris van justitie mevrouw mr Virginie Korte- Van Hemel als het "gedoogbeleid" jegens Surinamers in Nederland op te heffen , zolang die relaties tussen Nederland en Suriname niet zijn genormaliseerd. Tijdens een congres gisteren in Amsterdam, waaraan behalve enkele Surinaamse belangenverenigingen ook linkse politieke partijen en instellingen als de Anne- Frank- stichting en de Raad van Kerken deelnemen, stelden de deelnemers dat Surinamers die als politiek vluchteling asiel in Nederland hebben aangevraagd, vooralsnog niet mogen worden uitgewezen. De organisaties sturen vóór dinsdag, als de Tweede Kamer over het plan van mevrouw Korte stemt, een telegram naar alle politieke fracties in het parlement. Daarin wordt op uitstel van het plan aangedrongen. Op het congres bleek dat de Tweede-Kamerfractie van de Partij van de Arbeid vindt dat na het herstel van de betrekkingen Nederland— Suriname de Nederlandse vreemdelingen- wetgeving op Surinamers in Nederland van toepassing moet worden. In dat geval zullen normale asielprocedures moeten worden gevolgd om een verblijfs- vergunning te krijgen, Tot nu toe is er van een gedogen (tolereren) van Surinaamse vluchtenlingen sprake. CDA en VVD — een meerderheid in de Tweede Kamer — zijn al akkoord gegaan met de normale toepassing van het vreemdelingen- beleid op deze groep Surinamers. De staatssecretaris zegt 2800 asielverzoeken van Surinamers in behandeling te hebben. Daarbij komen nog duizend verzoeken om een verblijfsvergunning voor gezinshereniging, familiebezoek enzovoort. Volgens de Surinaamse belangen- organisaties worden zeker 5000 Surinamers met uitwijzing uit Nederland bedreigd, als het gedoogbeleid inderdaad wordt opgeheven. De Utrechtse jurist van Surinaamse oorsprong, mr Hamied Ahmad Ali heeft al aangekondigd dat de staatssecretaris zal worden bestookt met korte gedingen, als zij haar plannen zou doorzetten.

Granaten voor ministerie in Peru

LIMA — Leden van de guerrillabeweging Tupac Amaru hebben in Lima twee granaten gegooid naar de gebouwen van het ministerie van Binnenlandse Zaken van Peru. Er werd niemand gewond en de materiele schade viel mee, aldus de politie.

- - - - - - - - - - -

DE TAIWANESE luchtvaartmaatschappij China Airlines heeft bij Pratt and Whitney 57 vliegtuig- motoren besteld ter waarde van 350 miljoen dollar. Met deze order is de order- portefeuille van de Amerikaanse fabrikant nu gekomen op ruim drie miljard dollar.

WILLEMSTAD — De voetbalvereniging Centro Dominguito vierde gisteravond in Buurtcentrum Janwé haar 36-jarig bestaan. Tevens werd het voetbalkampioenschap van Curaçao gevierd (FFK-competitie) en het sub-kampioenschap van de Nederlandse Antillen.

Op de foto leden van de vereniging rond de kampioensbeker.

Amnesty International in rapport:

Doodseskaders zijn weer actief in Honduras

TEGUCIGALPA — De toestand van de mensenrechten in Honduras wordt steeds slechter. Doods- eskaders die begin jaren tachtig meer dan 100 mensen hebben laten "verdwijnen", zijn de laatste tijd weer actief in het Midden-Amerikaanse land. Willekeurige arrestaties, gewelddadige intimidatie van politieke tegenstanders en martelingen komen opnieuw veelvuldig voor. Dit schrijft Amnesty International in een rapport over Honduras dat woensdag is verschenen. Honduras reageerde kwaad op het Amnesty rapport.

Amnesty beschuldigt vooral de geheime militaire inlichtingen- dienst Bataljon 3-16 van ernstige schendingen van de mensenrechten. Dit Bataljon zou tussen 1980 en 1984 meer dan 100 mensen hebben laten oppakken en vermoorden. Hierna leek de activiteit van de doodseskaders af te nemen. De laatste tijd echter krijgt Amnesty weer veel berichten binnen van intimidatie, bomaanslagen en martelingen die volgens Hondurese mensenrechten- groepen uitgevoerd worden in opdracht van de geheime militaire eenheid.

BATALJON 3-16

Bataljon 3-16 werd eind jaren zeventig opgericht door generaal Gustavo Alvarez Martinez. Deze was indertijd belast met de binnenlandse veiligheid. Veel officieren van deze geheime dienst hebben hun opleiding in de VS gehad. Volgens ex-leden werden gevangenen van het Bataljon geregeld door Amerikaanse regerings- functionarissen verhoord. De Amerikanen zouden nauw betrokken zijn geweest bij de organisatie van de eenheid en het personeel ervan hebben getraind in ondervragingstechnieken. Nicaraguaanse opstandelingen (contra's) werkten nauw samen met Bataljon 3-16 om vermeende tegenstanders in Honduras uit de weg te ruimen, aldus vroegere leden van de militaire eenheid.

Officieel onderzoek naar de praktijken van de doodseskaders van leger en politie is herhaaldelijk door de regering van Honduras toegezegd. Tot op heden is er echter niets van terechtgekomen, aldus Amnesty International. Volgens de mensenrechtenorganisatie trekken de Hondurese strijd- krachten zich niets aan van de detentie- wetten en opereert de politie, die een onderdeel is van de strijdkrachten, buiten de controle van de gerechtelijke macht en de regering.

Amnesty heeft tientallen getuigenissen van slachtoffers uit alle lagen van de bevolking, zoals vakbondsleden, studenten, boeren en mensenrechten- activisten. Zij beschrijven hoe ze werden afgeranseld, electrische schokken kregen of seksueel werden misbruikt na te zijn opgepakt in verband met stakingen, geschillen over landbouwgrond of legeracties tegen vermeende guerrilla- groepen. In geen enkel geval kwam het tot een vervolging van de schuldigen.

NOOIT VERVOLGD

"Voor zover Amnesty International weet, hebben de civiele rechtbanken nog nooit met succes politie- of regerings- functionarissen vervolgd wegens foltering of mishandeling. Evenmin hebben de rechtbanken actie ondernomen dat de wetten ten aanzien van arrestatie- procedures en detentie worden nageleefd. De jurisdictie over misdaden van militairen wordt altijd opgeeist door militaire rechtbanken of disciplinaire organen. De informatie die Amnesty International heeft verkregen van het kantoor van de militaire aanklager bevestigt dat niet een militair is vervolgd wegens illegale arrestatie, marteling of mishandeling", aldus het rapport.

Amnesty doet verder een beroep op de regering van president Jose Azcona Hoyo een onderzoek in te stellen naar berichten dat doodseskaders de afgelopen maand drie mensen hebben vermoord. Een van de slachtoffers was de leider van de mensenrechten- organisatie CODEH. Hij had voor de inter-Amerikaanse rechtbank voor de rechten van de mens in Costa Rica tegen de Hondurese regering getuigd over "verdwijningen" in dat land. Een ander slachtoffer zou dit eveneens gaan doen.

De Hondurese autoriteiten maken zich kwaad over het rapport van Amnesty International. "Ik denk dat zij (Amnesty) slecht zijn ingelicht door linkse groepen en buitenlandse belangen dienen die tegen Honduras zijn", zei een regerings- functionairs die anoniem wilde blijven.

HAARLEM — De Haarlemse officier van Justitie heeft gevangenisstraffen van 2,5 en 1,5 jaar geëist tegen 2 Fransen, die ervan worden verdacht in november vorig jaar een partij van ruim 2.000 kilo hasj Nederland te hebben binnengesmokkeld.

SEOUL — De Zuidkoreaanse regering heeft vrijdag een amnestie afgekondigd ter gelegenheid van het aantreden van president Roh. De maatregel heeft betrekking op 7.000 personen, maar het ministerie van Justitie verklaarde dat slechts 131 van de 1.260 politieke gevangenen op vrije voeten zullen komen. De amnestie wordt vandaag van kracht.

THE FULL GOSPEL Business Men's Fellowship International, afdeling Curaçao zal vandaag officieel geinstalleerd worden in de ballroom van het Curacao Caribbean Hotel. Bij deze speciale gebeurtenis die om 20.00 uur begint zullen ongeveer twintig buitenlandse gasten van de Verenigde Staten en het Caribisch gebied aanwezig zijn. Vertegenwoordigers van het gouvernement zijn daarvoor eveneens uitgenodigd. Vrijdag legden Ralph Littlejohn, nationaal voorzitter van de Amerikaanse tak van FGBMFI, Charles Vlaun van St Maarten, Eston David van St Thomas en Ernst Oehlers, president van de Curaçaose tak een bezoek af aan gezaghebber Ronny Casseres aan wie zij een geschenk overhandigden. FGBMFI is een broederschap van christelijke zakenlieden die zich tot doel hebben gesteld een bijdrage te leveren aan de wereldwijde proclamatie van het evangelie. Op de foto van links naar rechts David, Littlejohn, Casseres, Vlaun en Oehlers.

Nieuw Nederlands record op 1000 m voor Aaftink

Nu was Rothenburger Kania te snel af in recordtijd

CALGARY — Het zal pas vanavond duidelijk worden in hoeverre Karin Kania werkelijk hersteld is van de inspanning, die zij enige dagen geleden op haar totaal mislukte 3000 meter heeft getroost. Wie op de 1000 meter een nieuw werelrecord schaatst, kan geen fysieke zwakheid worden verweten. De nederlaag tegen Christa Rothenburger, aan wie ze enkele minuten na haar voor ongenaakbaar gehouden rit het Olympisch goud en het wereldrecord verloor, kwam echter hard aan en zorgde voor nieuwe twijfels omtrent de mogelijkheden van het voor grenzeloos gehouden talent van Kania.

Tienvoudig wereldkampioene Kania won 1000 meters altijd met overmacht. Vorig jaar bleef ze in zeven belangrijke kilometers ongeslagen. In de belangrijkste 1000 meter per vier jaar ging de Oostduitse Olympische titelverdedigster echter onderuit. Christa Rothenburger, de 28-jarige sprintwereldkampioene van West-Allis, ging een rit na het eerste Oostduitse kunststuk op de manier van Kania-op-dinsdag aan het werk. De kilometer was de winnares van het zilver op de 500 m dit keer net niet te lang. De slotronde van Kania (30,48) was beter dan het slotstuk van Rothenburger (30,94), maar de Dresdense behield met miniem verschil de in de eerste 600 meter veroverde marge. De korte sprintslagen van Rothenburger kwamen op het spiegelijs van Calgary beter tot hun recht dan Kania's krachtige klappen.

WERELDRECORD

Rothenburger veroverde goud in 1.17,65. Vijf-honderdste sneller dan Kania, die in haar rit tegen Angela Stahnke haar eigen wereldrecord had scherper gesteld. De oude topper dateerde van de wereldbekerwedstrijden in december: 1.18,11. Rothenburger kon na afloop haar eigen ogen nauwelijks geloven. Na haar nederlaag met tweehonderdste verschil op de 500 m, tegen de Amerikaanse Bonnie Blair, die nu het brons veroverde, had ze niet meer op goud gerekend. Het kwam er toch. "Ik kan het nog niet geloven. Ik heb al mijn kracht en doorzettings- vermogen gegeven. In de laatste ronde riskeerde ik alles. Moet je nagaan, ik verbeterde mijn persoonlijke toptijd met bijna twee seconden."

Christa Rothenburger ging juichend het Oval rond. Haar coach en verloofde Ernst Luding probeerde haar op te vangen voor een hartelijke omhelsing. De verliefde borst ging echter op zijn achterste, alsof hij nog nooit op schaatsen had gestaan. "Ernst is ijshockeyer geweest. Die zijn gewend aan vallen", grapte Rothenburger onmiddellijk na afloop.

CCHRISTINE AAFTINK

In de schaduw van het Oostduitse geweld en ondanks een van de traagste openingen kwam Christine Aaftink in het bezit van het Nederlands record. Tegen de Amerikaanse Bonnie Blair, die al na 200 meter een seconde voor lag, kwam Aaftink tot 1.21,63. Aaftink maakte het record Yvonne van Gennip afhandig, die met goud en een wereldrecord best wel wat kan missen. Blair werd derde in 1.18,31. Aaftink was acht-honderdste rapper dan Van Gennip. De verrichting van Aaftink bleek goed voor de twaalfde plaats in het 27 rijders tellende deelneemstersveld. De studente uit Baambrugge verbeterde zich ten opzichte van haar veel te voorzichtige 500 m, waarop zij zeventiende werd. In de laatste ronde verloor Aaftink aanzienlijk op Van Gennips record-schema, maar op 600 m was al voldoende voorsprong opgebouwd.

Hoe verder het seizoen vordert, des te zwakker worden de prestaties van Ingrid Haringa. Ten opzichte van haar score op de zeker niet denderende 500 m, duikelde ze zes plaatsen. Haringa werd 21e in een nietszeggende 1.23,15.

Op de 1500 m moet dan toch eindelijk de medaille van de hoogste kwaliteit voor Kania komen. Voorlopig dient de tienvoudige wereldkampioene zich te troosten met kwantiteit. Vrijdagavond behaalde Kania haar zevende Olympische medaille. Waar het de hoeveelheid betreft, passeert zij daarmee Lidia Skoblikova uit de Sovjetunie, die in 1960 en 1964 zes keer goud won. De Fin Clas Thunberg (1924 en 1928) kwam ook zeven keer op het podium. Kania krijgt vanavond de laatste kans de gouden droogst van dit drie te vermeerderen. Indien zij er tevens in slaagt haar wereldrecord (1.59,30, het laatste voor dames in het tijdperk van de buitenbaan) te verbeteren, dan zijn alle twijfels omtrent een tijdelijke inzinking weggenomen.

Evenals na de drie kilometer, die het uiterste van haar had gevergd, weigerde Kania na afloop van de 1000 m in de perskamer te verschijnen.

... FRANK RIJKAARD: voor de rest van het seizoen naar het Spaanse Zaragoza ...

Geen toestemming in Portugal

Frank Rijkaard aan Zaragoza uitgeleend

MADRID — Frank Rijkaard zal tot het einde van het lopend voetbalseizoen voor de Spaanse eerste divisieclub Zaragoza spelen.

Hij wordt voor die periode uitgeleend door Sporting Lissabon, de club, waarbij Rijkaard een verbintenis heeft gesloten voor drieëneenhalf jaar. Rijkaard zal hoogstwaarschijnlijk zondag 6 maart zijn debuut maken in Zaragoza tijdens de wedstrijd tegen Las Palmas. Hij speelde op 20 september van het vorig jaar voor het laatst voor Ajax.

Nadat in de nacht van woensdag op donderdag bekend werd, dat de Portugese voetbalbond ook in hoger beroep bij het standpunt bleef, dat Rijkaard dit seizoen geen competitiewedstrijden voor Sporting Lissabon mag spelen, zijn de onderhandelingen van Rijkaard en de vertegenwoordigers van Sporting en Zaragoza in een stroomversnelling terecht gekomen. Bij de gesprekken in een hotel in Madrid waren ook aanwezig Jacques Kranendonk (directeur Stichting Arbeidszaken Betaald Voetbal), manager Paco Santamaria van Zaragoza en Lorenzo Fernandez, de advocaat van de eigenaar van Rijkaard, de vishandelaar Jorge Gonçalvez, die kandidaat is voor het voorzitterschap van Sporting.

Aanvankelijk eiste de vertegenwoordiger van Gonçalvez van Zaragoza als huursom een bedrag van 20 miljoen peseta's. Later werd dit bijgesteld tot 15 miljoen (250.000 gulden).

Rijkaard wordt de tweede buitenlander bij Zaragoza, waar Ruben Sosa uit Uruguay actief is. Trainer is Manuel Villanova, die begin van dit seizoen Luis Costa opvolgde. Zaragoza neemt met 23 punten uit evenveel wedstrijden momenteel de negende plaats op de ranglijst in.

Schapers eerste reserve Seoul

DEN HAAG — De Internationale Tennis Federatie (ITF) heeft Michiel Schapers als eerste reserve aangewezen voor het Olympisch toernooi in Seoul. Op het bondsbureau van de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond (KNLTB) is deze week de bevestiging van de ITF per telex binnengekomen.

Van de zijde van de KNLTB was de laatste weken enkele malen aangedrongen op het aanwijzen van Michiel Schapers als eerste reserve voor het toernooi in Seoul, waaraan 64 spelers meedoen. Schapers, die wegens Davis-Cupverplichtingen en het toernooi om de open Nederlandse kampioenschappen op het Melkhuisje geen kans zag aan het Olympisch kwalificatietoernooi in Linz (laatste week van juli) deel te nemen, had er bij de bond op aangedrongen nog eens een goed woordje bij de ITF voor hem te doen. De kans is groot, dat voor Seoul tennissers wegens blessures of andere redenen verstek zullen moeten laten gaan.

Voor het geval dat Schapers inderdaad voor Seoul mag invallen, heeft de ITF voor Nederland ook een plaats in het dubbelspel ingeruimd. Hiervoor zou dan Huub van Boeckel, als 'vaste' Nederlandse partner van Schapers, in aanmerking komen. De KNLTB moet daarover echter nog besprekingen voeren met het Nederlands Olympisch Comité, dat Schapers na zijn prestaties tijdens de open Australische titelstrijd (kwartfinales) wel heeft aangewezen als potentieel kandidaat voor het enkelspel in Seoul.

CALGARY — Het resterende programma voor de laatste twee dagen van de Winterspelen in Calgary is als volgt:

Zaterdag 27 februari:

Schaatsen:
20.00 uur: 1500 m vrouwen
Alpine skiën:
13.30 uur: slalom mannen
Kunstrijden:
20.45 uur: vrije kür vrouwen
Bobsleeën:
13.00 uur: viermansbob
Noordse combinatie:
16.30 uur: 70-meterschans individueel
Langlaufen:
11.30 uur: 4 keer 7,5 km estafette
IJshockey:
16.00 uur: finalepoule-wedstrijd

Zondag 28 februari:

Schaatsen:
18.00 uur: 5000 m vrouwen
Kunstrijden:
21.00 uur: demonstratie- wedstrijden
Bobsleeën:
13.00 uur: viermansbob
Noordse combinatie:
13.00 uur: 15 km
IJshockey:
13.00 en 17.00 uur: finalepoule wedstrijden
Sluiting:
22.30 uur: sluitingsceremonie in het McMahon-stadion

Oppositie tegen benoeming Cruijff

BARCELONA — Enkele oud-bestuursleden van de Spaanse voetbalvereniging FC Barcelona hebben er bij voorzitter Jose Luis Nunez op aangedrongen af te zien van de werving van Johan Cruijff als coach. Het betreft bestuursleden, onder wie Augustin Montal, die in functie waren tijdens de periode (midden zeventiger jaren), dat Cruijff bij Barcelona speelde.

Deze 'Sosio's' vrezen, dat de komst van Cruijff voor nieuwe problemen binnen de toch al slecht draaiende club zal zorgen. Nunez toonde zich verbaasd over de reacties van de oud-bestuursleden en blijft bij zijn voornemen Cruijff naar Barcelona te halen.

Tyson - Spinks

Duurste gevecht in Atlantic City

NEW YORK — Voor het recordbedrag van $11 miljoen (bijna 22 miljoen gulden) is de organisatie van de strijd om het wereldkampioenschap zwaargewicht tussen de Amerikanen Mike Tyson en uitdager Michael Spinks naar Atlantic City in de staat New Jersey gegaan.

Donald Trump, een miljonair uit New York legde die som op tafel voor het duel, waarvan de winnaar door de drie werelbonden WBA, WBC en IBF, als wereldkampioen zal worden erkend. De partij vindt op 27 juni in het City Conventy Centre plaats.

Het oude record voor de organisatie van een titelgevecht stond op $7 miljoen. Dat bedrag werd betaald voor het duel tussen Marvin Hagler en Sugar Ray Leonard.

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Maduro Plaza)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

SCHAAKSCHOOL «NA PLAKA CHIKI»
(o.l.v. Omalio Merien)
geopend van 14.00-15.15/15.30-16.45 en 20.00-21.15 uur te Plantersrust 6.

VOETBAL
20.00 uur selectie Dok vs SD Barber - Sentro Deportivo Kòrsou.

BRIDGEN
20.00 uur Curaçaose parenkampioenschappen te Scherpenheuvel.

KUNSTZWEMMEN
(Sithoc)
20.00 uur waterballetshow van 'The Mermaids' - in en rond het zwembad van Holiday Beach Hotel.

ZONDAG

TRIATHLON
(Fundashon Triathlon Kòrsou)
07.00 uur aanvang ½ 'Fun Triathlon' (800 m zwemmen, 20 km fietsen en 3- en 5-km lopen) - Sentro Deportivo Kòrsou en omgeving.

ATLETIEK
(Curaçaosche Atletiek Bond)
09.30 uur Fundraising Marathon/Vrumingaloop - Suffisantstadion.

BASEBALL
(Little League)
10.00 uur Pinocchio vs Fort Nassau;
12.00 uur CWP vs Fria;
14.00 uur Coca Cola vs Marchena Hardware;
16.00 uur Cindu vs Amalie - Little League Ballpark, Suffisant.
(Santa Rosa Indians-toernooi)
10.00 uur Santa Rosa Indians vs Alpha;
13.00 uur verliezer vs Groot Kwartier Stars;
15.30 uur Santa Maria Pirates vs Royal Scorpions - Tio Daou Ballpark.

VOETBAL
(Kopa Gasora)
10.00-11.00 uur (poule C) Ennia Caribe vs Fundashon Kas Popular;
11.30-12.30 uur (poule D) Pierson Heldring vs Segas Vets;
13.00-14.00 uur (poule B) Isla Shop vs Dienst Arbeidszorg;
14.30-15.30 uur (poule D) Curinta vs Anthony Veder;
16.00-17.00 uur (poule C) ALM vs Maduro & Curiels Bank - Sentro Deportivo Kòrsou.
(CD Porta Blanku)
10.00 uur start knockout-toernooi - Porta Blanku-veld.

VOLLEYBALL
(Hubentut '70)
10.00 uur start knockout-toernooi - speelplaats Oranjeschool.

GEOFFREY'S GYM
10.00-13.00 uur 'open house' - Rooseveltweg 310.

*****

Willem II gelijk (2-2) tegen Roda

Pijnlijk verlies van PEC Zwolle tegen AZ

DEN HAAG — De van Wageningen op huurbasis geleende Krommendijk heeft AZ weer twee broodnodige punten bezorgd in Zwolle tegen PEC. Hij scoorde de winnende treffer: 1-2. In Tilburg wist Roda JC in het andere vrijdagavond-duel een voorsprong niet vast te houden. Twee minuten voor tijd maakte Willem II gelijk: 2-2.

PEC Zwolle heeft zichzelf vrijdagavond geen dienst bewezen tegen AZ. De Zwollenaren verloren het belangrijke treffen met AZ met 1-2 en riepen daarmee over zichzelf de degradatiezorgen af. De Alkmaarse ploeg dankte de zege in een uiterst povere wedstrijd vooral aan huurling Krommendijk. De van Wageningen geleende aanvaller, in het verleden als begenadigd maar blessure-gevoelig talent te boek gezet, maakte in de tweede helft de winnende treffer.

PEC Zwolle begon onder een slecht gesternte aan het duel. Yucedag en Patrick stonden buiten de basis, omdat ze pas een half uur voor aanvang in het Zwolse stadion verschenen. AZ kreeg in de eerste helft dan ook de beste mogelijkheden, maar Nortan en Goulooze verzuimden de Alkmaarders al vroeg op voorsprong te zetten. Na de hervatting werd er zuiniger met de kansen omgesprongen. Dat leidde al in de 4e minuut tot het openingsdoelpunt van Roos, die een pass van Van der Hengst een doeltreffend vervolg gaf.

Yucedag, die in de rust clementie kreeg en alsnog de wei in mocht, bewees binnen een kwartier zijn waarde voor PEC. Een kopbal van de voor Post ingevallen Buisman kon nog worden gekeerd, de inzet van de Ajacied Yucedag niet: 1-1. Het zou echter geen uiticht betekenen op een positief resultaat. Het hard werkende en stevig voetballende AZ - geke kaarten voor Van der Hengst, Krommendijk en Roos - hield de hoop op een verlenging van het eredivisieschap levend. Uitblinker Krommendijk, lang uitgeschakeld door een ernstige knieblessure en bij PSV afgetest, betaalde voor AZ zijn huursom dezelfde week al op fraaie wijze terug. Hij kopte een strakke voorzet van Goulooze vallend in: 1-2.

WILLEM II - RODA JC

Afgezien van de begin- en slotfase van de wedstrijd heeft Roda JC geen problemen gehad om Willem II in eigen huis in bedwang te houden. Vroeg storend en fysiek sterker dan de beter voetballende Tilburgers, bogen de Limburgers een vroege achterstand van 0-1 om in een voorsprong van 2-1, die pas enkele minuten voor tijd moest worden prijsgegeven.

Willem II begon de wedstrijd sterk aanvallend met Brocken in de hoofdrol. Het offensief resulteerde na 14 minuten in de openingstreffer van zijn voet, nadat eerder Mallien tegen de lat had gekopt. Direct na deze treffer kroop Roda JC uit de schulp en creëerde zich kansen via vooral uitblinker Blattler. Maddock miste nog een enorme kans voor Willem II, maar daarna trok Roda JC het initiatief naar zich toe. Na 22 minuten had dat resultaat. Van Geel scoorde na een doorgekopte bal van Smeets: 1-1.

In de tweede helft begon Willem II opnieuw sterk, maar het offensief duurde nog korter dan voor rust. In het verdere verloop kregen beide ploegen beurtelings goede mogelijkheden. De Limburgers profiteerden er het eerst van via Raeven. Die schoot raak na een slecht weggewerkte hoekschop van Van Geel. Roda JC-doelman Nederburgh behoedde zijn ploeg in de slotfase herhaaldelijk voor de gelijkmaker. Twee minuten voor het einde werd hij toch nog verslagen door Mallien. De Willem II-verdediger sprong net iets hoger: 2-2, een uitslag waar beide oefenmeesters zich tevreden over toonden.

Olympisch Nieuws

— De Zwitserse Vreni Schneider heeft haar tweede gouden medaille behaald. Vrijdag bracht ze op Mount Allen de slalom op haar naam. Eerder had ze al de reuzeslalom gewonnen. Het zilver ging naar de Joegoslavisch Mateja Svet en het brons was voor de Westduitse Christa Kinshofer.

0-0-0-0-0

— Op de slotdag van het demonstratie-toernooi short-track schaatsen veroverden de Nederlanders naast het goud in de estafette bij de heren ook nog zilver voor Charles Veldhoven op de 3000 m en brons voor Monique Velzeboer op de 1000 m. De Zuidkoreaan Yoon Hee was op de 3000 m het snelst. De Canadees Daignault werd na Veldhoven derde.

0-0-0-0-0

— Frank Piccard, Olympisch kampioen op de super-slalom, moest zijn deelneming aan de reuzeslalom op het laatste moment intrekken. De Fransman raakte geblesseerd aan het linker dijbeen en vertrok in plaats naar de skipiste nu naar het ziekenhuis voor röntgen-foto's.

0-0-0-0-0

— De Oostduitse bobber Bernhard Lehmann heeft in Calgary zijn sportloopbaan beëindigd. Lehmann, die Olympisch brons won in de tweemansbob, slaagde er bij de selectietraining niet in een plaatsje te verwerven in een van DDR-viermanssleden. Regerend Olympisch kampioen Wolfgang Hoppe en Detlef Richter worden de DDR-stuurlieden in de viermansbob. De 39-jarige Lehmann is dertien jaar actief geweest. Zijn grootste succes stamt uit 1985, toen hij wereldkampioen werd in de viermansbob.

0-0-0-0-0

— Hermann Reitberger heeft bij de heren het demonstratie- toernooi skiballet gewonnen. De Westduitser kreeg van de jury 46,6 punten. Hij bleef de Amerikaan Lane Spina een punt voor. Het brons was voor de Noor Rune Kristiansen.

0-0-0-0-0

— Veertien skiërs, die geen van allen konden bogen op een goede klassering, zijn donderdag gediskwalificeerd bij de Olympische reuzeslalom op Mount Allen, omdat hun kleding niet overeenkomstig de voorschriften was. De jury verklaarde de resultaten van de ploegen van Canada (4 deelnemers), Taiwan (4), Marokko (3), Bolivia (3) ongeldig.

Sinds tien jaar wordt elk tenue van de skiërs bij officiële wedstrijden gecontroleerd op mate waarin ze lucht doorlaten, hetgeen op de afdaling tijdwinst kan opleveren.

0-0-0-0-0

— Door een winst van 8-4 op Zwitserland is het Amerikaanse ijshockeyteam net als vier jaar geleden in Sarajevo als zevende geëindigd. Voor Zwitserland is de achtste plaats het grootste succes in de ijshockey- geschiedenis. De Zwitsers begonnen het Olympisch toernooi overigens met een zeer verrassende zege op Finland (2-1). Finland heeft nu grote kans op een Olympische medaille.

0-0-0-0-0

— De 20 km skilopen bij de dames heeft een drievoudige Russische overwinning opgeleverd. Tamara Tisjonova, die eerder al met de estafetteploeg zegevierde en op de vijf kilometer zilver veroverde, behaalde de gouden medaille. Het zilver ging naar haar landgenote Anfissa Restsjova en het brons was voor veterane Raisa Smetania, ook een Russische. De Russin Nina Gavriljoek, die als achtste was geëindigd, werd na afloop alsnog uit de eindstand geschrapt. De reclame die ze op haar hoofdband droeg was te groot van afmeting.

0-0-0-0-0

— De Olympische Winterspelen gaan hoogstwaarschijnlijk een flinke winst maken. Zo'n anderhalf miljoen bezoekers hebben naar verwachting het eind van de 15e Winterspelen het evenement gadegeslagen. Een groot gedeelte van de winst (ongeveer 120 miljoen gulden) gaat naar een fonds dat de amateursport in Canada moet bevorderen. Een andere 30 miljoen wordt in een reservefonds gestopt. Voor later.

0-0-0-0-0

— In de finalepoule van het Olympisch ijshockeytoernooi is het duel tussen de Sovjetunie en Canada in een duidelijke 5-0 overwinning voor de Russen geëindigd. Canada kon voor een uitverkocht huis (20.000) geen vuist maken. Ook Finland, dat nog niet eerder een medaille heeft gewonnen in een Olympisch ijshockeytoernooi, heeft kansen op een medaille. De Finnen wonnen van West-Duitsland met een ruime score (8-0). Zesvoudig wereldkampioen Tsjechoslowakije heeft zijn kansen op een Olympische medaille verspeeld. In het openingsduel van de finaleronde verloor de Tsjechische ploeg met 2-6 van Zweden.

De stand is nu: 1. Sovjetunie (3-6); 2. Finland (3-5); 3. Zweden (3-4); 4. West-Duitsland (3-2); 5. Canada (3-1); 6. Tsjechoslowakije (3-0).

0-0-0-0-0

— De toestand van Simone Velzeboer, die op de 500 m shorttrack ten val kwam en een verschoven wervel heeft, is zo ernstig, dat ze minstens drie weken in het ziekenhuis in Calgary moet verblijven.

0-0-0-0-0

— Zwitserland heeft eindelijk een gouden medaille veroverd. Vreni Schneider was het snelst bij de reuzeslalom voor dames. Christa Kinshofer (WDI), die de laatste drie jaren voor Nederland uitkwam, en Maria Walliser (Zwi) veroverden respectievelijk zilver en brons.

0-0-0-0-0

— Twee Russische schansspringers zijn door onvoldoende prestaties door de ploegleiding vervroegd op het vliegtuig naar de Sovjetunie gezet. Edoeard Soebotsj en Mikhail Essine werden op de 70-meterschans respectievelijk 38e en 39e.

0-0-0-0-0

— West-Duitsland heeft een gouden medaille veroverd op de Noordse combinatie voor herenteams. Het was de tweede gouden medaille voor de Westduitsers. Zwitserland veroverde het zilver. Oostenrijk kreeg het brons.

0-0-0-0-0

— Haarlem geeft Yvonne van Gennip de erepenning van de gemeente Haarlem naar aanleiding van haar gouden medaille op de 5000 meter, die in een wereldrecordtijd werd afgelegd (4.11,94). De sinds 1924 aan 25 personen uitgereikte penning wordt voor het eerst aan iemand uit de sportwereld uitgereikt.

0-0-0-0-0

— In Calgary worden op de zwarte markt voor toegangskaarten uitzonderlijk hoge bedragen geboden. Voor ijshockeywedstrijden en kunstrijden bij de dames wordt met blij gemoed $300 betaald. De politie van Calgary heeft een aantal agenten in burger ingeschakeld om de 'kleine misdaad' te bestrijden.

0-0-0-0-0

— Het slechte weer heeft er voor gezorgd dat OCO '88 1,6 miljoen gulden heeft moeten terugbetalen aan toeschouwers die daardoor de evenementen niet konden bijwonen.

0-0-0-0-0

— Het toeschouwersrecord werd gevestigd bij het schansspringen op de 90-meterschans. Maar liefst 85.000 mensen zagen de Fin Matti Nykanen winnende sprongen maken en het spectaculaire free-style skispringen. Ook de aanwezigheid van Eddie Edward, de Britse 'clown' bij het schansspringen, zal daar wel aan hebben meegeholpen.

0-0-0-0-0

— Bij het ijsdansen ging volgens verwachting de gouden medaille naar het Russische paar Natalja Bestemjanova en Andrej Boekin. Zij moesten vier jaar wachten op deze titel, die in Sarajevo op zo'n indrukwekkende wijze werd gewonnen door het Engelse paar Jayne Torvill en Christopher Dean. Een ander Russisch koppel veroverde zilver: Maria Klimova en Sergej Ponomarenko. Canada veroverde brons met Tracy Wilson en Robert McCall.

0-0-0-0-0

— Het Italiaanse dikke rijkeluiszoontje Alberto Tomba is Olympisch kampioen reuzeslalom geworden. De zilveren medaille was voor de Oostenrijker Hubert Strolz. Pirmin Zurbriggen, Olympisch kampioen afdaling, eindigde als derde. De manier waarop Tomba de reuzeslalom won was ronduit indrukwekkend. Op onnavolgbare wijze kreeg hij telkenmale de punten van de ski's langs de juiste zijde van de rode en blauwe poortjes. Hij heeft dit seizoen reeds zo'n beetje alles gewonnen wat er maar te winnen viel.

0-0-0-0-0

— Anton Geesink kon in eerste instantie niet geloven, dat Yvonne van Gennip woensdagavond niet is verschenen voor een aparte huldiging op het Olympic Plaza in Calgary. "Het is niet waar, he?" vroeg het Nederlandse IOC-lid vol ongeloof. "Was ze er niet bij? Stonden Andrea Ehrig en Gaby Zange daar alleen?" Geesink vond het onvoorstelbaar. Het NOC had dit moeten voorkomen. In Nakiska bij de reuzeslalom heren zei hij: "Het NOC had Yvonne van Gennip moeten dwingen. Daar stonden 50.000 mensen te wachten. Zoiets als dit kan niet."

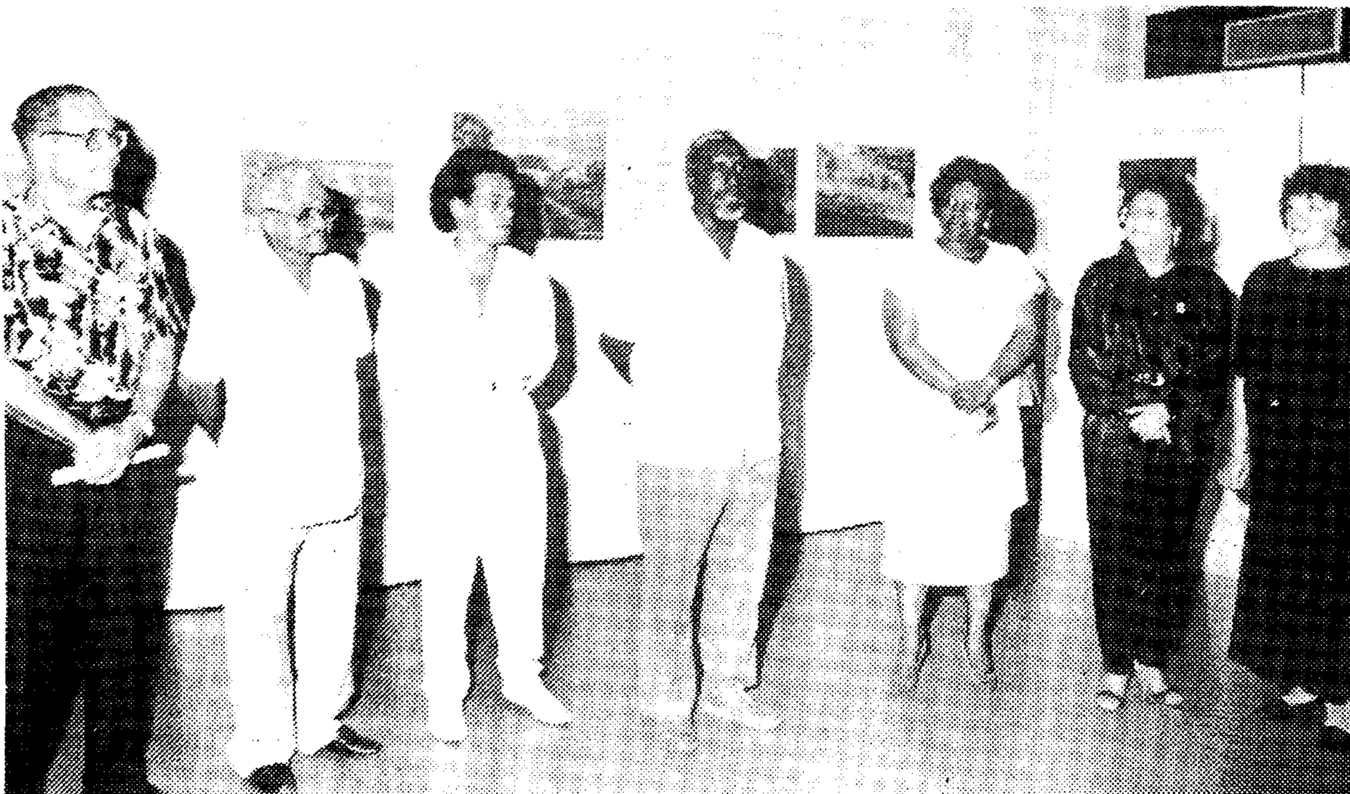
0-0-0-0-0

— De misdaadcijfers in Calgary tijdens de Winterspelen zijn in vergelijk tot dezelfde periode van het vorig jaar met vijf procent toegenomen. Volgens de politie-woordvoerder is deze stijging niet verontrustend.

Staking El Salvador beëindigd

SAN SALVADOR — De linkse guerrilla- beweging in El Salvador heeft donderdag de staking die het openbaar vervoer de afgelopen drie dagen vrijwel volledig verlamd heeft, afgezegd. De stakingsactie, waarbij guerrilla's aanvallen uitvoerden op bussen die zich niet aan de stakingsoproep hielden, heeft aan zeker drie mensen het leven gekost.

Het linkse Farabundo Marti-bevrijdingsfront FMLN besloot de actie te beëindigen nadat de regering had gedreigd de vergunningen in te trekken van buschauffeurs die niet weer aan de slag zouden gaan.

WILLEMSTAD — In het Cultureel Centrum Curaçao exposeren de schilders Elmar de Windt, Lesley Cannegieter en Rolando Cardoso, allen oud- leerlingen van de Akademia di Arte. De tentoonstelling werd geopend door de directeur van de academie, José Maria Capricorne. De werken zij tot 4 maart te bezichtigen.

'Geen aandacht werkgelegenheid'

Felle aanval ABVO op beleid van regering

WILLEMSTAD - In een perscommuniqué van de ABVO (Algemene Bond voor Overheids-ambtenaren) verwijst voorzitter Frits Brito naar de 'oneerlijke' manier van handelen binnen ons overheidsapparaat.

Als reactie op de kritiek van de ABVO over de benoeming van Stanley Lamp tot waarnemend directeur van het departement van Onderwijs, verweerde Lamp zich heftig. Stanley Lamp verdedigde zich, volgens de ABVO, via alle media met de stelling dat hij op een rechtmatige manier de documenten betreffende de selectie- procedure in handen had gekregen.

Dit verbaast de ABVO omdat de stukken normaliter alleen 'ter inzage' worden gegeven en men die niet mag fotocopiëren en meenemen ter bestudering. In het verleden zijn vele ambtenaren door deze maatregel het slachtoffer geworden. Men vraagt zich bij de ABVO af of er stilzwijgend door de overheid een nieuw beleid is ingevoerd dat toestemming geeft aan alle ambtenaren om te allen tijde te beschikken over documentatie. Dit uiteraard met toestemming van het desbetreffende afdelingshoofd.

Als dit inderdaad het geval blijkt te zijn dan kan de ABVO, aldus het persbericht, dit alleen maar toejuichen omdat de gezagdragers dan op de goede weg zijn.

SPELLETJE

Brito vreest echter dat hier weer een politiek spelletje wordt gespeeld en deze regeling slechts geldt voor de politieke vriendjes van de overheid. De ABVO eindigt het persbericht dan ook met de vraag aan minister-president Don Martina om in duidelijke taal uit te leggen of dit inderdaad geldt als 'wet voor één, wet voor allen'.

WERKEN

In een ander persbericht gaat de ABVO uitvoerig in op 'het recht tot werken'. Volgens de vakbond wordt dit recht op een onmenselijke manier vertrapt. De fundamentele taak van de overheid is het scheppen van werkgelegenheid, maar volgens de ABVO wordt er door de huidige regering aan het "Actie-plan Herstructurerings/Begrotings evenwicht" niets gedaan.

Het lijkt alsof het overheidsschip vastgeankerd ligt en ook geen moeite doet om vooruit te komen, zo schrijft de ABVO.

Volgens de ABVO propageert de overheid samen met haar compagnons VBC en K.v.K. het Berenschot- rapport. Het lijkt erop alsof onze regeerders het woord sociaal niet meer weten toe te passen, aldus de ABVO.

ADELANTO

De vakbond vraagt zich ook af waar de nota 'projekto adelanto'(project vooruitgang) die in een periode van zes jaar zorg zou dragen voor het scheppen van 10.000 arbeidsplaatsen, is gebleven. De nota is opgesteld door L. Langouche en ligt volgens de ABVO in de onderste la van een van de kantoren in het Fortgebouw.

Het project 'ekilibrio' (evenwicht) heeft het project 'adelanto' van tafel geveegd omdat, volgens de ABVO, de huidige regering slechts gelooft in het ontslaan van mensen en niet in het scheppen van werkgelegenheid.

Voorzitter Brito redeneert dat elk mens het recht heeft op een menswaardig bestaan en dat dit gepaard moet gaan met het recht om te werken. Degenen die verantwoordelijk zijn voor onze economie moeten begrijpen dat zij werkgelegenheid voor eenieder moeten creëren navenant hun kennis en capaciteiten. Het persbericht eindigt met de opmerking dat het voor de ABVO een onbegrijpelijke zaak is dat het vakbondswezen een stemadvies heeft uitgebracht aan regeerders "die slechts tot doel hebben een bloedbad onder de werkende klasse aan te richten".

Vracht Japan-Europa

Samenwerking Nippo Cargo Airlines en KLM

WILLEMSTAD — KLM en Nippon Cargo Airlines (NCA) zullen vanaf 7 juni 1988 gezamenlijk een wekelijkse vrachtdienst op de route tussen Tokio en Amsterdam uitvoeren. Voor deze dienst wordt een Boeing 747 Freighter ingezet, hetgeen betekent dat de vracht- capaciteit op deze route met tenminste 90 ton wordt uitgebreid.

Behalve het gezamenlijk exploiteren van de nieuwe vrachtdienst, zullen er nog besprekingen tussen beide maatschappijen volgen over verdere operationele en commerciële samenwerking. Voor aan- en afvoer zou NCA bijvoorbeeld gebruik kunnen maken van het uitgebreide KLM lijnennet binnen Europa, zowel per vliegtuig als per truck.

De KLM zal ervoor zorgen dat drie uur na aankomst van de Boeing 747 F, de aangevoerde vracht met lijndienst- trucks kan vertrekken naar de belangrijkste industriële centra in Europa. Op dezelfde dag kunnen de goederen dan op de luchthaven van bestemming worden afgeleverd, dus vóór sluiting van de douane- kantoren ter plekke.

De trucks zijn geschikt voor doorgaande pallets en ULD's (Unit Load Devices). Deze snelle bezorging in Europa is mogelijk door de vroege aankomst op Schiphol (05.40 uur). Ook in omgekeerde richting zullen goederen, die dinsdagavond vanuit Europa op Schiphol worden aangeleverd, op donderdag in Japan kunnen worden bezorgd.

Nippon Cargo Airlines is een jonge Japanse luchtvaart- maatschappij die zich uitsluitend op vrachtvervoer toelegt. Eén van de aandeelhouders is A11 Nippon Airlines, in grootte de tweede Japanse luchtvaart- maatschappij naast JAL.

ECO - NOTEN

HET GROOTSTE Britse bedrijf in eigendom van de werknemers, National Freight Consortiums (NFC), wil beursnotering aanvragen. Volgens de topman van het zes jaar geleden geprivatiseerde autosleep- bedrijf, Sir Peter Thompson, zal echter het grootste deel van de aandelen in handen blijven van het huidige of inmiddels gepensioneerde personeel.

VOLGENS DE Confederatie van de Britse Industrie (CBI) groeit de Britse economie nog steeds. De onder- portefeuilles zijn ondanks de recente beurscrisis nog steeds rijkelijk gevuld. Van de 1500 ondervraagde bedrijven noemde 31 procent het aantal orders in de vorige maand zelfs groter dan normaal. Slechts elf procent van de bedrijven zat onder het normale niveau van opdrachten.

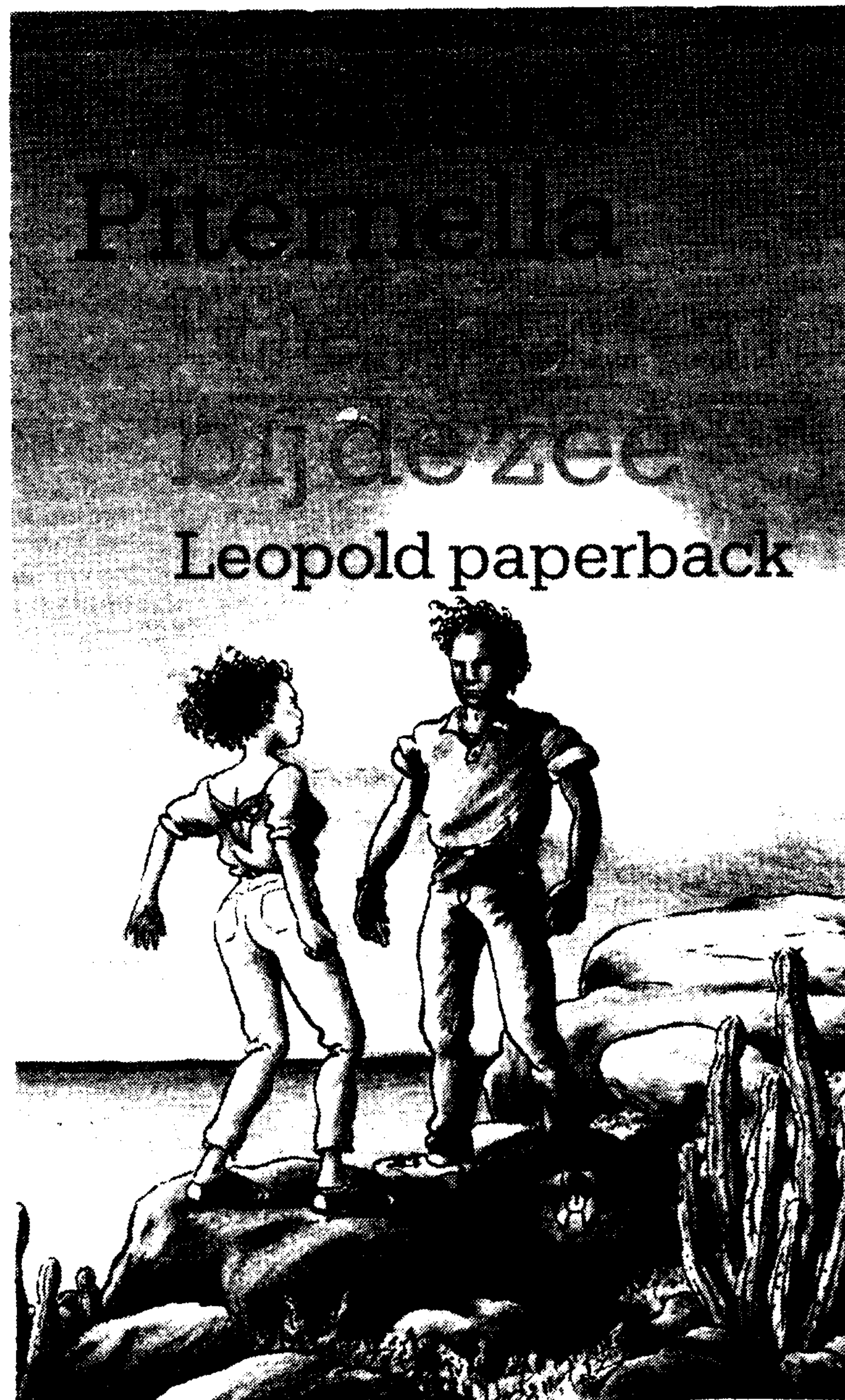

DE WINST na belastingen van het Westduitse chemische concern BASF van 1987 kan volgens bestuurs- voorzitter Hans Alberts "iets hoger" uitvallen dan de winst van 910 miljoen mark van 1986. De omzet is ongeveer even groot als in 1986 (40,5 miljard mark).

NIET HUILEN BIJ DE ZEE

kinderboek van Richard Piternella

DONDERDAG 3 maart wordt het jeugdboek NIET HUILEN BIJ DE ZEE van de Arubaanse schrijver Richard Piternella 'ten doop' gehouden. Amigoe's medewerker WIM RUTGERS las het boek en sprak met de auteur.

"Op Aruba ging ik naar de mulo, waarna ik naar Nederland ging om mijn h..b.s.- diploma te halen. Daarna heb ik een poosje psychologie gestudeerd; ik wilde me vooral op kinder- en jeugdpsychologie specialiseren. Maar ik ben al snel overgestapt naar de pedagogiek, met het specialisme "geszinsleer". Ik studeerde aan de Universiteit van Amsterdam."

"In 1980 ben ik op Curacao gaan werken bij de overheid, maar ik heb na enkele jaren ontslag genomen en ben een Pedagogisch Adviesbureau begonnen."

"In 1984 ben ik volledig afgestudeerd met een Curaçaos onderzoek en een scriptie over sexuele voorlichting voor tieners. Momenteel ben ik over het thema "sexualiteit en jongeren" met een promotieonderzoek bezig, dat ik dit jaar nog wil proberen af te ronden.

"Tussen mijn studie door heb ik nog een poosje Engels MO-A gestudeerd" ik deed wel mondeling examen, maar ik had het schriftelijk niet afgerond. Toen ik een half jaar stage moest lopen voor mijn pedagogiek was er op Aruba geen plaats en ging ik naar Curacao bij het Bureau voor Levens- en Gezinsmoelijkheden. Daar verdiende ik als stagiaire heel weinig en omdat ik werkstudent was, moest ik wat bijverdienen en heb ik Engelse les gegeven. Daarna heb ik op Curacao gewerkt bij hetzelfde bureau. Ik heb in die tijd ook meegewerkt aan radio- programma's van Sonia Garmers en Stan Komdeur.

"Mijn moeder overleed in 1985. Toen ik overkwam voor de begrafenis, kreeg ik hier op Aruba een job aangeboden. Ik heb anderhalf jaar gewerkt bij Sociale Zaken, Sectie Jeugdzaken. Nu werk ik als opleidingsfunctionaris bij het Bureau Organisatie en Efficiency. Voor Cede Aruba verzorg ik nu een radio- en televisie- programma over opvoedingsvoorlichting. Dat betreft zeventien teksten van vijf minuten over telkens een onderwerp "Un fundeshi fuerte pa bo Yiu".

JEUGDBOEK

"**Niet huilen bij de zee** heb ik in het Nederlands geschreven, omdat je dan een groter publiek bereikt: de scholen zullen er gebruik van kunnen maken, het wordt gelezen door Antillianen en Arubanen die in Nederland opgroeien, en ook Nederlanders zullen de problemen in mijn boek herkennen. Relatieconflicten zoals die bij de hoofdfiguur Misha optreden zijn universeel. De opvoedingssfeer waarin een meisje zo weinig mag en een jongen alles is natuurlijk wel meer specifiek. Dat ik in het Nederlands schreef komt ook wel door Miep Diekmann. Ik was van plan om me te concentreren op voorlichtingsboekjes en wetenschappelijk werk, maar zij drong er bij mij op aan om mijn voorlichtingservaringen op te schrijven in de vorm van een jeugdboek dat bestemd is voor jongeren van twaalf tot zeventien jaar".

ONDERWERP

" Het onderwerp van mijn verhaal is uit praktijkervaringen voortgevloeid, die nooit bekend raken maar die je toch vaak tegenkomt als hulpverlener. Een meisje raakt zwanger, terwijl ze denkt dat ze het niet is. Maar haar vriendin ziet het. Deze praktijkervaring heeft me sterk aangegrepen. Jongens en meisjes begrijpen zichzelf vaak niet en kennen hun eigen luchaam niet: een meisje dat vijftien is en al vanaf haar dertiende menstrueert en toch denkt dat ze voor haar twintigste niet zwanger zal kunnen worden! Ook het erkennen voor jezelf dat je met iets zit, dat je een probleem hebt.

PERSONAGES

"Zoals de hulpverlener Dick optreedt, zo doe ik zelf ook. Hoe kom je over wanneer je helpt? Vaak vraag ik aan de mensen om commentaar op mijn wijze van optreden. Op mijn werk speel ik daarom een sociale rol die heel anders is dan op straat — in mijn werk ben ik stil en serieus, op straat niet. Dat mensen vaak reageren op iemands uiterlijk heb ik ook in het verhaal ingebracht. Zo'n hulpverlener wordt toch al gauw als een half gare beschouwd. Dat is zo leuk van schrijven, dat je jezelf anders gaat zien, of je probeert in te leven hoe anderen jou zien. Normaal sta je daar niet zo bij stil".

"Voor de arts heeft ook iemand die werkelijk bestaat model gestaan, iemand naar wie ik vaak doorverwees. Zo is het ook met de directrice van de school. Ze zullen zichzelf wel herkennen. De vriendin Carla kende ik vrij vaag — ik heb haar karakter afgeleid uit wat 'Misha' me vertelde over haar en de rest heb ik maar gefantaseerd".

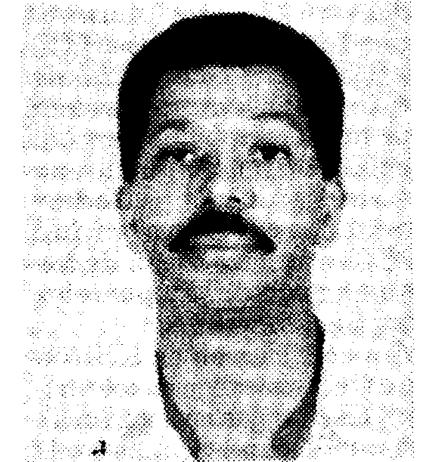
"Wat de entourage betreft heb ik 's zaterdags de tieners in Punda vaak geobserveerd. Ik heb met hen gepraat. Ik wilde zien hoe ze op elkaar reageerden, ik voerde eens even een gesprekje en liep weer door. Dat staan op straat heeft voor deze tieners betekenis; daar moet je achter zien te komen wat dat is. Je moet jongeren serieus nemen in wat ze doen".

SPONTANE ABORTUS

"Nee, die is toch niet te toevallig! Op Curacao ben ik indertijd een onderzoek begonnen naar zwangerschap onder tieners, maar dat is nooit helemaal afgerond. Daar wist ik van een meisje van zeventien dat zwanger was en het aan niemand durfde te zeggen. Toen ze op een keer op een feestje was op schoenen met heel hoge naaldhakken, gleed ze uit, viel, en kreeg een spontane abortus. Omdat abortus illegaal is, wilde ik dat liever niet gebruiken. De spontane abortus van Misha is dus afkomstig van een praktijkvoorbeeld".

Makamba-meisje

"Door het Hollandse meisje Martine laat ik zien dat meisjes ook anders kunnen zijn dan Misha die niets durft te weigeren. Martine is gelijkwaardig in haar relatie met Erik. Ik heb ook willen laten zien dat van buitenlandse meisjes meer wordt geaccepteerd dan van eigen. Misha is jaloers op Martine die zelfbewust en zelfstandig is en Erik om haar vinger kan winden. Door middel van de personages Carla en Gachi heb ik getoond dat een verhouding ook helemaal goed kan zijn: zij tweeen hebben een goede relatie omdat ze veel met elkaar praten".

"Aan het slot wordt Erik in zijn mannelijke status onderuit gehaald door Misha. Dat vergeeft een Antilliaan of Arubaan nooit, die wil het laatste woord hebben en als hij dat verbaal niet kan krijgen wordt hij agressief en wreekt hij zich non-verbaal. Dat is de achtergond van het doden van Dicks honden.

"Erik is de knappe versierder die niet in de steek gelaten wil worden. Misha maakt door dat wel te doen Eriks image kapot. Dat zijn culturele gegevenheden. We praten wel over emancipatie, maar in de praktijk schikt de vrouw zich. Iedere keer merk ik dat weer als hulpverlener".

"Om een relatie op te bouwen moet je met elkaar praten. Erik praat alleen met zijn lichaam (sex). De moeder durft pas aan het slot van het verhaal te praten, al voelt ze wel intuïtief dat er iets niet in orde is met haar dochter. Toch doet ze de stap niet om het bespreekbaar te stellen, omdat ze bang is haar dochter daardoor kwijt te raken".

PLANNEN

"Ik heb plannen voor een tweede boek, dit keer voor jongere kinderen van zeven tot twaaalf jaar. Het zal gaan over een gezin met zeven kinderen waarin plotseling bepaalde nare dingen gebeuren. Ik wil daarover schrijven door elk van de kinderen in een hoofdstuk centraal te stellen. Het zal zich in de carnavalstijd afspelen. Het begin en einde zijn er, maar het middenstuk moet ik nog helemaal invullen".

'Jongens en meisjes kennen hun eigen lichaam vaak niet'

*****

LONDEN — De Britse regering wil de staats-electriciteits-bedrijven in Engeland en Wales aan de particuliere sector verkopen. Minister van Industrie Parkinson verklaarde dat de beoogde verkoop 27 miljard pond sterling zal opbrengen. Eerdere privatiseringen, zoals die van British Gas (7,22 miljard pond) en British Telecon (2,6 miljard pond) vallen daarbij in het niet.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

KOKOLISHI (tel.: 8198): verzameling Bonaireaanse schelpen en koraal; open van dinsdag t/m vrijdag van 10.00-12.30 uur - Kaya Nikiboko Zuid 3.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

(28 februari)
SPORT
ATLETIEK
(Comcabon)
08.00 uur start 5-km loop bij kliniek te Nòrt di Saliña naar het eindpunt te Las Palmas Snèkbar, Kaya Gilberto (Betico) Croes.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

MR GEORGE SOLIANA
...preventie...

Mr George Soliana op drugseminar:

Gebruik van drugs in regio flink gestegen

KRALENDIJK — Onder flinke belangstelling is vrijdagmiddag in het Bonaire Beach Hotel het tweedaagse seminar 'Oorzaken en consequenties van drugsgebruik' van start gegaan. Gezaghebber mr George Soliana, die samen met gedeputeerde van Onderwijs, Carmo Cecilia, voor Bonaire in de preventiecommissie zitting heeft, opende het seminar. Het aantal deelnemers is negentig.

Gezaghebber Soliana benadrukte, dat alle deelnemers van het seminar bijeen waren gekomen om gezamenlijk het probleem van het drugsgebruik te analyseren en een oplossing te zoeken. "Niet alleen het gebruik van drugs", aldus Soliana, "maar vooral het verhandelen, transporteren en tenslotte het gebruik". De gezaghebber stelde zichzelf en de aanwezigen de rethorische vraag of er nog wel tijd over is om het probleem te bestrijden. "Wat weten we momenteel van het probleem, en vooral wat weten we niet van het probleem is de grote vraag".

STEEDS MEER

De laatste jaren, aldus de gezaghebber, blijkt dat er door de politie aanzienlijk meer verdovende middelen in beslag zijn genomen dan voorheen het geval was. Behalve een hoeveelheid van 11.520 kilo marihuana, dat geconfisceerd werd aan boord van de 'Hilma Hooker' in 1984 — dat overigens niet voor lokale comsumptie bestemd was — geven de cijfers van de politie toch een weinig aantrekkelijk beeld. De in beslag genomen drugs steeg van 147 gram marihuana in 1983 tot 2585 gram in 1986. Marihuana- sigaretten stegen van veertig in '83 naar 59 in '86 en tenslotte de peperdure cocaïne, waarvan in 1983 slechts 3,5 gram in beslag werd genomen, maar in 1986 59,5 gram. In 1985 was dat trouwens een topjaar: toen werd 249 gram cocaïne geconfisceerd.

Ook het aantal overtredingen tegen de Opiumverordening is duidelijk gestegen. In 1983 waren dat dertien overtredingen, in 1984 was dat al gestegen tot 27. De jaren die volgden, gaven ongeveer eenzelfde beeld.

KERN

In zijn openings- toespraak benadrukte gezaghebber mr George Soliana, dat de kern van het drugsprobleem is hoe de verdovende middelen uit het bezit van de gemeenschap gehaald kunnen worden. "Het lijkt misschien een voor de hand liggende opmerking en eenvoudig gezegd, maar moeilijk te realiseren", aldus mr Soliana. Voor een gedeelte misschien wel onbereikbaar. Bijna 36 procent van de bevolking heeft een leeftijd tussen 18 en 39 jaar. Daarbij is geen rekening gehouden met de jeugd in de puberteits- leeftijd. Soliana haalt dit hogepercentage aan, omdat die ook juist de groep is die het meest ontvankelijk is voor het gebruik van drugs.

"Het is tijd, dat wij de krachten bundelen", aldus gezaghebber mr George Soliana, "om de gemeenschap de gelegenheid te geven te ontsnappen van het grote gevaar van drugs".

Van 17 tot en met 19 maart

BNA organiseert tweede internationale vistoernooi

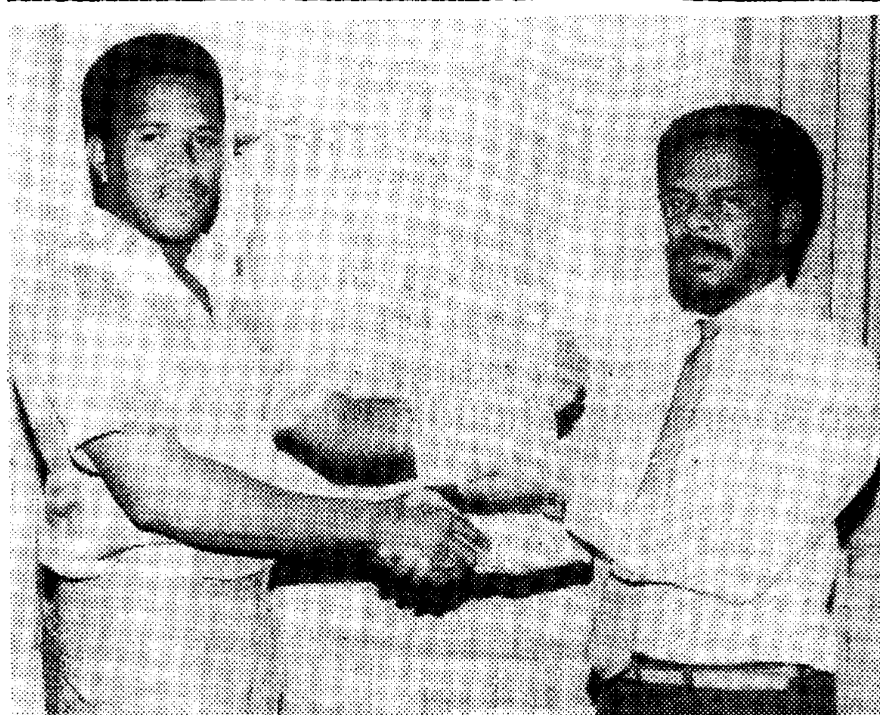
KRALENDIJK — In het weekeinde van 17 tot 19 maart zal op Bonaire het tweede Internationale vistoernooi worden georganiseerd. Dat gebeurt door de Bonaire Nautical Association (BNA), die inmiddels al uitnodigingen heeft verzonden aan deelnemers op Curaçao, Aruba en Venezuela. Zoals bekend was het eerste vistoernooi een buitengewoon geslaagde aangelegenheid.

Inmiddels heeft de BNA al bericht ontvangen, dat verschillende Amerikaanse schepen zullen inschrijven, terwijl van Bonaireaanse zijde getracht zal worden een waardige verdediging te geven van hun eigen territoriaal gebied. Het afgelopen jaar was het toernooi een Curaçaose zaak, terwijl een Nederlandse deelnemer met de individuele prijs ging strijken.

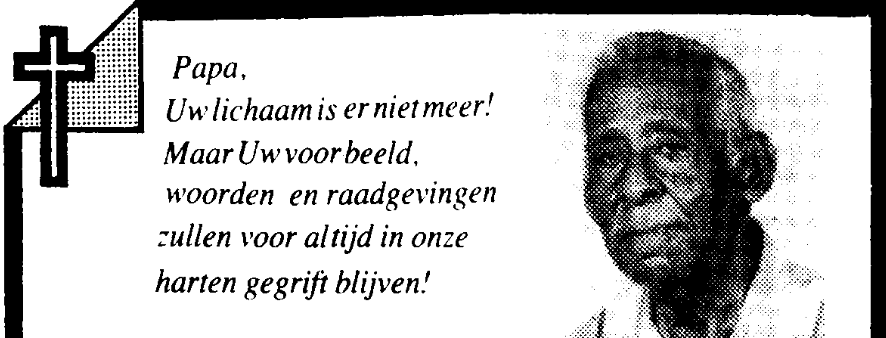
In tegenstelling tot het voorgaande jaar, waar het centrum bij de oude pier lag en alle coördinerende werkzaamheden werden verricht vanaf het terras van Hotel Rocheline, zal dit jaar het episch centrum in en rond de jachthaven liggen, terwijl Bonaire Beach Hotel, zoals gebruikelijk bij deze evenementen, alle medewerking zal verlenen.

De gevangen vis zal gewogen worden op Bonaires eigen vismarkt tegenover Lisboa. Dat gebeurt op zaterdag en zondag, respectievelijk 18 en 19 maart, om drie uur 's middags. Naar de Amigoe vernam zal het schip 'El Zorro', dat ruim honderd voet meet en daarbij een bijboot heeft van 28 voet, als deelnemer inschrijven. Daarvoor komt dit schip speciaal uit Brazilië en zal tijdens de twee jaar durende rondvaart op de dagen van het vistoernooi op Bonaire verblijven.

Bonaire Nautical Association zal eveneens als vorig jaar alles in het werk stellen om van het tweede vistoernooi ook een geslaagd festijn te maken.

KRALENDIJK — Afgelopen donderdagmiddag bracht Armin Elisa een bezoek aan gedeputeerde van Cultuur en Opvoeding, Carmo Cecilia. Doel van dit bezoek was de aanbieding van een exemplaar van 'Bon Notisia', een boek met verhalen uit de bijbel. Het boekje wordt uitgegeven door de Sosiedat Antiano di Beibel, die op Curaçao is gevestigd. Deze instantie is momenteel bezig met het vertalen van de bijbel in het Papiamentu. Elisa benadrukte bij de overhandiging van zijn boek aan de gedeputeerde, dat het de bedoeling was dat het boekwerk een plaatsje zou vinden in elk huisgezin, basisschool en school voor voortgezet onderwijs. Op de foto links Armin Elisa en rechts gedeputeerde Carmo Cecilia.

Plotseling is van ons heen gegaan onze lieve man, zeer zorgzame en toegewijde vader, grootvader en overgrootvader, de heer

Hendrik Juliaan van Velzen

Namens de weduwe:
Mevr. Albertina van Velzen-Frans
Zijn kinderen:
Henny en Malva van Velzen-Cratsz
Edith van Velzen
Thelma en Stanley Walroud-van Velzen
Irma en Eddy Phelipa-van Velzen
Humphrey en Rita van Velzen-Dingemans
Percy en Agnes van Velzen-Heerenveen
Greta van Velzen
Zijn kleinkinderen:
Zarine en Stephen Walroud
Harold, Mitchel en Manon van Velzen.
Caresse en Mireille Phelipa
Alumbrana en Kevin van Velzen
En ook namens de families: Van Velzen, Gesser, Ligeon, Frans, Anthony, Strikx, Cratsz, Walroud, Phelipa, Heerenveen, Carlo, Romelia en Marina Penso.
De teraardebestelling vindt plaats op maandag 29 februari 1988, vertrekkende vanuit El Tributo Otrabanda naar de R.K. begraafplaats te Roodeweg.
Gelegenheid tot condoleren vanaf 1 uur 's middags. Vóór de begrafenis zal er een H. Mis worden opgedragen in de Sta. Famia-kerk.
Gelieve geen rouwbeklag aan huis.

DE STOEP (3 + 4)

TER VOORBEREIDING van het onderzoek naar 'De Stoep' richtte propfessor Oversteegen zich in het derde en vierde college voornamelijk op het werk van de Nederlandse dichters uit de tijd vlak voor Chris Engels naar Curaçao vertrok en op de avantgardistische stroming in de tijd erna. Daarbij kwamen gedichten van Paul van Ostayen, Gerard Bruning, Karel van den Oever, Hendrik Marsman en anderen aan bod. Het laatste uur lag de nadruk voor op de poëzie van Lucebert, een dichter uit de vijftiger jaren, die dat wat in de twintiger en dertiger jaren voorzichtig was begonnen, doorvoerde en perfectioneerde.

Oversteegen is zelf erg enthousiast over de poëzie van Lucebert en hoewel niet iedereen zijn enthousiasme deelde, ging hij uitvoerig in op het hoe en het waarom van deze poëzie.

Dit gebeurde in de eerste plaats omdat Chal Corsen heeft gezegd, toen hij de poëzie van Lucebert voor het eerst las: "Is dat nieuw? Dat deden wij bij 'De Stoep' indertijd al".

Oversteegen wil aan de hand van de voorbeelden van avant- gardistische poëzie die hij uitzocht en de bloemlezing uit 'De Stoep' die hij samenstelde, nagaan of dit juist is.

Daarnaast vraagt hij zich af in hoeverre de ontwikkeling van de avant- gardistische poëzie hier een eigen ontwikkeling heeft doorgemaakt, die afwijkt van de Nederlandse. Wat is de invloed van de Caribische omgeving op het werk van Luc Tournier, Marcel de Bruin en anderen? Waar gingen zij hun eigen weg? 'De Stoep' verscheen ook in de oorlogsjaren toen in Nederland de mogelijkheden om te publiceren afgesneden waren.

Oversteegen heeft in de zestiger jaren zelf met Kees Fens en H.U. d' Oliveira ook een tijdschrift uitgegeven, 'Merlijn', waarin jonge dichters een kans kregen te publiceren. In dat tijdschrift heeft hij zijn eigen ideeën over literatuur en poëzie naare voren gebracht.

Voorbeeld: "Een literair werk is een zinvol samenhangend geheel van woorden, waarin een werkelijkheid beschreven of aangesteld wordt, die niet rechtstreeks naar een daarbuiten bestaande werkelijkheid verwijst". (Merlijn, nov. 1965).

Het tijdschrift werd vooral bekend om zijn methode van close- reading, een zeer nauwkeurig lezen en uitgaan van de tekst.

Het volgende college van professor Oversteegen is maandagmiddag van vier tot zes uur in de UNA.

NEL CASIMIRI

SCHIPHOL — De NV luchthaven Schiphol stelt maandag officieel een grondradar- systeem in dienst. Deze apparatuur dient voor een goede onderlinge afstemming van de op de platformen en op het landings- terrein rijdende voertuigen en de daar taxiende viegtuigen. Tot de aanschaf werd besloten omdat de laatste jaren het aantal vliegtuig- bewegingen op Schiphol bij slecht zicht sterk is toegenomen. Schiphol heeft twee landingsbanen, die zijn uitgerust met apparatuur waardoor er landingen op uitgevoerd kunnen worden bij een baanzicht van 150 meter.

*****

Gorbatsjov: ''nationalisme is blind''

Doden en gewonden bij betogingen in Armenie voor teruggave omstreden gebied

MOSKOU — Vrijdagavond zijn in de Armeense hoofdstad Jerevan naar schatting een miljoen mensen samengestroomd om te betogen voor teruggave van het autonome christelijke Armeense gebied Nagorno-Karabach, dat in 1923 onder Stalin als autonoom gebied bij moslim-Azerbajdzjan werd gevoegd, zo werd vernomen van inwoners. Bij de ongeregeldheden in Nagorno- Karabach zijn de laatste dagen twee doden gevallen onder inwoners van Azerbajdzjan en 16 tot 18 gewonden onder Armeniers, zo is vandaag vernomen van een functionaris van het Armeense partijblad in de hoofdstad Jerevan.

"Mensen stromen per bus, trein en vliegtuig binnen vanuit het hele land, maar zij houden zich kalm en er is geen geweld", aldus een van de betogers gisteravond.

De betogingen in Armenie zijn al een week aan de gang. Volgens luchtreizigers die in Moskou aankwamen breidden zij zich vrijdag uit over het hele land ondanks een oproep van Sovjetleider Michail Gorbatsjov. Fabrieken liepen leeg, maar ook vrouwen en kinderen, oude mensen en oorlogs- veteranen gingen de straat op. Maar het karakter van de betogingen schijnt niet echt anti- Sovjet te zijn. "Sommige betogers dragen ook portretten van Gorbatsjov mee" zei een ooggetuige.

UITGEDAAGD

Het Kremlin werd vrijdag regelrecht uitgedaagd door de Armeense partijleider Karen Demirtsjian, die instelling eiste van een commissie die de eis van teruggave van de Armeense enclave Nagorno- Karabach in Azerbajdzjan moet bestuderen. Hij deed dit in een toespraak tot een menigte betogers op het grote plein van de hoofdstad Jerevan, die ook op de televisie werd uitgezonden.

Een woordvoerster van de Armeense volksbeweging, de politieke vleugel van de guerrillagroep Asala -het geheime leger voor de bevrijding van Armenie- zei vrijdagavond in Athene dat Demirtsjian van zijn functie was ontheven en vervangen door een andere Armenier, Soeren Haroetioenian.

Gorbatsjov verklaarde in een korte toespraak via de radio dat hij het probleem van de nationaliteiten in de Sovjetunie wil oplossen volgens het principe van Lenin. Dit principe dat door Stalin met voeten werd getreden houdt volledige zelfontplooiing in van alle volkeren in de Sovjetunie op sociaal- politiek, cultureel en religieus terrein alsmede qua taal. De Sovjetleider beloofde dat een van de eerstvolgende bijeenkomsten van het Centrale Comite van de partij in Moskou aan de kestie van de nationaliteiten gewijd zal zijn.

PATRIOTTISME

Maar Gorbatsjov gaf vorige week in een rede ook duidelijk het volgende te verstaan: "Het Sovjetpatriottisme is het belangrijkste dat wij bezitten. Elke uiting van nationalisme of chauvinisme is daarmee in strijd. Nationalisme in welke vorm dan ook is blind".

Voorlopig heeft het Politburo, het beleid bepalende orgaan van de partij, de Armeniers volgens waarnemers hetzelfde antwoord gegeven als aan de door Stalin naar Oezbekistan gedeporteerde Krim- Tataren die terug willen naar hun "stamland": "Wij kunnen u niet helpen, maar misschien is er sprake van discriminatie en dat zullen wij onderzoeken".

De christelijke Armeniers eisen teruggave van gebied dat in 1923 werd toegevoegd aan moslem- Azerbajdzjan. Naar Sovjethistorici nu zeggen, deed de jonge communistische staat dit om in het zuidelijke grensgebied vrede te krijgen met een opnieuw opkomend Turkije. Vele Armeniers stemden daarmee in omdat een sterke Sovjetstaat hun land kon beschermen tegen de Turken, die in 1915 in Turkije zelf tienduizenden Armeniers afslachtten, al wordt dit door Turkije nog steeds ontkend. Totdat het huidige westen van Armenie in 1828 werd opgenomen in het Tsaristische rijk hadden de christelijke Armeniers het veelal geheel alleen moeten opnemen tegen hun moslem- vijanden. Het huidige Sovjet- Armenie herbergt iets minder dan de helft van alle Armeniers in de wereld. Bij de opneming in het Tsaristische rijk bleven drie miljoen Armeniers onder Turks bestuur evenals de voor Armeniers heilige berg Ararat, waarvan de besneeuwde top vanuit Jerevan is te zien.

Snackbar gesloten

PHILIPSBURG — In het kader van de oorlogsverklaring tegen de illegaliteit controleerden politie- agenten verschillende snackbars. Om drie uur in de ochtend werd op de Illidge Road een snackbar gesloten daar er geen vergunning was aangevraagd.

Jeep omgeslagen

PHILIPSBURG — Wegens te hoge snelheid verloor de bestuurder van een jeep de macht over het stuur op de weg naar Bel Air. De jeep kantelde ondersteboven en de bestuurder werd naar het hospitaal gebracht. Hij moest voor behandeling worden opgenomen.

Kind aangereden

PHILIPSBURG — Een kind van vijf jaar werd door een pick-up aangereden toen het de weg overstak op de Illidge Road in de buurt van de Garden of Eden. Het kind liep wat schrammem op en werd naar het hospitaal gebracht, waar de dienstdoende arts het raadzaam achtte haar te houden voor observatie.

KRALENDIJK — Van de drie dagen, dat de Curaçaose gedeputeerde Henkie Gummarus op Bonaire is geweest, heeft hij het meest gesproken met gedeputeerde Juancho Melaan. Tijdens hun besprekingen werd er aandacht besteed aan de noodzaak van een brandweerwagen en aan de diensten Sociale Zaken en Personeelszaken. Gedeputeerde Gummarus bevestigde dat de vriendschapsbanden tussen beide eilanden steeds sterker aangehaald werden hetgeen uitmondde in een spontane samenwerking tussen beide eilanden. Op de foto links gedeputeerde Henkie Gummarus uit Curaçao en rechts zijn Bonaireaanse collega Juancho Melaan.

Colombia en Venezuela gaan samenwerken

BOGOTA — Colombia en Venezuela zullen volgende week een akkoord tekenen, waarin de samenwerking tussen beide landen geregeld gaat worden op het gebied van olielekkages in het grensgebied.

De afgelopen maanden hebben leden van de Colombiaanse guerrilla- beweging ELN een serie aanslagen gepleegd op oliepijpleidingen. Duizenden vaten olie stroomden uit de verwoeste pijpen en richtten zware schade aan, aan het milieu in het grensgebied tusen Colombia en Venezuela.

Geschat wordt dat in de eerste 50 dagen van dit jaar, ongeveer 120.000 vaten olie in het milieu terecht kwamen, waarvan 30.000 vaten in de rivier Catatumbo dichtbij Venezuela.

De Colombiaanse staatsoliemaatschappij Ecopetrol verklaarde dat een delegatie van de Venezolaanse staatsolie- maatschappij PDVSA volgende week in Colombia verwacht wordt voor overleg, zodat olie- vervuiling in de toekomst beter aangepakt kan worden.

Senaatscommissie:

Onderzoek naar machtsmisbruik FBI

WASHINGTON — De Senaatscommissie voor de inlichtingen- dienst is dinsdag begonnen aan een onderzoek naar machtsmisbruik van de FBI. De federale recherche zou zich daaraan schuldig hebben gemaakt bij een onderzoek naar een Amerikaanse groepering die tegen het Amerikaanse beleid jegens El Salvador was.

Uit documenten die verleden maand werden gepubliceerd bleek dat de FBI van maart 1983 tot juni 1985 honderden Amerikanen en verscheidene organisaties in de gaten hield omdat zij banden hadden met het Solidariteits- comite met het Salvadoraanse Volk (Cispes). Dit comite werd in 1980 opgericht uit protest tegen het beleid dat de Amerikaanse regering voerde ten opzichte van El Salvador.

Verscheidene Congresleden en groeperingen voor de burgerrechten vinden dat de FBI met zijn optreden te ver is gegaan en mogelijk onder meer het recht op vrije menings- uiting heeft geschonden. Senator Bill Bradley vindt het onaanvaardbaar dat de FBI vergaand onderzoek verricht naar Amerikaanse burgers tenzij duidelijk is dat de staatsveiligheid in het geding is.

Oliver Revell van de FBI verklaarde dat destijds het vermoeden bestond dat Cispes de wet schond door in het geheim geld en materiaal te sturen naar het linkse verzet in El Salvador. Na een onderzoek van twee jaar werd geen aanleiding gevonden tot vervolging over te gaan en werd het onderzoek gestaakt, aldus Revell.

Guesthouse

PHILIPSBURG — De Vreemdelingendienst voerde een controle uit op alle passagiers, die afgelopen woensdag uit de Dominicaanse Republiek arriveerden. Zeventig van hen werden vastgehouden om naar hun land te worden teruggestuurd, daar alle zeventig verklaarden, dat zij zouden verblijven in een bepaald 'guesthouse'. Naarmate het aantal groeide, werd dit steeds onwaarschijnlijker aangezien het 'guesthouse' slechts elf kamers heeft.

Jonge chauffeurs

PHILIPSBURG — De politie hield donderdagavond om ongeveer acht uur een auto aan, waar twee jonge chauffeurs in bleken te zitten. De 14-jarige K.L. en de 13-jarige M.I. waren duidelijk bezig met joyriding, want de auto reed zonder contactsleutel en de draden waren doorgesneden. De beide knapen werden ingesloten voor verder onderzoek.

Hoger dividend Van Dorp

NIEUWEGEIN — Van Dorp (kantoor- en school- benodigheden) heeft de nettowinst zien toenemen van 3,15 miljoen gulden over 1986 tot 3,96 miljoen over vorig jaar, nadat in oktober vorig jaar een hogere winst was voorspeld. Dit ging gepaard met een stijging van de omzet van zes procent tot 147 miljoen. De winst per aandeel steeg van 35 naar 44 gulden. Het dividend wordt verhoogd van 12,50 naar 15 gulden in contanten.

Het resultaat voor belastingen verbeterde met 46 procent, maar door een hogere belastingdruk bleef de stijging van de nettowinst beperkt tot 26 procent.

Van Dorp wil de aandelen splitsen in de verhouding 1:10, maar de betreffende statutenwijziging kon niet door de aandeelhouders worden goedgekeurd, omdat het daarvoor vereiste aantal aandelen niet op een buitengewone vergadering was vertegenwoordigd. Onlangs werd WTH/WKH Computerformulieren overgenomen, een onderneming met twintig man personeel.

BELGRADO — Het telegram, dat het Westduitse weekblad Der Spiegel vorige maand publiceerde als "bewijsstuk" voor oorlogsmisdaden van Oostenrijks president Waldheim, is in januari in Belgrado vervalst. Dat meldde vrijdag het officiële Joegoslavische persbureau Tanjug. Omdat het militaire archief in Belgrado waar het stuk lag precies bijhoudt wie welke documenten opvraagt kan eenvoudig worden nagegaan wie het document heeft gebruikt om de vervalsing te fabriceren, aldus de directeur.